המודיע

...ון אגודת ישראל העולמית / במחוז ירושלים ועשיק פ' תשא יז אדר תשל"ה / דף היומי כריתות כא (28 בפברואר 1975) / המחיר 120 אגורות / שנה כו גליון 8838

רבין: אם תיכשל מדיניות השלבים — נלך לז'נבה

קורא למערב לא להיכנע לסחטנות הנפט

פאריס, יום ד' — ראש הממשלה יצחק רבין אמר היום בראיון בטלויזיה הצרפתית, כי אם תיכשל „מדיניות הצעדים הקטנים", תלך ישראל בכל זאת לז'נבה יחד עם ארצות ערב, מעצמות הנפט והאו"ם.

אולם מר רבין, שרואיין בירושלים אמר כי הוא מפקפק אם ועידת ז'נבה תוכל להביא לתוצאות.

מר רבין גם קרא למעצמות התעשייתיות המערביות לא להכנע לסחטנות של ארצות הנפט הערביות, ולתרום למציאת פתרון של שלום בסכסוך המזרח תיכוני.

על עמדת ישראל כלפי סוריה, לבנון וירדן, אמר ראש הממשלה:

✱ סוריה: „אינני מאמין כי ניתן להשיג הסכם ביניים חדש בין סוריה וישראל. סבורני כי יש לעבור במכה אחת מן המלחמה אל השלום, וזאת משתי סיבות: ראשית... הסורים הם הקיצוניים ביותר... שנית השטחים מצומצמים יותר ברמת הגולן".

✱ לבנון: „אין מיכשול אמיתי בדרך לשלום בין לבנון וישראל. אך סבורני כי לא יהיה זה ריאליסטי להניח שלבנון תוכל להיות המדינה אשר תהרוס את חומת השנאה המקיפה כיום את ישראל".

✱ ירדן: „נראה לנו כי ירדן היא השותפה היחידה מזרחית לישראל שעמה נוכל, בבוא הזמן, לכרות שלום". (צ"צ רצ"ר).

אלון ושמידט דנו על המזה"ת ואספקת נפט

דיונים לתשלומים נוספים לקרבנות הנאצים

בון, יום ה' — שר החוץ יגאל אלון נועד היום עם קאנצלר מערב גרמניה הלמוט שמידט בביתו, שם בחליו הי מנהיג הגרמני מדלקת ריאות.

בעת פגישתם בת השעתיים, דנו אלון ושמידט במזרח התיכון ובמצב הכלכלי הצלמי, כולל אספקת הנפט. נמסר מטעם לשכת הקנצלר.

בבוקר דן אלון והשר לשיתוף פעולה כלכלי איגוד באהר בסיוע חוץ גרמני לישראל.

ב־1974 העניקה מערב גרמניה לישראל סיוע בסך 140 מיליון מארק. גובה סיוע החוץ שיינתן השנה לישראל טרם נקבע, אמר דובר של המשרד לשיתוף פעולה כלכלי.

מר אלון גם נפגש עם שר החוץ האנס אפל, כדי לדון בתשלום פיצויים נוספים לקרבנות הנאצים.

ממשלת בון הציעה לישראל תשלום חד פעמי בסך 600 מליון מארק, עבור אותם קרבנות הנאצים שלא קיבלו עד כה פיצויים.

הצהרה זו, הסמונה עדיין אישור בפרלמנט, עוררה מחאות מצד ארצות ערב אשר הגדירו אותה „התערבות ישירה של מערב גרמניה" במזרח התיכון. (יופיי"צ, צ"ר רצ"צ).

סאדאת: לראשונה יש סיכוי לשלום במזה"ת

„אך מצרים לא תחתום על שלום נפרד"

קאהיר, יום ה' — הנשיא סאדאת הצהיר בראיון לטלויזיה השוודית, שדבריו התפרסמו היום ב„אל אהראם" כי „לראשונה מזה 26 שנה, מסתמנים סיכויים לאפשרות של השגת שלום צודק ובר־קיימא במזרח התיכון".

סאדאת הוסיף „אנו עוברים עתה את השלב העדין ביותר: או שנתקדם לשלום קבע, או שלא נוכל להמנע האלטרנטיבה, אשר על כל פנים והיה מסוכנת מאוד".

להלן אמר סאדאת, כי מצרים לא תוכל לשים קץ למצב הלוחמה עם ישראל כל עוד כוחות ישראליים יימצאו על אדמות ערביות, יותר על כן מצרים לא תחתום לשלום על הסכם נפרד עם ישראל.

„אם קיסינג'ר יצליח, בסיבוב החדש, אז תהיה אפשרות להשכין שלום. סיכויי השלום החלו מסתמנים בשנה שעברה. אולם הם נחלשו בעקבות המאורעות בארה"ב. עם זאת יש להכיר, כי המאמצים של קיסינג'ר מאז הפסקת האש הוכתרו בהצלחה ויהוו גורם חשוב מאוד". (צ"צ רצ"ר).

מנהיגים יהודים נפגשו עם קיסינג'ר

ניו יורק, יום ה' — קבוצת מנהיגים יהודיים נפגשה אתמול עם שר החוץ האמריקני, ד"ר הנרי קיסינג'ר, לאחר מכן אמרו חבריה כי הפגישה נתנה להם „הכנה מרבה יותר" לגבי המדיניות המזרח־תיכונית של המימשל האמריקאי והקשר הצמוד בין המבצע היום על ידי ארה"ב לבין השגת שלום סופי. (עסמיא).

שרי אופ"ק החליטו לא לייקר את הנפט

וינה, יום ה' — שרי הנפט של המדינות החברות ב„אופ"ק" סיימו אתמול כנס שנמשך שלושה ימים כי קבלם החלטה שלא להעלות את מחירי הנפט, על אף הירידה בערך הדולר.

עם זאת שמרו לעצמם נציגי המדינות המספיקות נפט את הזכות לנקוט בפעולה, אם תביא ירידת שער הדולר לצמצום נוסף בהכנסות מנפט. (יופיי"צ וצ"ר).

ילד נהרג ו־2 נפצעו בהתפוצץ רימון בגולן

מוחמד מסעוד, בן 3, מהכפר הדרוזי מסעדה ברמת הגולן נהרג אתמול ושני פצועים, בני שנתיים, הוא מכר עוד כלמן המאשר בן יחיא, מסעוד, נפצעו קשה בהתפוצץ רימון־יד בו הם שיחקו.

הילדים מצאו את הרימון על גג ביתם.

שני הפצועים הועברו לבית החולים בצפת ושם הוגדר מצבם כקשה.

17 בדווים טבעו בשטפונות באל־עריש

מספר הבדווים שטבעו בשטפונות נחל אל־עריש הגיע אתמול ל־17 עם גילויין של גופות נוספות. עד כה זוהו גופותיהם של שבע נשים, שלושה גברים, ארבע ילדות ושלושה ילדים.

לפי הממצאים שנאספו בתברר, כי למעלה מ־900 בעלי־חיים, בעיקר צאן וגמלים נסחפו בשטפונות. עוד נמצא, כי נוסף למבני הבדווים והאוהלים שלהם לאורך הנחל נפגעו או נהרסו כליל 107 בתים בתוך העיר אל־עריש.

אשר לבעדווים נוספים, עדיין בחיפושים החיפושים, הנתקלים בקשיים, באשר עד עתה מפוזרות משפחות רבות והצבאים טרם התלכדו, כך שהשייכים לא יכולים עדיין לשוק מפקד מדויק. (צ.)

קרבות קשים באריתריאה

אדיס אבבה, יום ה' מהווה אתיופיה ולוחמי גרילה אריתראיים ניהלו אתמול קרבות קשים במאבק על קרן — צומת כבישים וחבורות חשוב בין סודן — אמרו כאן היום מקורות בירה. המחוז אסמרה לבין גבול מהוצאים.

הדלקת הנרות

מוצש"ק		ערש"ק
6.11	ירושלים	4.58
6.13	תל אביב	5.16
6.11	חיפה	5.07

...ירישה בארצות הברית להפעיל וקיקה נגד החרם הערבי

...חים לדברי פורד בענין החרם מהציבוריות היהודית ודברי מחאה מ..יו"ר החרם הערבי

...יורק, יום ה' — הקונגרס ה... יקני הנשיא ארה"ב נקראו להגדיר ...ה אשר תשמש כאמצעי נגד הפעלת החרם הערבי נגד אזרחים אמריקניים.

קריאה הושמעה על ידי יו"ר מנהלים של חברת „אמריקן בנק ...ן כראסט", מר אברהם פיינברג, ...א בני בריה, מר דוד בלומברג.

פיינברג הפנה את קריאתו אל המחוקקים המייצגים את מדינת ...יורק בקונגרס של ארצות הברית.

הוקיע את מדיניות הרשימות ...זרות של מדינות ערב כנוהג ...וכסתסנות שהיא זרה לרעיונו של העם האמריקני. „אין ספק ...בר מהווה הפרה ברורה של החוקים האמריקניים נגד הגבלת המסחר", אמר פיינברג.

פנייתו של מר בלומברג בלולה באגרת לנשיא פורד, בה הוא דורש להבהיר הבהר היטב כי „העקרונות והמדיניות של העם האמריקני אינם עומדים למכירה".

מנהיגים יהודיים משבחים את דברי פורד בענין החרם

ההצהרה שהשמיע ביום ד' הנשיא פורד נגד החרם הערבי זכתה אתמול לדברי שבח מפי מנהיגים יהודיים.

כזכור אמר הנשיא פורד במסיבת עתונאים בהוליווד, פלורידה, כי לא יתכן שגורמים זרים יקבעו תנאים מוקדמים בנוגע ליהודים, להסכמתם להשקיע בארצות הברית.

מוחמד מגנוב, יו"ר ארגון החרם הערבי נגד ישראל, תקף אתמול את הנשיא פורד על שמתח שלשום ביקורת על הפליה דתית ואתנית מצד משקיעים זרים. מגנוב אמר כי „רק הגיוני" שארצות ערביות יפעילו לחץ על ישראל.

מגנוב אמר, „זהו רק הגיוני שהארצות הערביות ייצורו בבקיעת אמצעים לגיטימיים המאפשרים להן להפעיל לחץ על ישראל, כדי להגיעה לכבוד את הכללים של החוק הבינלאומי ואת העקרונות של הלגיטימיות הבינלאומית.

חיל ההנדסה של צבא ארה"ב מחריב קציני יהודיים

ואשינגטון, חיל ההנדסה של צבא ארה"ב הודה אתמול כי הוא נכנע לדרישות הערבים ולא שולח קצינים יהודיים אזרחי ארה"ב להשתתף בביצוע עבודות בניה בערב הסעודית.

סינאטור פרנק צרץ', דמוקרט מאידאהו, אמר כי מדינות ערב מנסות לכפות נהלים אנטישמיים על חיי העסקים של ארה"ב, על ידי ארגון חרם של חברות אמריקניות וארות המנהלות עסקים עם ישראל.

בדיון של ועדת משנה של הסינאט מסר צרץ' את שמותיהם של 1,500 חברות אמריקניות, הכלולות ברשימת החרם הערבית. הוא הביע צער נוכח העובדה שהצבא נכנע לחרם הערבי בערב הסעודית. (יופיי"צ ועסטיא).

לארה"ב מניות בחברה ערבית המשתתפת בחרם

מושב החברה בלבנון ✱ מבוכה בוושינגטון

ביירות, יום ה' — העובדה שממשלת ארה"ב שותפה בחברת השקעות ערבית גדולה, גרמה לפתע מבוכה לשלטונות האמריקאים, בשל הפרסום הנוכחי על רקע החרמת בנקים המקיימים קשרים עם ישראל.

משך שנים היו ל„קרדיט קומרשיאל פרנסייז", השייכת למשרד החקלאות האמריקאי, 6,5 אחוזים מהמניות של חברת ההשקעות „אינטרא" שמושבה בביירות, ואשר היא אחת מחמש הבורסות הערביות הגדולות המשתתפות באחרונה פעיל בהחרמת בנקים מערביים הקשורים עם ישראל.

אם כי ממשלת ארה"ב מעלם לא ניסתה לשמור בסוד את שותפתה בחברת ההשקעות הערבית, גרם לה הדבר עכשיו למבוכה, „לא רק בשל פרשת ההחרמות, כי אם גם משום שהחברה מרוויחה עתה כסף כה רב", אמר פקיד של שגרירות ארה"ב בביירות.

„אינטרא" שרוב מניותיה בידי לבנון ומיעוטן בידי כווית וקטר, היא אחת מהחברות, ההשקעות העיקריות המחזיקות פטרו־דולרים ערביים לשוק ההלוואות הבינלאומי.

„אינטרא" וחברת ההשקעות של כווית, מנעו זה לא כבר מבנק לאומים לאזור בבורסת להשתתף באמיסיה של הלוואה בסך 25 מיליון דולר ל„אייר פראנס" משום שבנק זה נמצא בבעלות יהודית.

דובר השגרירות האמריקאית בביירות אמר, כי משרד החקלאות האמריקאי מנהל זה זמן מה מו"מ כדי למכור את מניותיו בחברת „אינטרא" לממשלת לבנון, אך לא ידוע מתי תשלום העיסקה.

משרד החקלאות רכש מניות בחברה ב־1967, „בנק אינטרא" מלבנון, פשט את הרגל. (יופיי"צ).

הרב מנחם פרוש — לחו"ל

חה"כ הרב מנחם פרוש יצא אתמול בבוקר לביקור של שבועיים בארצות הברית וקנדה.

הרב פרוש יופיע בהרצאות וכינוסים על בעיות היהדות והעם בישראל שיועלו מטעם מפלגתו תנועה אגודת ישראל בבחירות אלה.

שמעון כהן בני ברק

חנה אפשטיין גבעתיים

מ א ו ר ש י ם

בס"ד, פורים תשל"ה.

גדיא נאה ומזלא טבא

ברכת מזל טוב חמה ולבבית מוגשת בזה למורינו ורבינו המסור בלב ונפש למען כוללנו הרב הגאון רבי **שמואל ברוך אליעזרוב** שליט"א

ר"מ הכולל

לנשואי **בתו** תחי' **עב"ג** נ"י בשעטומ"צ

ויה"ר שיזכה לראות נחת רוח מכל צאצאיו דור ישרים יבורך זרע ברך ה'

המברכים באהבה ותלמידיו מעריציו

האברכים בכולל, בישיבת שבט סופר,

בעיה"ק ירושלים תובב"א

שביתה בלבנון לאחר התנגשויות עם המשטרה

חייל נהרג ו־4 נפצעו — ביניהם ציר בפרלמנט

ביירות, יום ה' — תושבי צידון וטריפולי וכן אלפי סטודנטים בביירות שבתו היום, כמחאה על ההתנגשות המזויינות שהיו אתמול בין דייגים מפגינים לבין כוחות צבא ומשטרה בצידון, מסרו שהתנאים בקרים.

רב טוראי של צבא לבנון נהרג וארבעה אנשים נפצעו, כולל ציר הפרלמנט הלבנוני לשעבר מערוף סעד, בהתנגשויות שהיו אתמול.

היום ירו אנשים מזויינים באוויר כדי לאלץ את החנויות המעטות שפתחו אתמול את שעריהן בצידון — העיר הגדולה ביותר בדרום לבנון, להיסגר, אמרו העתונאים.

„היליגה של אתמול נצלכה במחאה על החלטת הממשלה להעניק את הזכות, לגדולים לחברה בתורת דייג.

בעיר הצפונית טריפולי, כשרו צדי ראייה כי דייגים השתמשו בסירותיהם כדי להסם את הכביש לנמל טריפולי, לאות מחאה. אחרים צעדו אל הכביש הראשי המחבר בין לבנון וסוריה, וחסמוהו בסלעים וצמיגים.

אלפי סטודנטים ותלמידי תיכון החרימו אתמול בביירות את הלימודים, כמחאה על שהממשלה „דיכאה" אתמול את ההפגנה בצידון. (יופיי"צ

לבמה אלבומים מצלמות רשמי־קול

לפני שתקנה לרפאלי פנה

ר' עקיבא 93 ב"ב

יצא לאור ספר אקטואלי

„טבילת כלים"

הלכות ומנהגים

מלוקט ממאות ספרי הלכה ושו"ת

מאת הרב **צבי כהן**

בני־ברק, רשב"ם 17 טל. 792882

להשיג בכל חנויות הספרים

למכירה

בסביבת בן־זכאי בבני ברק

3 חדרים קומה ב' חזית

פרטים בטלפון, בכתובת מזרחית

לפנות דבורה הנביאה 26 דירה 2

ב"ב בערב בשעות 9—7

באזניכם, הורים יקרים!

תנו דעתכם ולבכם לדברים, ביום גדול זה, יום שבו אתם רושמים את הילד לבית ספרו, הביטו וראו את עתידו הרוחני של הילד ואל תלכו שולל אחרי פיתויים חומריים.

תנו דעתכם ולבכם לדמותה של החברה, לתלאותיה ד' מצוקותיה, לתוצאה כפי שהיא נראית יום יום ברחובות הקריה.

אם רוצים אתם להבטיח את הרציפות ההיסטורית של האומה, של המשפחה.

אם רוצים אתם שהבנים והבנות שלכם ימשיכו במסורת אבות, יכבדו הורים, ישמרו שבת קודש ויהיו בנים נאמנים לה' לעמו ולתורתו.

החנוך העצמאי מבטיח לכם כל זה

החנוך העצמאי מציע לבניכם בתי ספר לבנים ובתי ספר „בית־יעקב" לבנות, שבהם מחנכים את הילדים לתורה, למצוות, למידות ומעשים טובים, ילדים שהם תפארת למשפחתם.

בבתי הספר שלו לומדים את כל המקצועות גם בלימודי חול, גם במלאכה ומוסיפים עליהם לימודי קודש במספר שעות גדול.

חבר המורים והמורות מסורים ונאמנים לשליחותם הקדושה ומשמשים מופת וסמל בהתנהגותם האישית. מתקשרים אל התלמידים והתלמידות ודואגים לעתידם כדאגת אב ואם, הם יהיו לכם שותפים נאמנים לגדל לכם דור ישרים מבורך.

נאמני החנוך העצמאי

יקבי „תל־ארזה" בע"מ

רחוב בר־אילן 12 טלפון 288853 ירושלים

בשמחה אנו מודיעים, כי הבעיה שנתעוררה במספר יקבים בעניין כשרות היינות לחג הפסח, לא נתעוררה אצלנו כלל וכלל, כי כפי הנהוג אצלנו — ביקב, כל השנים אנו משתמשים לתעשיית היינות רק בכוהל עצמי הנוצר גם הוא ביקבנו.

לכן השתמשו ביינות ומיץ ענבים מיקבי „תל־ארזה" — הכשרים לחג הפסח בלי שום חשש ופקפוק

הרבנות הראשית לירושלים והמחוז

THE CHIEF RABBINATE OF JERUSALEM DISTRICT

המועצה הדתית ירושלים

אישור

חג שמח!

עם יינות — מטמון — אריסטוקרט — יהלום — אריאל — מיץ ענבים טבעי

אופנת „פנט"

מבחר גדול של

שמלות וחצאיות

מבדים בדגמים חדשים

הנחות גדולות לקראת

חג הפסח

בני־ברק, רח' ראב"ד 9

מוניות גאולה ירושלים בע"מ

מתכבדות להודיע לקהל הנוסעים

בשירות ירושלים — בני ברק

על העברת התחנה לרחוב חיי־אדם

פנת שטראוס, מול בית ההסתדרות

ביום שני כ"ז באדר תשל"ה 10 במרץ 1975

שירות אוטובוסים להתחנה: 1, 2, 4, 9, 11, 12, 15, 25, 27, 35

מס. טלפון חדש: 221222

אוי לנו כי השברנו

בצער רב וביגון קודר אנו מודיעים על פטירתה של אשתי, אמנו וסבתנו, הרבנית הצנועה והצדקנית

מרת **רבקה שוק** ע"ה

אשת יבדלחט"א הרב הגאון ר' **מנחם מנדל** הלוי **שוק** שליט"א

ההלויה תצא מביתה, רח' הרב קוק 4 פתח תקוה

היום יום שישי, י"ז אדר, בשעה 10 לפנה"צ, התעבור ליד ישיבת לומז'ה, ומשם תובא לירושלים — לבית העלמין בסנהדריה.

התחבורה תעמוד לרשות המלוים

המשפחה המתאבלת

אהרן רובינשטיין בני־ברק

שולמית טורק בני־ברק

מ א ו ר ש י ם

בס"ד, אור ליום ו' י"ז אדר תשל"ה

כוס תנחומין

למשפחת בראון הכבודה לאויט"א

המכוים אנו על האמן המחיד בן נלקח מבס ובאתנו, איש החינוך בעל ההוד, ארם המסור למובת הכלל בלב ונפש, שהישב בבית מדרשנו כמנהל חבר לעבודה כעשרים שנה

הרה"ח ר' **אליהו בראון** ז"ל

בהמשך עבודתו הגדולה תבואו בתהלים,

המקום ינחם אתכם בתוך שאר אבלי ציון וירושלים.

בית ספר **„יסודי התורה"** תל אביב צפון

ההנהלה חבר המורים והתלמידים

לחברתנו **גולדה** תחי' והמשפחה

אלף אנו משתתפים בצער על הלקח מבס ראש המשפחה

הר"ר **אליהו בראון** ז"ל

המקום ינחם אתכם בתוך שאר אבלי ציון וירושלים

ולא תוסיפו לדאבה עוד

המחנכת, המדריכה וחברותיך

לכתה ב'—7 בסמינר „בית יעקב" בני־ברק

ח ד ש

מעבדה לשונית לשפות בביתך

למד בקלות ובמירב הנוחיות

אנגלית ✱ צרפתית ✱ ערבית

בשיטה מהפכנית (מסוג אודיו—אקטיב)

ובמחירים ללא תקדים

פרטים: המכון להקמית שפות ת"א

ת.ד. 37492 טלפון 783507

ד ר ו ש

מגיד שיעור

בעל נסיון

לישיבה לצעירים

בעיה"ק ירושלים תובב"א

בהצעות עם פרטים לפנות:

ת.ד. 6122 ירושלים

סודיות מובטחת

לישיבה בבני ברק

ד ר ו ש

עובד למטבח

טלפון 791897

דרושה מוכרת

לחצי יום,

לבית מסחר להלבשה

אופנת דויטש

רח' יפו 84

(מול משטרת מחנה יהודה)

ירושלים, טלפון 226130

ד ר ו ש

חדר ראשי"ל

אצל משפחה

עבור אשה זקנה עולה חדשה דוברת אידיש או פולנית

קרוב לרמות אשכול

תמורת תשלום הוגן

פרטים: להתקשר 02-271009

ס מ ו ר י

קריה חסידית חצור הגלילית

המשרד רח' רבי עקיבא 92 בני־ברק

טל. 788048 ת.ד. 528

בחצור רח' הירדן טל. 067-37635

אתר בניה טל. 067-37768

הננו מתכבדים להודיע כי משרדנו עבר

לרחוב רבי עקיבא 92 בני־ברק

מספר הטלפון יהיה מעתה

788048

תלמוד תורה „סוכת דוד"

רח' משה חגיז 4 טלפון: 228335 ירושלים

הננו להודיע בזה כי

ההרשמה לשנת תשל"ו

תתקיים מיום ראשון י"ט אדר עד יום חמישי א' בניסן

בשעות אחה"צ מ־4—6

במשרד רח' משה חגיז 4.

נ.ב. נא להביא תעודת לידה.

סלון נאה:

בסלון נאה תוכלו לרכוש בתשלומים ובמחירים נוחים מקררים מתוצרת פרידמן

✱ מכונות כביסה ✱ תנורי אפיה וכיריים

✱ מכונות תפירה ✱ רדיאטורים ✱ מערבלים

— שרות אדיב ונאמן —

רחוב ר' עקיבא 115, בני ברק.

להתראות

היינות מיקבי הכורמים ואשכול - אחים שור כשרים לפסח - בהשגחת ועד הרבנים של אגודת ישראל

לחג הפסח אנו משווקים

בבקבוקים חדשים

בלי שום תוספת למחיר הרגיל

מכנו מן الأصل

הד היום

מערכת החינוך חייבת להשתנות

ם—ת. הרבה אירועים המתרחשים במדינה בתקופה האחרונה מחייבים קריאה דחופה לראשי מערכת החינוך של הממשלה, לפעול בכל כוח האפשר כדי להכניס שינויים המהותיים בתכנים ובערכים שמקנים לנוער. כשמנכ"ל המחלקה של החינוך הדתי, הן בחוות המגמות של הרבנות־החיים־הארוחה, הן מבחינה יכולה העי־מידה המעשית בכל המסכת הארוכה בכבתך — מקנה חשיבה עליונה לשינוי־קיקו זה.

לא מתוך שום מגמה של קנטור או ביקורת־לשמה, אלא מתוך דאגה יהודית פנימית ואכפתית אנו באים לעורר את האחראים למערכת החינוך במדינה לראות כמעט ברגע האחרון שעוד אפשר לתקן — לאן, חלילה, אנו עלולים להגיע אם לא ימהרו לאחוז באמצעים דחופים על־מנת לשוב לחינוך יהודי אמיתי שרק הוא יכול להחזיר את שווי־המשקל ואת יכולת־העמידה והמשך של הציבור היהודי במדינה.

אין היום צורך להצטייד במשקפת של חוזי־לפרחים כדי לראות אלו סכנות צופן לנו העתיד ולאיזה הידרדרות אנו מתגלגלים בשל התרופפות כל היסודי־המשפטית, הן מבחינה לאומית הן מבחינה כללית. מדינה שהחיבה להיתקף לכתשי־עמידה כזו להצים מתגבורים נגד אויב מתעצם, חייבת לדאוג להחנך נפשי ההתוי אותן של אוכלוסייתה. במצב הנתון, כאשר מיום ליום מתגברים הספיקות ד(ה)על המבוכה והגמגום הדור והדור והלהלה — לא תוכל מערכת החינוך, שהוא הגורם המרכזי בוחר בפעולה זו למלא את תפקידה פתאות מבתן אותנו הוסף להצלחה, ובעיקר לנוער, שמתוכו צריכה לצמוח שיכבת האחריות, המחנכים ומנהיגי המדינה בעתיד.

הנסיון כרובה־השנים להעמיד חינוך שהוא עקור מתכני־יסוד יהודיים, הנשען על מגמת עלובה של עקרונות ותכנים שופים — הוכח בכשלונו המוחץ. לא רק אירים האמונים על ברכי מסורת ישראל מתריעים ותוקפים על המצב, אלא גם כאלה הנמסרים בכתי רגליהם בחברה החילונית, אף הם נותנים כבר פומבי להשתוהיהם כלפי העתיד ולהרהתם מבחינת יכולת העמידה של הנוער באתגרים הקשים שנכונו לנו. לא פחות מזה מכורעת המציאות האנטי־מוסרית, מציאת של התגברות המעשים הפליליים, העבריינות האלימה והלא־אלימה, פעילות בקני־מידה שלא שערו בעבר, מעשי־רצח מהמהים באכזריותם, התארגנות נרחבת של פשיעה באיזורים שונים של הארץ הלולה גם בכל עיקרון של חברה תרבותית ומוסרית, שלא לדבר כבר על הבוז העמוק כלפי המוסר היהודי המקודש והמסור.

לנוכח כל אלה, חייב משרד החינוך לשנות להלוטין את גישתו לתמונה בתכני החינוך לנוער. לנגד עיניו יכול לעמוד החינוך הדתי הממשי הזיל בהצלחה כנער איתן בריחתו ויציב בהשקפתו, המתקן לאתגרים ואיתנו נתפס להלכי־רוח של המסכנת מתוכנת, עשר זה מצמיח גם ברמה מוסרית גבוהה. בוגריהם המממ־דתיים שנה אחר להלוטין מן המקבל לו בחברה החילונית.

כן הראוי לציין, כי החינוך הדתי לכל זרמיו וגורמיו, פעל במהלך כל שנות קיום המדינה בתנאים חומריים נחותים מאשר החינוך החילוני. רק תוך מאבקים קשים ונמרצים במהלך השנים בהנהגת העיסה אך ואפליה מפיקרה עדיין לא סולקה להלוטין. אם על אף כל זה התוצאה החינוכית בצד זה של החינוך הדתי היא מרהיבה ומעוררת קנאה והכתאות אף בקרב המחתרים החילוניים — מחייב הדבר כראשי החינוך ללמדי מזה שרק כאן הוא מקור התיקון ורק מנקודה־מוצא זו, של החדרת תכנים דתיים בלבם של כל ילדי ישראל במדינה — הם צריכים מעתה לצעות ולפעול.

יש לשער, כי ראשי משרד החינוך מנועים מן ההיש שמא הגורמים האנטי־דתיים במדינה, שגם על פתחו של המצב הנוכחי אינם מוכנים להודות בטעותם או בזדון־לבם — יקימו צעקות בנוסח של „כפיה דתית" וכדומה לזה. אלא שהללו הם מיעוט קטן, אם כי צעקני, ואין שום הצדקה, לו גם „אזרחית", כי בגללם יתחנכו רוב ילדי ישראל על כפירה וניכור מיסודותיו הרוחניים של העם.

חייב לבוא שינוי ראדיקאלי במערכת החינוך של מדינת ישראל, באופן שהורים הערכוי והכלולי יאפשר את הכבי ההכפוכות של עם ישראל, ואם שר החינוך חושש מן הכיעקים הצעקני ולפגיעה בקואליציה הדימוקרטית, הרי אפשר להשאיר להם מערכת חינוך בתנאים לנחילה, כתוספת על הצורה שבה פעילה כיום מערכת החינוך הממלכתית־החילונית.

בלא שינוי־ערכין כזה, קשה לראות איך תוכל המדינה להתמודד בבעיה הקשה של ההתרופפות התרבותית המוסרית הפוקדת את החברה הכללית במדינה.

עתודות הנפט של בריה"מ גדולות פי שנים מאלה של ארה"ב

וושינגטון — עתודות הנפט של בריה"מ גדולות פי שנים מאלה של ארה"ב — דעה זו הובעה היום ע"י עוזר שר האוצר האמריקאי לעניני אנרגיה ומסחר, ג'רלד פארסקי.

מר פארסקי אמר כי העתודות הסובייטיות מסתכמות ב־75,000 מיליון חביות לעומת העתודות האמריקאיות המסתכמות, בכ־35,000 מיליון חביות. (צ"ר).

קשיי תעסוקה בכמה מפעלים גדולים בארץ

הצעת התקציב של שרות התעסוקה לשנת התקציב הבאה מסתכמת בכלל של קצת יותר מ־29 מיליון ל"י גידולה אתמול בישיבת הנהלת השרות בראשותו של מנהל השירות מר ב. הקלאי.

הצעת התקציב גדולה ב־5 מיליון לירות מכל ההוצאה הצפויה עד סוף מרץ — בתקציב השוטף הנוכחי. הגדלה נועדה לכסות את ההתייקרויות — ואין היא גדולה יותר, והראלית מתקציב השנה השוטפת. שיהיים עניינים בעבודה התקציב יאפשרו שיטה דנה חוק יותר לצרכים ולפעליות הנובעות מן ההתפתחויות הצפויות בתעסוקה. נמסר, כי אם תחול החמרה רצינית במצב התעסוקה יופעל תקציב מיוחד להגברת הכושר התפעולי של השרות.

הצעת התקציב מבוססת על הקפאת התקן, התוצאות הרכב, הצייר המנוי־קנים להוציא שיקפתים חוזיים ב־יותר בחלק קטן ב־150 המיבנים של השרות.

בסקירה את מצב התעסוקה כיום מסר מר הקלאי כי לפי אומדני שרות התעסוקה הקיפה הירידה התעסוקתית בנובמבר כ־15,000 עובדים שנפלטו בקבוצות קטנות ממקומות עבודה קודמים וקלטו בעבודות חדשות. בשבועות האחרונות חלה גם התאוששה בביקוש לעובדים בענפים שלכו עובדים לפני כן, כמו ענפי הלבשה, נגרות ומזון — אך בשבועות האחרונים נתקבלו ידיעות על קשיי תעסוקה בכמה מפעלים גדולים ויש דריכות מסויימת לקראת גמר עונת הקטיף.

במחוזית בפברואר התקבם עודף ההפנות לעובדים ב־6608 הזמנות לעבודה העבודה לא יכלו לספק. בפברואר זה ה־28841 לעומת 26823 בדצמבר. בינואר קיבלו 506 דורשי עבודה השלומים מביטוח האבטלה.

תוכנית הפעולה לשנת התקציב הקרובה כוללת הסדרים להגברת הביקורים של פקידי ההשמה במפעלים, השלמת מיכון מערכת המידע ואספקת נתונים שוטפים על מצב התעסוקה להנהיית פקידי ההשמה במגבים משתנים, תיגבור ההפנייה להכשרה מקצועית והרחבת השירותים לטיפול במוגבלים בכושר עבודה ובשיקום לפי חוק הנכות.

מר מנחם אסף, חשב משרד העבודה, מסר, בין השאר, כי מגזר התשלומים מבצע כיום תשלומים ל־45 אלף עובדים במוסדם ליום הוקף הבגרה השטפי מסתכם בתפי מליצאד לירות.

כר משה לוי, עמד על הצורך לתת פירוש גמיש יותר למושג — עבודה מתאימה — בתנאי התעסוקה משתנים.

ועדת תקציב מיוחדת תבדוק את ההצעה לפרוייה השבים לפני הגשתה כממלכה לאישור שר העבודה.

פרס: ישראל מוכנה להדוף כל סכנה

ישראל חזקה היום היא מוכנה להדוף כל סכנה לשלומה. אמר אתמול שר הבטחון, מר שמעון פרס, בכנסאתו בוועידת צירי קרית השלושה בירושלים.

שר הבטחון הוסיף ואמר, כי לישראל אין ספק בתוצאת המלחמה — שהיה לסתמה אם תתחדש האש — אך היא דואגת וחייבת להתחשב במחיר הנצחון שיהיה עליה לשלם. לצומת זה, ציין מר פרס, יש לצביע מה לחשוב כתוצאת המלחמה אך אין הם מדאגים, כנראה, כהכחיר שקלהמה כזאת הודיע בהם. (לצ"ב).

נחטף מנהיג מפלגת האופוזיציה בברלין

ברלין, יום ה' — מנהיג מפלגת האופוזיציה הנוצרית הדמוקרטית בברלין המערבית, פטר לורנץ, נחטף היום.

בהודעת המשטרה נאמר כי שני גברים ואשה, שלושתם מצויידים בכלי־נשק, עצרו את מכוניתו של לורנץ, היכאו בגזה את הנהג והכלוי במכוניתו של המבוהב הנודר הדמוקרטי.

כארבע שעה לאחר מכן גילתה המשטרה את מכוניתו של לורנץ בכמקף הא קרקעי ברובע צאלומבר־דורף.

המעשה ההכיפה בא 12 שעות לפני התחלת הבחירות בברלין המערבית. בבחירות אלה ביקש לורנץ בן ה־52 לבגוד על ראש העיריה קלאוס שיץ, חבר המפלגה הסוציאל דמוקרטית של הקנצלר הלבוט שמידט.

האנס דיטריך גנשר, שר החוץ וסגן הקנצלר, ושר הפנים ורנר מייהופר טס לברלין המערבית, כדי לתאם את הפעולות עם הנהלת העיריה.

המשטרה החלה בחיפושים נרחבים והקדישה תשומת לב ביחודת לנוסעים המבקשים לצאת את ברלין המערבית.

אלון יבקר בפריז ב־18 באפריל

פריס יום ה' — שר החוץ יגאל אלון יגיע ב־18 באפריל לביקור רשמי בצרפת — הודיע היום הדובר מטעם משרד החוץ הצרפתי במסיבה לכתבי האגודה הכתבים הדיפלומטיים כר צרפתיים.

הוא אמר כי הביקור ידווה בשלושה ימים בגלל סיום של קיסינג'ר במזרח התיכון.

בקופה של אלון יהיה ביקור גומלין על ביקור שערך שר החוץ הצרפתי סובאניארג בישראל באוקטובר שעבר אשתקד.

מצרים ובריה"מ חתמו על חוזה סחר

מצרים וברה"מ חתמו — מוסקבה יום א' — מצרים ובריה"מ חתמו היום על חוזה סחר שיגדיל את הסחר בין שתי המדינות — בשנה הנוכחית — בהיקף של 650 מיליון רובל (903 מיליון דולר).

הפרוטוקול נחתם על ידי השר המצרי לסחר חוץ, פתחי אחמד כבבילי ועל ידי מיכאיל קוזמין סגן שר המסחר הסובייטי.

היקף הסחר בין שתי המדינות ב־1973 הגיע ל־540 מיליון רובל (766 מיליון דולר), פי שלוש מהיקף הסחר בין שתי המדינות ב־1960.

מהבילי אמר לכתבים כי ההסכם לא השתנו ביותר בעיני סחר שנחתם אי פעם על ידי נציגי שתי המדינות. עוד אמר כי היקף הכיסוי המסחריות בהסכם החדש גבוה ב־8% אחוז לעומת השנה שעברה.

הן מהבילי והן קוזמין הביעו את שביעות רצונם נוכח תוצאות השיחות. הם אמרו כי הדיונים משקפים מגמת חיש ביחסים המצריים־סובייטיים.

מהבילי עומד לצאת ביום ו' ב־מוסקבה בדרכו לוארשה. (יתפ"ע).

ועדת שרים תחליט בהסדר עם „אגד" ו„דן"

שר התחבורה, מר גד יעקבי, הודיע אתמול במסיבה עם חברי הוועדה הציבורית בעניין שיטה לקביעת תעריפים ובדיקת המצב הכספי של הקואופרטיבים להסעה ציבורית (ועדת גולומב), כי בכוונתו להביא לדיון החלטה של ועדת שרים לענייני כלכלה את עקרונות ההסדר החדש, שקבע להתנהל בין הממשלה לבין הקואופרטיבים אגד ודן. הדוח זה מבוסס על עיקרי המלצותיה של ועדה זו.

השר ביקש מן הוועדה, כי תמשיך בעבודתה ותגיש את המלצותיה בסעיפים 2 ו־3 בכתב המינוי שלה, בעתיד הקרוב. סעיפים אלה מטילים עליה להמליץ באשר למצב הכספי של הקואופרטיבים והן התייחסות להשפעות מציעות המוסלך עם האגודי בת החברה הברית, וכן דרכים ואמצעים לפיקוח ולביקורת ממשלתיים על פעולת הקואופרטיבים.

כן הטיל השר על הוועדה להמליץ בדבר הצורך והשיטה לקבוע מדד שירותים בביקוש לנסיעות, במצב הנסיעות המיוחדות ודיסות הפיצוי לקואופרטיבים והמצמצות השינויים בבחירות הנסיעה המבוקרות של האוטובוסים.

השר הודיע, כי מטעם הממשלה יהיה הגמ על החוזה נציגי משרד האוצר ומשרד התחבורה. הוא מסר לחברי הוועדה על שיחותיו השבוע עם יושבי ראש אגודות אגד ודן היה יוסף הררי ויוסף הרוביק, ועל פניהו אליהם לקדם את תהליכי הביתור לקראת איחוד הקואופרטיבים. יו"ר הוועדה, דוד גולומב, הגבריה מסרן הסברים והבהרות על מסקנות הוועדה, אשר מגמתם להביא להעלאה יעילות התחבורה הציבורית ולהמשך קיומם של יחסי עבודה תקינים בינם לבין הממשלה.

בדיון השתתפו חברי הוועדה היה דוד גולומב, נפתלי אשפית, עמוס דגני, חיים דהבאני, שמעון זבר, אברהם סברסקי ויוסף הגר, ומנכ"ל משרד התחבורה, מר דן חירם, המשנה ליועץ המשפטי לממשלה, מר מאיר בבאי, מר אהוד גרא, מר שי גרינשפן, אגף התקציבים במשרד האוצר, והמפקח על התעבורה, מר יעקב מלכא. (לע"מ).

גנבו ברזים ב־100 אלף ל"י

ארגזים שהכילו מערכות של ברזים הונים בשווי של 100 אלף לירות נגנבו בפריצה למפעל לברזים ברחוב אחווה 20 בתל אביב. (ע)

20 מדינות באירופה גינו החלטת אונסק"ו נגד ישראל

על ההחלטה כטעות שנעשתה במועצה אירופה מביכי ההתקפה מדינת ישראל במסגרת פעולת ה פעילה באונסקו, התכנסו עתה 20 מדינות חברות במועצה אירופה. ההחלטה נוסחה בתנאות ההנהלות ובכללה של מדינה חברות במועצת אירופה עד כבר שנה זו.

להלן נוסח ההחלטה „אנו החותמים מטה חברי מועצה אירופה:

1. מבקשים בדרך זו להביע אי הסכמתנו המוחלטת להרחקת ישראל מפעילות באונסקו, ההחלטה שנתקבלה ב־21 לנובמבר 1974 במליאת אונסקו בפריס. למדינות החברות במועצת אירופה יחס מיוחד למדינת ישראל, עובדה הבאה לביטוי ע"י נציגות ישראל במועצת אירופה.

2. ישראל עשויה להרים תרומה חשובה לפעולת אונסקו, באירופה ובפרט בתחום הפעילות המיוחדת של ארגון זה.

3. החתומים מטה קוראים למדינות החברות באונסקו, ובמיוחד ל־18 הממשלות של המדינות החברות במועצת אירופה, לבטל את החלטתה האנטי ישראלית מנובמבר 1974 בהקדם האפשרי".
(ע"צ)

מנהיג אופוזיציה בדרום וייטנאם: השלטון מושחת

סאיגון יום ה' — מנהיג האופוזיציה הקאתולית בדרום וייטנאם מראן הו האן, אמר היום כי גנראלים דרום וייטנאמים בכירים סוחרו מכקים שהשאירו האמריקאים במדינה ההבי אותם בהלקים.

מר תאן, העומד בראש תנועה נגד השחיתות, מציין כי ערך הבסיסים והאמריקאים שפונו לאחר הוצאת הכוחות האמריקאים מהמדינה, שווה לשבעתים סיוע צבאי.

בהופיעו בפני שני אנשי הקונגרס האמריקאי, שהגיעו לדרום וייטנאם אמר תאן כי גנראלים מכרו נשק וציוד צבאי והתחלקו בתמורה עם פקידים בכירים.

המשטר בדרום וייטנאם מושחת, החל מהמפקד העליון, שהוא הנשיא, הוסיף ואמר תאן.

ציר בית הנבחרים פול מקקלוסקי וסינאטור דיואי בארטלט, שניהם ריפובליקאים, הגיעו לדרום וייטנאם כדי לבדוק את המצב במדינה, לפני שהקונגרס יקיים הצבעה בקשר עם בקשת ממשלה הנשיא פורד לשגר סיוע צבאי נוסף לסאיגון בסכום של 300 מיליון דולר. (צ"ר)

שוודיה הסכימה שאש"פ יפתח משרד בתחומה

קהיר יום ה'—שוודיה מכירה שלפלשתינאים זכות למולדת הממשלה השוודית מסכימה לפתיחת משרד של אש"פ בשטחה — זאת הכריז אמש בקאהיר ראש ממשלת שוודיה, אולף פלמה אנדרסון, לאחר שנתקבל על ידי הנשיא סאדאת.

דברי ראש הממשלה פורסמו היום על ידי העתון „אל אהראם".

עוד כותב „אל אהראם" כי אנדרסון אמר שבשיחה עם נשיא מצרים הוא גילה אצלו שאיפה כנה לפעול למען השכנת שלום במזרח התיכון. פגישה זו, אמר ראש ממשלת שוודיה לדברי העתון המצרי, שכנעה אותו עוד יותר כי הנשיא סאדאת מנהל מדיניות אחראית וכי הוא שואף להשכנת שלום.

עוד אמר אנדרסון כי הוא תומך בעמדת נשיא מצרים כי השלום לא ישב באיזור כל עוד יימשך כיבוש השטחים תוך הפעלת כח צבאי וכל עוד לא יכירו בזכויות העם הפלשתינאי למולדת משלו.

אנדרסון הגיע לקאהיר לביקור רשמי בשבת האחרונה. (ע"צ).

שר החוץ ההולנדי על עמדת ארצו כלפי אש"פ

האג, יום ה' — הולנד סבורה כי כל עוד לא יכיר הארגון לשחרור פלשתין בגבולות קבועים ובטוחים של ישראל, אין כל הצדקה שהוא הכיר בארגון זה — זאת אמר שר החוץ ההולנדי מקס ואן דר סטל.

במהלך דיון שנערך בבית הנבחרים הוסיף האמר השר שרק הסכם שישגב בין כל הצדדים יוכל להבטיח שלום בר־קיימא במזרח התיכון.

ואן דר סטל אמר כי הולנד רואה בהחלטה מספר 242 של מועצת הבטחון — בסיס לפתרון מצין זה.

הרב י. מילשטיין

בעיותיהם של זקנים גלמודים

השבנו תמיד, כי התקשורת שהתפתחה בשנים האחרונות בצורה שאף הדימיון העשיר ביותר לא היה מסוגל להשוב על כך, תקרב אנשים, אולם מסתבר כי, לצערנו, לא זו בלבד שזה לא עלה בידה, אלא היום, יותר מאשר בכל תקופה אחרת, אנשים מבודדים כל כך, מרוחקים אחד מן השני בצורה מבהילה.

גרים באותו בית, אולי גם באותה קומה, ולא יודעים מה מתרחש אצל השני, אלא אם כן מעוניינים לרכל על השכן או לגרום לו צרות.

שלא לדבר שאין יודעים מה מתרחש בבית שבסוף הרחוב.

נפגשים בבתי קפה, נפגשים במועדונים שונים, אבל אלה הם ידידים, חברים לדעה (אם עדיין קיים מושג כזה היום) או חבורה של משחקים בקלפים, הולכים לפיקניקים או לטיולים וכדומה.

אולם השכן שגר על ידי ממש, אבל אינו משחק עמי בקלפים, אינו מבלה שעותיו בבית קפה, אינו יוצא לפיקניק במכוניתו, השכן החולה, הזקן, הבודד — אין יודעים עליו מאומה.

והוא, השכן שלנו הבודד, החולה, הזקן, הזקוק לעזרתנו שעה־שעה, אינו מוכר לנו. איננו מתעניינים בו, איננו נכנסים לדירתו העזובה, המודבנות, כדי לעזור לו.

הרי הם זקוקים לנו יותר מאשר הידידים שלנו, יותר מאשר, אולי, ילדינו או משפחתנו הקרובה.

ואלה נמצאים בכל מקום, בכל רחוב.

אין זה ענין של עזרה כספית, ברוב המקרים זוהי עזרה אנושית פשוטה, האדם הזה הזקוק לעזרה, אינו זקוק לכסף, יש לו מספיק כדי מחיתו ולמעלה מזה, אולם הוא בודד, אין מי שיתחבר אליו כדי לשמש לו חבר, שיוכל לשוחח עמו, שלא ירגיש עצמו כה בודד.

אדם משלנו, אמנם זקוק פחות לחברה, יש לו חברה בבית הכנסת, יש לו חברותא ללימוד, יש לו חברת משניות או חברת ש"ס, הוא לומד את הדף היומי, או, אם הוא יותר למדן, יושב הוא ולומד עם חברותא או אף לבד, כל היום. אולם אם האדם הזה הוא יהודי פשוט, שלא למד הרבה, אם אדם זה נשאר לבד, ילדיו התחתנו כבר מזמן והם מפוזרים על פני הארץ אולי גם בחו"ל.

הוא נשאר לבדו בדירתו, אולי הוא אלמן או היא אלמנה, האין להם משען ומשענה, האם אנו יודעים על כך?

יודעים לי מקרים של אנשים בודדים שחלו, בביתם אין טלפון, ולא יכלו במשך יומיים להתקשר עם מישהו ולהודיע לו כי הוא זקוק לעזרה, צריכים ללכת בשבילו למכולת, יש לקרוא לרופא או ללכת לבית המרקחת, יש להודיע לבנו או לבתו בעיר פלונית, שהוא חולה, והוא שכב כך יומיים, עד שמישהו או מישהי במקרה, דפק בדלת ומשלא קיבל תשובה, הודיע על כך לשכנים.

היה מקרה שחולה אמנם שמע את הדפיקות בדלת, הוא המתין שיכנסו, הוא רצה לומר כי המפתח נמצא במקום פלוני, שהוא השאיר אותו במיוחד כדי שיוכל גם מישהו אחר לפתוח את הדלת לעת הצורך, אבל הוא לא היה מסוגל לצעוק.

הוא סיפר לי אחר כך, שבמשך שעה ארוכה הוא שכב גוסס כולו. הוא חשב כי אף אחד לא יכנס והוא ימות כך מבלי שמישהו ידע.

מי מתעניין לדעת באדם חולה, אולי יש להכין לו אוכל. לבשל בשבילו אוכל חם לשתות פעם ביום. מי מתעניין לדעת, שיש להחליף לו את הסדינים, את הכביסה שלו למסור למכבסה. הוא מוכן לשלם, אבל אף אחד אינו יודע על כך.

מצב המצב מחריף כאשר מדובר באנשים עריריים ועניים.

בעיית בתי אבות היא אחת הבעיות החמורות ביותר במדינה זו, לא רק משום שרק יחידים יכולים להרשות לעצמם את „הלוקסוס" הזה ולשלם את רבבות הלירות הנדרשות ממי שרוצה להתקבל במושב זקנים, אלא ישנם הרבה קשישים שמסרבים לעזוב בזוהב ובלבבי לא להיכנס למושב זקנים, כי הם רואים את התחנה האחרונה, כי נמצאים אנשים המחכים יום־יום למוות.

אבל גם המצב בתוך בתי האבות איננו תמיד זוהר, ויש הרבה מה לכתוב על כך. מכל מקום ישנם הרבה ישישים בודדים שאינם הולכים לבתי אבות, הם עושים כל מאמץ כדי להחזיק מעמד בביתם, אבל גם אדם צעיר חולה לפעמים, וגם הוא זקוק לפעמים לרופא, לאוכל, למי שישמש אותו במשך מספר ימים, אלא שלאדם צעיר יש הורים, יש אשה, אחים, אחיות, ואילו לאדם הבודד אין אף אחד.

נשאלת השאלה: יהודים רחמנים בני רחמנים, למה איננו חושבים על כך?

למה איננו מתארגנים בכל שכונה חברה כזו, של אנשים ונשים שיטלו על עצמם את המשימה הקדושה, להתענין, לשאול, לדעת איש מפי איש האם נמצא בשכונה שלהם אדם בודד, זקן חולה שאין מי שיגיש לו אוכל, לנקות את הבית, לקנות בשבילו מצרכים, להודיע למשפחתו שמחוץ לעיר שהוא חולה, להתקשר טלפונית עם הרופא של האיש ולהביאו.

לדאוג לו!

הרי כמצות עשה של ואהבת לרעך כמוך, איננה נופלת ממצווה העשה של הנחת תפילין וציצית וסוכה ולולב. למה אנו מזניחים את המצווה הגדולה הזו, שכל עמי העולם קבלו אותה, מצוה המובנת לכאורה לכל בר־בי־רב, והיא כה מוזנחת, כה איננה נשמרת על ידינו, ואני מדבר על ראל היהודים הדתיים.

למה?

אין צורך, לפי ענית דעתי, לארגן חברה גדולה של כל העיר, זה יסרבל, לא תהיה קונקרטיזציה. טובה הרבה מגרעת ישנו בהתנדבות של צבור גדול כאשר מדובר על עזרה אישית, מוטב להתארגן בשכונות, בכל שכונה חייבת לקום חברה כזו של אנשים ונשים, שלא יחכו עד שיבואו אליהם אלא עליהם להתעניין בכל השכונה, היא מוכרת להם היטב, אנשיה מוכרים להם, הם יודעים מי הם הבודדים, מי הם הזקוקים לעזרה ויודעים גם את טיב העזרה שיש להגיש לאנשים.

הם ידעו, כי בבית זה יש צורך באשה שתבשל לזקן הבודד את ארוחתו, תסדר השלום אפילו, אבל כיום קשה להשיג אשה כזו אפילו בכסף, לא כל שכן למצוא אשה שתתנדב לעשות זאת לשם מצוה, לפעמים יש צורך ללכת לחולה כדי ללמוד עמו, ולהפיג את צערו שאין הוא מסוגל מפאת מחלתו, ללמוד לבד, ולפעמים יש צורך לשבת על ידו ולדבר עמו על דא ועל הא, הרי זו, נוסף על ה„ואהבת" גם מצווה של ביקור חולים, מצוה של לא תעמוד על דם רעך, זהו מצוה של גמילות חסדים, וכו' וכו'.

התורה תובעת מבקשת זאת מאתנו. בואו נעשה את רצונה.

הרב י. מילשטיין

וולדהיים: משבר הנפט יחוסל עם הסדר המזה"ת

קאהיר, יום ה' — משבר האנרגיה יחוסל לחלוטין לאחר שיושג הסדר לסכסוך הערבי־ישראלי — זאת אמר מזכיר האו"ם קורט ואלדהיים בראיון שפורסם כאן.

ואלדהיים ציין בראיון שהעניק לעתון „אל אהבאר" כי יש להשלים צעדים מסויימים לקראת הסדר ערבי־ישראלי לפני אביב זה, אם רוצים להציל את המזרח התיכון.

„משבר האנרגיה הוא בעיקרו משבר בעל צביון מדיני ולדעתי הוא ייעלם לחלוטין, לאחר שיימצא פתרון למשבר המזרח התיכון" — אמר מזכיר האו"ם.

וולדהיים שראיין במשרדו בניו יורק רק על ידי עורך „אל אהבאר" מוסה סברי, אמר כי הוא מייחס חשיבות רבה למאמצים הנעשים עתה על ידי שר החוץ האמריקאי הנרי קיסינג'ר.

„אני מקווה שהמאמצים הנעשים עתה יביאו בעקבותיהם פריצת דרך לקראת שלום לפני האביב, — האביב המסוכן", — אמר מזכיר האו"ם.

ואלדהיים הזהיר כי הסכנה נובעת מהעובדה שמנדט כוחות האו"ם במזרח התיכון עומד לפוג ב־24 באפריל בחזית המצרית הישראלית וב־31 במאי בחזית הסורית־ישראלית.

„מסיבה זו וכדי להציל את השלום, יש לקבל החלטה כלשהי לפני אביב זה" — אמר.

„המשך נוכחותם של כחות האו"ם הוא גורם חשוב הפועל למניעת כמעט איבה צבאיים", — ציין מזכיר האו"ם. והזהיר את הדעה שאם לא יהיו הישגים שיבטיחו את המשך נוכחות הכחות הבינלאומיים באיזור, יחמיר המצב.

הנשיא יצא לארה"ב ויפגש עם פורד

נשיא המדינה, פרופ' אפרים קציר, יצא אתמול בבוקר במטוס „אל על" לארה"ב שם ישתתף בפתיחת כלוהר־העצמאות המיועדת לשנה זו בקבוצה גדולה שתערך במוזיאון בניו יורק.

בטקס צנוע נפרד מנשיא המדינה הדיפיור ראש הממשלה, יו"ר הכנסת, שר התחבורה, המשביל, המפקח הכללי של המשטרה ומפקד המחוז הדרומי, שגריר ארה"ב ונציגי משרד החוץ.

בעת שהותו בארה"ב יבוא מר קציר לביקור נימוסין אצל הנשיא ג'רלד פורד בוואשינגטון.

לכתב שתיים נמסר, שבמשך שובו של הנשיא יערך בנמל התעופה טקס קבלת פנים רשמי, בו ישתתפו חברי הממשלה, אנשי הסגל הדיפלומטי ואישי ציבור.

את מקום הגימבור של הנשיא תמלא שני בקונגרס הבכירים של „אל על אריה שקלים וישראל בנות. (ע)

נאט"ו שוקל מתן סיוע צבאי לתורכיה

וואשינגטון יום ה' — הברית הצפון אטלנטית שוקלת מתן סיוע צבאי לתורכיה, כאשר שארה"ב הפסיקה את משלוחי הסיוע — על כך הודיע אתמול המזכיר הכללי של נאט"ו ג'וזף לונס.

ד"ר לונס אמר כי נאט"ו תדון בשאלה תוך שבועיים, אם לא יבטל הקונגרס ארה"ב את האיסור על משלוחים צבאיים לטורקיה.

ד"ר לונס הזהיר כי טורקיה זקוקה אך ורק לחלקי חילוף לצבאים לכוחים ולציוד האחר שברשותה. (ע"ר)

שר החוץ ההולנדי יבקר בישראל

האג, יום ה' — שר החוץ ההולנדי מאקס ואן דר סטל הודיע כי הוא עומד לערוך ביקור בישראל בתחילת חודש אפריל.

במהלך דיון תקציבי שנערך בלילה האחרון ציין שר החוץ בבית הנבחרים כי מר אלון התכוון לבקר בהולנד ב־12 במארס, אך תכנית זו בוטלה לאור העובדה ששר החוץ האמריקאי הנרי קיסינג'ר עומד לחזור למזרח התיכון בחודש מארס.

ואן דר סטל יערוך ביקור רשמי בערב הסעודית מה־22 עד ה־25 במארס ויבקר בקאהיר בתחילת חודש מאי לפי הזמנת עמיתו המצרי איסמעיל פאהמי. (ע"צ ע"ר).

נזקים גדולים בשתי דליקות גדולות בת"א שפרצו מחוסר זהירות

נזקים גדולים נגרמו אתמול בדליקות שפרצו בשני מפעלים בת"א.

הדליקה הראשונה פרצה במפעל „דממי" לברזים ואינסטלציה ברחוב אחווה 20 בתל אביב. האש חולה באולם שם מתוקים בארגזי קרטון מרצלים גסורים. הארגזים נתלקחו ובראה כמות חום של ארובת התנור העובדת במקום. הכבאים עמלו לאחר הלהבות במשך 3 שעות.

באותו זמן פרצה דליקה במפעל „פתיל־אוף" לציפוי מתכת ברחוב עשר תחנות מעבר לירקון. האש אחזה בגלילי פלסטיק וגרמה לנזק רציני.

לדעת המשנה למפקד כבאי תל־אביב, מר אהרן שנקרי, פרצו הדליקות בשני המקרים כתוצאה מחוסר זהירות. (ע)

הוסר איום השבתת מטוויות הכותנה

נציגי הנהלות מטוויות הכותנה הודיעו כי לא ישבתו את המטוויות בחודש הבא, כפי שתוכננו לעשות. הדברים נמסרו בפגישה אצל מנכ"ל משרד המסחר והתעשיה, ד"ר משה מנדלבום, בה השתתפו גם נציגי האיגוד המקצועי ונציגי מועצות פועלים שבתחומם מצויות מטוויות כותנה.

בדיון הסביר ד"ר מנדלבום, כי רק מאמץ משותף מצד הממשלה, התעשיינים והעובדים יוכל לפעול למציאות פתרון לשמלל המשבר במפעל המטוויות.

הוא מסר, כי באחרונה גובשה, בשיתוף עם התאחדות התעשיינים, תוכנית שלפיה ישווק מעבדו של ייצוא ענף המטוויות ליצוא של שאר ענפי הטקסטיל וההלבשה. תוכנית זו, אם תבוצע תסייע לשיפור מצבן של המטוויות. צעד נוסף שעליו החליט שר המסחר והתעשיה הוא הגשת סיוע ממשלתי למטוויות במימון למלאי בלתי מכור הנמצא ברשותן. ההעלאה האחרונה במס הקניה בשיעור של 2.5 אחוזים לא תחול על ענף הטקסטיל והמטוויות. צעדים אלה יסייעו לענף, אולם על היצרנים לתרום את חלקם לפתרון הבעיה. (צ)

חקירה בעקבות חבלה באוטובוס

אנשים רבים נחקרו ע"י המשטרה בעקבות החבלה באוטובוס „אגד" שנגרמה כנראה ע"י פצצה הבעירה בתחנה ביום.

האוטובוס נפגע בשעה שהיה בדרכו מחולון לתל אביב. נגרם לו נזק המוערך ב־32 אלף לירות. מומחים לחבלה סבורים, כי התבערה נגרמה ע"י פצצת תבערה שהוטמנה כנראה בידי מחבל.

מן הפצצה לא נשאר שריד, אך המעבדה הניידת של המשטרה ליקטה מספר ממצאים העשויים לעזור לחקירה. עד כה טרם נעצר איש. (צ)

הרסו ביתו של המחבל מרמת אשכול

כוחות הבטחון הרסו היום ד' את ביתו של המחבל שהניח את מטען החבלה לא מכבר ברחוב מאמר הגיבה באזרן והשפל שכבר המהרונות של בית ברמת אשכול בירושלים. המחבל שנתפס לפני מספר שבועות יחד עם אחרים, התגורר בכפר בית דאגו שבנפת רמאללה. (צ)

ירידה נוספת בשער הדולר

פרנקפורט יום ה' — שער הדולר ירד היום שוב בשוקי הכספים של אירופה.

בפרנקפורט היה שער הדולר היום 2.3915 מרקים שירציים. הבנק הפדרלי התערב כדי לתמוך במטבע האמריקאי. נודע כי הבנק רכש היום כמויות גדולות יותר של דולרים מאשר בפעולותיו הקודמות בשבועות האחרונים.

הבנק המרכזי של גרמניה המערבית הודיע כי רכש 12 מיליון דולר. בשעות הצהרים היה שער הדולר בפרנקפורט 2.3825 מארקים.

4 שנות מאסר על קבלת יהלומים גנובים

נסים בהגזיק, בן 24 מרמת החייל מי שהיה איש בטחון בדואר, שהיה ממונה על בדיקת שקי דואר רשומים, נדון ביום ה' ל־4 שנות מאסר על קבלת יהלומים גנובים מידיו של איש במנתן אתר, משה מלכה מהוד השבת.

בית המשפט המחוזי בתל אביב הרשיע גם את משה מלכה בדין אך עונשו של זה טרם נגזר ונדחה עד לקבלת חוות דעת של קצין מבחן, בייחוד שמלכה היה רק בן 21 באשר ביצע את מעשיו.

נאשם שלישי, מנפתלי מיארניק, בן 23 מרמת גן, זוכה מכל קשר לגניבת היהלומים ולשיווקם באירופה אך הורשע בקבלת 35,000 דולר ממשה מלכה, כדי להעבירם לחו"ל.

בגזר דינו של מיארניק הפך את חמשת החודשי המאסר שנידון בגלא בטרם משפטו, לתקופת המאסר שהוטל בה. כן הוטל עליו קנס בסך 10,000 לירות או 6 חודשי מאסר נוספים. הוא העדיף לשלם את הקנס ולהשתחרר.

משה מלכה הודה בגניבת יהלומים ממשלוחי דואר שהגיעו מחו"ל בשווי של 400 אלף דולר. חברו נסים בהזניק שוכנע במעשי הגניבה וקשירת הקשר לגנוב ביחוד עם מלכה, הורשע גם זאת בקבלת היהלומים הגנובים, תוך ידיעה ברורה שהם הושגו בדרך של פשע. הוא קיבל ב־4 מקרים 600 קרט יהלומים, ששוויים קרוב ל־100 אלף

בעלי מפעלים בגדה חוששים מניתוק מירדן

בעלי מפעלים תעשייתיים בשכם הודיעו למגורים והאחרונים של ירדן השבנים בבוא הזמן להפסיק את היבוא של מוצרי תעשיה מיהודה ושומרון.

בעליו של מפעל לגפרורים בשכם חוששים מפני ההכנות שעושה ירדן להקים מפעל גפרורים משלה בידע אירבד, שכן דבר זה יפגע במפעל הגפרורים היחיד בשכם, המייצר את מוצריו על פי ידע שבדי.

באחרונה החלה ירדן לייבא גם שמן זית מסוריה ומלבנון במחירים זולים יותר מאלה שבגדה. בינתיים יבוא זה הוא מצומצם ולא פגע קשה בסוחרי השמנים בשכם ובמפעל השמנים בעיר, אולם הוא הוריד את המחירים. כן נוטעת לאחרונה ירדן עצי זית על שטחים נרחבים, כנראה על מנת שתוכל בבוא העת להפסיק הלוהה במוצרי הזית המיובאים מבעתך. גובה תופעה זו מחששים גם סוחרי השמנים בגדה שווקים באירופה, למצרים, כאשר השנה בתברך יבול הזיתים בכמויות עצומות.

גם הסבון המפורסם של שכם נפגע באחרונה, לאחר שירדן החלה לייבא סבון מתוצרת סוריה שהוא זול יותר. רווחי המפעל בשכם החלו להצטמצם. (צ)

ירדן נותנת הלוואה פיתוח לעיריה

ראש עיריית יריחו מר שאפיק באלי, שחזר ביום ד' מרבת עמון, סיפר כי ירדן הבטיחה לעזור מחדש, גם לשנת התקציב הקרובה, בהלוואות פיתוח לעיריות בגדה.

עד כה עמדה ירדן בהתחייבויותיה כלפי העיריות בגדה לגבי הלוואות לשנת הסכמית. כל ההלוואות מתקבלות מירדן לאחר אישור של המימשל הצבאי הישראלי לתכניות הפיתוח שמציגות העיריות בפניה.

מר באלי נסע לרבת עמון כדי לבקש הלוואה לפיתוח רשת מים חדשה ולפיתוח רשת של כבישים ומדרכות בעיר. גם ראש עיריית בית־באלה שחזר לא מכבר מרבת עמון אמר כי אין שינוי בגישתה של ירדן לגבי מתן ערבות להלוואות פיתוח בשביל ערי הגדה בעתיד. (צ)

הסופר הרוסי מרצ'נקו נעצר על־ידי הק.ג.ב.

מוסקבה, יום ה' — המשטרה הסובייטית עצרה אמש את הסופר אנאטולי מרצ'נקו בביתו השוכן דרומית למוסקבה.

מרצ'נקו, בן 36, מהנדס, ריצה תקופות מאסר של תשע שנים במחנות מאז 1960. הוא זכה לפירסום רב לאחר שפרסם את ספרו „עדותי" המתאר את החיים במחנות.

נודע כי מרצ'נקו נעצר לאחר חיפוש שנערך בביתו שבטארוסה, מרחק 100 קילומטר דרומית ממוסקבה. הוא הוגלה למקום זה לאחר ששוחרר מבית סוהר לפני ארבע שנים.

בחודש שעבר הודיע מרצ'נקו לכתבים מערבים כי הגיש בקשה להגר יציאה לארה"ב. הוא הוסיף ואמר כי ברצונו לעזוב את בריה"מ כ„מהגר מדיני מוכרי".

הסופר איים כי יכריז על שביתת רעב כמחאה על מעצרו.

מרצ'נקו בנו של פועל רכבות, נכלא בפעם הראשונה לאחר קטטה ב־1959 הוא נמלט, אך נתפס בקרבת הגבול האיראני ונידון ל־6 שנות מאסר בעוון בגידה. מה שעבר עליו בבית הסוהר הוא מתאר בספרו „עדותי". (יונייטד ע"צ ע"ר).

סופר ערבי מהגדה זוכה מאשמת ריגול

בית הדין הצבאי ברמאללה זיכה ביום ה' מכל אשמה את הסופר בשיר ברגותי, שהועמד לדין באשמת ריגול.

זיכויו של ברגותי נתקבל ע"י קרוביו בהתרגשות רבה ובמחיאות כפיים לצדק הישראלי.

בפסק דינו הארוך קבע נשיא בית הדין בקדנה ושופטיו, סא"ל ראשון אריוך, כי לא הוכח שברגותי היה חבר הזרוע הצבאית של המפלגה הקומוניסטית הירדנית (החזית הלאומית הפלשתינאית) וכי במכתב שנדסה להצביד לחבר הלשכה הפוליטית של המפלגה ברבת עמון לא היתה כתובה פליליות ומאורך לא היתה במכתב משום פגיעה בבטחון.

בתקופה האשם כי בראשית 1974 אסף רשם והחזיק ידיעות על פעולות זרועות הבטחון נגד חתרנות עויינת מתוך כוונה לפגוע בבטחון ושהוא מסר ידיעות על פעולות זרועות הבטחון בכך ששלח מכתב לרבת עמון המכיל פרטים הקובעים בבטחון האיזור.

המכתב היה מיועד לד"ר דיא־דין מראשי המפלגה הקומוניסטית בירדן, המקיים קשרים עם ארגוני חבלה ואשר שלח אנשים מיהודה ושומרון לאימונים בבריה"מ. באותו מכתב הזכיר ברגותי את שמותיהם של העצורים המנהלים בישראל ושאל, אם יש אפשרות לפנות לציבור הפועלים בישראל, ולבעלי הרצון הטוב, הרוצים בפיתוח שלום צודק, כדי שיביעו סולידריות עם המפלגה הקומוניסטית הירדנית.

השופט קבע כי במכתב אין למו כאילו המפלגה הקומוניסטית פועלת בחזית הלאומית הפלשתינאית נפרדת ממנה, זוד הנ. כן המכתב צולים המיוחדו וסתקוהיו של המפלגה.

ביחס לפעילות החבלנית עויינת המבוצעת ע"י חבריה הקומוניסטים, גם התביעה הצבאית לא ייחסה לנאשם חברות בארגון בלתי חוקי, דהיינו בחזית הלאומית הפלשתינאית.

להלן קבע השופט, כי לא הוכח וגם לא נטען בפניו, כי כל חבר במפלגה הקומוניסטית הירדנית הוא גם חבר בחזית הלאומית הפלשתינית. גם ד"ר דיא א דין לא הוגדר בעדויות התביעה כי הוא פעיל בחזית הלאומית, אשר לפעילות העויינת של הרגמא מרבת עמון, אין לקשור אליה בהכרח את הנאשם ושל בן יעיד הוכן מכתבו.

בענין אשמת הריגול אמר השופט, כי התביעה לא האשימה את הנאשם במסירת ידיעות לאויב ועל כן נמנע השופט מלדון אם ד"ר דיא א דין אליו נשלח המכתב הוא בבחינת אויב או לא.

עוד קבע השופט כי הנאשם אינו מונע בשכר או תמורת טובת הנאה וכי כל מעייניו היו נתונים לחברי מפלגתו העצורים. המידע שבמכתב אינו מסווג וזה שניתן ליתנו לפרסום, כן לא הוכח, שהידיעות שהועברו במכתב הן מהסוג שיש לאספן, באשר כל איש בגדה יודע מי נעצרו. הנאשם כתב על המעצרים והפעולות למען העצורים. המכתב היה בשותף אחר המשמעו מצמצמת הוגג דוקא בכלל המשפט הזולת תורצתו. כאשר הרבה לידיעות רבים. אם אכן היה בתוכן המכתב משום סכנה לבטחון המדינה, על התובע הצבאי היה לקרוא את תוכנו בדלתיים סגורות. המסקנה היא, ציין השופט אין בתוכן המכתב איום ברור ובודד על בטחון האיזור, כפי שציין בכתב האשום.

לבנון התירה לאזרחים ישראלים לבקר בתחומה

— מאת אריה מאיר כתב שתיים — ממשלת לבנון התירה זו הפעם השלישית הדין וחודשים לאזרחים ישראליים לבקר בתחומה.

כתב: שתיים אריה מאיר מוסר, כי אתמול הגיע לישראל אישור מלבנון מתיר לשתי נשים מחיפה לבקר בביירות לתקופה של עשרה ימים.

היוצאות הפעם הן חנה אשקר, בת 85, וסוהיליה מסר בת 53.

שתי הנשים הן קרובות משפחתו של הפטריארך החדש שהוכתר לפני כשבועיים.

בפעמים הקודמות יצאו מספר מרוניטים לביירות, בפעם הראשונה יצאו שני גברים מחיפה להלוויתו של הפטריארך הקודם. בפעם השניה יצאה ללבנון קבוצה כדי לברך את הפטריארך החדש לרגל מינויו.

בני העדה המרוניטית בארץ, המונים כ־4500 נפש, שמרביתם מרוכזים בצפון הארץ רואים במתן היתרים אלה סימן לפתיחת הגבול עם לבנון.

יציאתם של בני העדה המרוניטית עוררה התרגשות רבה אצל בני שאר העדות, ביחוד אצל אלה שיש להם קרובים בלבנון. רבים מהם פנו למשרדי הממשלה בבקשה לברר את אפשרות יציאתם הם ללבנון. מה שברור הוא, כי מצד ישראל לא תהיה כנראה התנגדות ליציאת אזרחים ערבים. המרוניטים שחזרו לפני 10 ימים מביירות ציינו, כי היחס אליהם היה טוב. דבר בואם אף פורסם בעתוני ביירות הגדולים.

בשיחות עם תושבי ביירות נאמר להם שלבנון מעוניינת שייחתם הסכם שלום בין ישראל למדינות ערב, שבעקבותיו ייפתח הגבול בראש הנקרה.

ירדן מכחישה פרסומים בקשר לדברי חוסיין

רבת עמון יום ה׳ — שר ההסברה הירדני סלאח אבו זייד הכחיש אמש ידיעות שהופיעו בעתונות הישראלית, לפיהן אמר המלך חוסיין כי הוא יקבל כל החלטה שתזכה להסכמת הפלשתינאים בגדה המערבית.

השר הגיב על ידיעה בגליון „הארץ״ מיום ד׳ בידיעה זו צויין כי המלך אמר לקבוצה של מבקרים מארה״ב כי הוא יקבל כל החלטה מצד זה.

אבו זייד אמר כי ירדן נקטה עמדה זו לפני ועידת הפיסגה הערבית שנערכה ברבאט בחודש אוקטובר. בוועידת ראבאט הכיר חוסיין בארגון לשחרור פלשתין כבנציג יחיד של הפלשתינאים ועל ידי כך הוא הפקיד את עתיד הגדה המערבית הנמצאת תחת שלטון כיבוש בידי הארגון הקומנדו.

ברכת מזל טוב חמה ולבבית

להרי אהרן לייב אבוביץ הי״ו
מנהל סניף "המודיע" בת״א — לנשואי הבת
להרי שמעון ולציר הי״ו — לנשואי הבן
להרי חיים שמואל הורברג הי״ו — לנשואי הבת
להרי יוסף דב גולדברגר הי״ו — לנשואי הבן
להרי דוד לבנון הי״ו — לנשואי הבת
להרב שמחה הלפגוט הי״ו להכנס הנכד לעול המצוות
להרי אברהם יחיאל קרימלובסקי הי״ו
להרי שמואל פלר הי״ו
חבר הנהלת אגודת ישראל בת״א—יפו
להרי מאיר יחיאל פרומן הי״ו להולדת הנין—הנכד
להרי חיים אריה ברסלר הי״ו
להכנס הנכד לעול המצוות

הסתדרות אגודת ישראל באר״י
סניף תל־אביב—יפו

להרי אהרן חיים שורץ הי״ו — לנשואי הבת
להרי מרדכי שורץ הי״ו
ולבנו הרי יוסף אריה שורץ הי״ו להולדת הנכד—הבן
להרי אברהם פלבינסקי הי״ו להכנס הבן לעול מצוות
להרי משה יהושע אבוביץ הי״ו — לנשואי הבת
להרי יחזקאל טאוב הי״ו — לנשואי הבן
להרי אריה רייכברד הי״ו — לנשואי הבן
להרי אברהם זילבר הי״ו להכנס הבן לעול מצוות
למשפחת פלקוביץ — לנשואי הבן
להרי חיים קורניק הי״ו להכנס הבן לעול מצוות
להרי יצחק רוט הי״ו להכנס הבן לעול מצוות
להרי משה דוד וולקוביץ הי״ו
ולחתנו הרי יוסף קפלושניק הי״ו להולדת הנכד—הבן
להרי יהודה אריה ליפשיץ הי״ו — להולדת הנכד
למשפחת ברודזיק — להולדת הנכד
להרי שמואל לנדמן הי״ו — להולדת הנכדה
להרי אפרים זילברברג הי״ו — להולדת הבן
להרי אליעזר פלר הי״ו — להולדת הבן

הסתדרות אגודת ישראל באר״י
סניף בני־ברק

להרי אלימלך לפה הי״ו חבר מועצת הסניף
לנשואי הנכד
להרי צבי בלינדר הי״ו
ולבנו הרי יצחק מאיר בלינדר הי״ו
להולדת הנכדה—הבת
להרי אהוד גולדברג הי״ו — להולדת הבן

הסתדרות אגודת ישראל באר״י
סניף חיפה

להרי דוד וייס הי״ו — לנשואי הבת
להרי יעקב אלחנן סמט הי״ו
ולחתנו הרב יוסף לבל הי״ו להולדת הנכדה—הבת
להרי ישראל יעקב קראוס הי״ו שוב; להולדת הנכדים
להרי אליעזר משכיל לאיתן הי״ו — להולדת הנכדה

הסתדרות אגודת ישראל באר״י
סניף פתח תקוה

להרה״ג ר׳ משה נתן למברגר שליט״א אב״ד מקווא
ולבנו הרב אפרים למברגר שליט״א
להולדת הנכדה—הבת
להרב שלמה קופשיץ הי״ו — להולדת הנכד

הסתדרות אגודת ישראל באר״י
סניף קרית אתא

יזכו לרוות מהם רב נחת וכ״ט

בס״ד
הסתדרות נשי אגודת ישראל — בני ברק

ביום ראשון י״ט אדר תשל״ה בשעה 3.30 אחה״צ
באולם שע״י בית הכנסת הגדול ר׳ עקיבא 53 יפתח בס״ד

שוק באזר

של כל מיני בגדים וימשך גם ביום שני בשעה 10.30 עד 8 בערב
וביום שלישי מ־8.30 בבקר עד 12 בצהרים

נא להצטייד במזומנים

בברכה **ההנהלה**

שר הבטחון האוסטרי: היחידות האוסטריות בגולן ישארו, כדי לשמור על השקט

היחידות האוסטריות בגבול סוריה ישראל ישארו כל עוד יהיה בהן צורך וכל עוד ניתן לסייע בעזרתן בשמירת השקט באיזור — אמר שר ההגנה האוסטרי, מר קרל לוטשנברגר, שהגיע ביום ג׳ לביקור של 4 ימים בישראל.

שר הבטחון האוסטרי יהיה אורחו של שר הבטחון, מר שמעון פרס. האורח אמר, כי הוא מעוניין לבקר בתעשיה הצבאית הישראלית. הוא ציין, כי אוסטריה היא מדינה קטנה שהקימה צבא רק ב־1955 והיא מעריכה היטב את הישגיה של ישראל בתחום היצור הצבאי בפרק זמן קצר יחסית. הוא אמר כי יש מה ללמוד מישראל ויש מקום לשיתוף פעולה.

אשר ליחידות הצבא האוסטריות באיזור הגיזרה שבגולן, אמר האורח כי אין בכוונת ממשלתו להגביל את שהייתן. הרפובליקה האוסטרית מוכנה תמיד לסייע לשמירת החופש והשלום ומסיבה זו החליטה להיענות לבקשות לשלוח חיילים לקפריסין ולישראל.

מר שמעון פרס שערך את האורח, ציין את הקשרים הטובים בין שתי המדינות ואת התפקיד החשוב שממלאת היחידה האוסטרית בכוח האו״ם.

בנמל קיבלו את האורח השגריר האוסטרי בישראל וקציני המטה של היחידה האוסטרית. (ע.)

גדעון רפאל משיב לשאולי

לונדון — שגריר ישראל בבריטניה, גדעון רפאל, השיב מעל דפי העתון „טיימס״ לדברים שהשמיע שגריר מצרים לויטננט־גנרל סעד אל שאולי בעקבות ראיון שנערך ע״י הטלוויזיה הבריטית בהשתתפות שני הנציגים הדיפלומטיים.

רפאל מתייחס לדברי שאולי בענין הפסקת האש בעקבות מלחמת יום הכיפורים וקובע: „בניגוד לדברי השגריר שאולי נחתם הסכם זה כצעד ראשון — לא לקראת חידוש מעשי האיבה אלא להשכנת שלום״.

עוד כותב רפאל כי גנראל שאולי תיאר בצורה מעוותת את החלטת מועצת הבטחון מס. 242 בשאלת המזה״ת. „החלטה זו איננה מדברת על נסיגת כוחות ישראל מכל השטחים שנכבשו ב־1967״. בהקשר זה מציין מר רפאל כי במתכוון נוסחה ההחלטה בצורה שמדובר בה על „נסיגה משטחים״.

בהתייחסו לתקוה שהביע גנראל שאולי שתמצא הדרך לפתרון צודק שיביא לידי כך כי הערבים והישראלים ילמדו לחיות בצוותא בתנאי שלום והרמוניה, כותב רפאל כי כל העם בישראל שותף לתקוה זו.

שגריר ישראל מוסיף: „אם אכן מתכוון עמיתי המצרי למה שהוא אומר, עליו לקדם בברכה את ההזדמנות להפגש עם נציג ישראל במסגרת דיון בהרכב שלום, באולפן הטלוויזיה או — כפי שרצוי יותר — ליד שולחן הדיונים. (ע״ר)

חברת „אויס״ מרחיבה צי מכוניותיה בארץ

ההאטה בפעילות המשקית לא השפיעה על עסקי חברת „אויס״ להשכרת רכב והיקף פעולותיה בארץ — מסרו אתמול מנהלי החברה, לרגל חנוכת „בית אויס״ החדש ברח׳ המסגר 80 בתל אביב.

הבית בן 4 הקומות ישמש כמרכז פעולות חברת „אויס״ המתרחבות בארץ ובמדינות נוספות באיזור. לרגל חנוכת הבית נערך בו סיור עתונאים, בהשתתפות סגן נשיא החברה ומנהלה באירופה, אפריקה והמזה״ת, מר דוד להגרידג׳, מנהל המבצעים באיזורים אלו מר רינסה ג׳ובר ומנכ״ל „אויס״ בישראל, מר שמעון דנאי.

מנהלי „אויס״ ציינו, כי לחברה בארץ צי של 800 כלי רכב ובכוונתה להרחיבו. לקראת פסח יוכנסו לשירות 100 מכוניות חדשות מן הסוגים הבינוניים והקטנים, המבוקשים עתה ביותר, בגלל התייקרות מחיר הדלק.

בגלל ההגבלות על יבוא רכב, לא ידוע אם תבוצע תכנית לרכוש 150 כלי רכב נוספים בחודש יוני, בעשותה פניה בנידון למשרדי התחבורה והתיירות אולם עד כה לא זז דבר.

אשתקד הכניסה „אויס״ לארץ שני מיליון דולר במטבע זר מתיירים והשנה המטרה היא להגיע ל־2.5 מיליון דולר, ללא כל הטבות ותמריצים.

חברת „אויס״ יזמה וזוכה פעילות סוכני נסיעות זרים בשילוב השכרת מכוניות לתיירים עם סיורים מתוכננים. הסדר עם „ארקיע״ באילת לשילוב מטוס עם מכונית ועוד. כן מנהלים מו״מ עם חברות תעופה הטסות דרך לוד למזרח הרחוק כמו להשכרת רכב לנוסעים בעת חניית ביניים בלוד במשך כמה שעות. הסדר דומה מתוכנן עם אניות המגיעות ארצה ושוהות בנמל 10—12 שעות.

סקר שערכה חברת „אויס״ הראה, כי מחירי השכרת רכב בארץ אינם גבוהים מאלו של אירופה וחנוכת „בית אויס״ בתל אביב מסמן תנופה רצינית להתרחבות פעולות החברה בישראל, יוון, קפריסין, ועוד.

בטקס השתתפו נציגי משרדי התיירות והתחבורה.

קופ״ח: חולים ישתתפו בשכר ביקורי־בית

הוועד המפקח של קופ״ח הכללית החליט ביום ד׳ בערב, ברוב קטן, לאשר שינוי בתקנון הקופה שיאפשר למרכז להחליט על חיוב חברי קופ״ח להשתתף בתשלומים לרופאים עבור ביקור בית.

לפי ההצעה, שהוגשה ע״י ההנהלה ונתקבלה ב־16 נגד 15 קולות, חבר המזמין ביקור בית ישלם לרופא 25 ל״י לביקור לילד ועד גיל 19 — 10 ל״י למבוגר, ובכל מקרה ישתתף החבר ב־6 ל״י לביקור ואת השאר יקבל הרופא מהקופה.

לאחר הדיון הממושך והצבעה, הודיע יו״ר הוועד המפקח אהרן בקר כי יכנס את הוועד המפקח בימים הקרובים לישיבה נוספת ובה תיערך הצבעה חוזרת, בגלל היות זו החלטה על חודו של קול.

היו״ר בפועל של מרכז קופ״ח ד״ר חיים דורון, שהעלה את ההצעה, ציין בדברי הסבר כי קיימת ירידה הולכת בביקורי הבית של רופאים. אם לפני 25 שנים היה ביקור אחד לנפש לשנה בממוצע, הרי עתה יש 0,3 ביקור לשנה. המרכז רואה צורך לתקן עיוות זה, והנסיון של השתתפות החבר בחלק מהתשלומים עבור ביקור רופאים בתורנות כאשר המרפאה סגורה מוכיח שניתן להבטיח הגשת שירותים בצורה יעילה ומסודרת.

ד״ר דורון הביע התנגדות ליישום שיטת המוקדים הנהוגה לאחר סגירת המרפאות, גם לשעות היום במקום ביקורי הבית, כיון שהדבר יפגע בעקרון של רופא המשפחה. במוקד משלם החבר המזמין רופא הביתה 40 לירות ומקבל לאחר מכן מקופ״ח 30 ל״י.

ד״ר דורון מסר, שההצעה הובאה לאחר הידברות בנושא עם ארגון רופאי הקופה, אשר הביע הסכמה להסדר המוצע. ההסדר ידרבן את הרופאים לצאת לביקורי בית, ואת החבר לאחריות יתר בהזמנת רופא לביתו. תהיה זו שיטה גלויה ומבוקרת בין הרופא והחבר המזמין, לטובת כל הצדדים.

לוח המודיע

דירות ובתים

בירושלים

למכירה

* למכירה בהזדמנות 2½ במפלס הדשה ברחוב משמר העם. 5 חדרים ברחוב כלנס (עוקית) 02־285986.
* למכירה דירות 4 חדרים + סוכה באיזור דתי, קבלן ביבי 02־285982, מ־4—6.
* בירושלים למכירה דירת 3 + הסקה דירתית, בשכוני מנדלבאום, ק. א. 02־287440.

ביקוש דירות

* מחפשים דירה בת 2 חדרים עם ריהוט מלא וכל הנחוניות טל. 284311 ל—ם.
* מעונין לשכור בשכ״ה דירה בת 2 חדרים, עם נחיות בסביבה דתית לפנות טל. 02־284311.

להשכרה

* בדמ״ע 2 חדרים הול גדול ק״ב צפניה 64, מ־11 עד 7.
* בשכית דירת 3 חדרים מרוהטת בבר־אילן טלפון 288442 מ־3 אחה״צ.
* להשכיר דירה 4 חדרים ק.ב. — בעלית באיזור שמואל הנביא טלפון 272837.
* דירה מרוהטת להשכרה בקרית־סלז 02־534129 הכניסה בפסח.
* בדמ״פ דירת 2 חדרים גדולים, מסבת גדול שומגפלד, בתי הורנשטיין — ק״ב.

תיווך

* דירות חדשות שלשה — 215.000 ארבעה 265.000; קוטג׳ים ופנטהאוזים מ־ —410.000 תיווך הלפרט 02־227226; 02־533597; 02־527367.
* דירות בית וגן 1½ ח׳ למכירה 150,000 בלבד.
* 2 ח׳ למכירה, 180,000 בלבד
* 3 ח׳ למכירה ק״ב, מלא שמש. לרגל נסיעה בהזדמנות, בלבד
* 4 ח׳ להשכרה לשנה־שנתיים — בלבד.
* 3 ח׳ למכירה בצפניה בהזדמנות בלבד.
* 2½ ח׳ למכירה בתל ארזה בסנהדריה בלבד
* בית 2½ ח׳ בזכרון משה להשכרה לשנה־שנתים בלבד.
* יש עוד הרבה הצעות בלבד — שטראוס 23 מ־10—12 02־228330; 02־527689 בבית.
* רק למשכיר, תמורת 50 ל״י — נשכיר דירתך בשכ״ה, ולהשוכר תנאים מיוחדים, הרשלר מאה שערים 72 — טלפון 288436.

בבני־ברק

למכירה

* למכירה דירה בת 3 חדרים ברמת אהרן בבני ברק טל. 02־283457.
* 2½ חדרים גדולים לוקסוס עם ארון קיר למכירה מסיבה משפחתית במרכז בני ברק ע״י ירושלים—ר׳ עקיבא רק 152 אלף ל״י טלפון 782903.
* 4½ חדרים לוקסוס עם ארונות, הסקה מרכזית (03)789856 — או 02־532082.
* דירת 3 וחצי חדשה ק״ג בויזניץ בני־ברק, לפנות 724271.
* למכירה דירה בת 2 וחצי חדרים ברחוב אדמו״ר מגור בני־ברק קומה ב׳ 3 כיווני אויר, לפנות תיווך „המצליח״ טלפון 798367.

להשכרה

* שלושה חדרים הול ומרפסת גדולים ברוהטת בשכ״ה לשנה טל. 03־786084.
* בבני ברק בשכ״ה דירה מרוהטת 3½ חדרים מרפסת סגורה למכירה מידית טלפון ירושלים 227008.
* 2 חדרים בשכר חודשי בני ברק רח׳ הירש 6, 942585.
* דירה 4 חדרים, קוטג׳, בבני ברק, להשכרה, טלפון 786867.
* להשכיר דירה 2 חדרים ק״ק וטלפון מזגן בבן־זכאי בני־ברק 783992 18.00—20.00.
* להשכרה דירת 2 חדרים גדולים ברח׳ אברהם 793145 מ־2—4.
* להשכרה בבני־ברק דירה 2—3 חדרים, אפשר מרוהט וטלפון 03־746266.

ביקוש דירות

* מעונין ב־3 חדרים חדשה או בסביבה טלפון 784014 אחה״צ.
* מחפשים דירה בדמ״פ בזכרון מאיר או במרכז ב״ב 3 חדרים (לא ק.ק.) טלפון 780890.

פתח תקוה

להשכרה

* דירה של 3 חדרים להשכרה או למכירה בפ״ת שכון פאג״י לצלצל 915829.

כיסויי ניילון „ניילוטל״

עתה הזמן ניקיון את השפה וריהוט רהיטי השלון לחג הפסח דאגו להמשך נקיונם לשם כך התקשרו לטל. 02-281161 03-791286

כמו״כ אפשר להשיג בחנויות ספרים ניילון מיוחד למפות ליל הסדר. וכן מתקבלות הזמנות **לכיסויי ניילון** לכל מטרה ובכל מידה

מכוניות

* סימקה 1100 שנת 1972 למכירה טלפון 03־623819 — 03־615680 בשעה 4—8.
* שברולט שמייקן 1965 לנוסעים לעבודה, אוטרול בובמטי, ססם יגני 755983.

שירותים

* הבלהטים!!! הברקה כרצפות — נקיון יסודי 02־225371; 02־233008 מזר.

דירות למכירה

* למכירה בחיפה בהזדמנות דירה 2½ קרית אליעזר שיכון צה״ל 67 קיד ויינשטיין.
* בשכון פאג״י בקרית אתא למכירה 2 חדרים 04־728806.

עסקים

* חנות דגים למכירה מסיבה מחלה במקום מרכזי בבני ברק פרנסה טובה טלפון 782903.
* לדפוס דרוש אולם 100—150 מ״ר + כח לשכירות או לקניה — טלפון 02־65155.
* למכירה זכות מוגנת לחלוקת מזון במחיר הזדמנותי מסיבות משפחתיות לטלפן 917188 בשעות העבודה.

הצעות ובקוש עבודה

* לשקילות וניקוי יהלומים דרושה בחורה אחראית משכונה גבוהה הוד כדי לימוד טל. 784371.
* מחפש אדם אחראי לעבודה פיזית לא קשה להתקשר טל. 36458 מ־3—9.
* יהלומים! מורה מנוסה בבני ברק מלמדת חיתוך לנשים טל. 787668.
* דרושה אשה צעירה לחנות להל־בשה ברמת גן 794340 בערב.
* לדפוס "עקיבא־יוסף" דרושים: סדר ובמכמד מעולים, ועוזר לבמכמד — תנאים טובים. טלפון 02־65155.
* דרושה גננת בעלת נסיון בתנאים טובים טלפון 052־96292.

ספרים

* בהזדמנות ש״ס אמריקאי, והפצי בית 02־524229.
* מעונין בסור ושולחן ערוך הוצאה אמריקאית טל. 03־781079 בשעות הערב.
* הודעה למנהלי ולמלמדי התלמודי תורה שכוהם להודיעכם כי יצא לאור מהדורה שניה הגדה של פסח המיוחדת להשביר הבציטנת בתוכנה — ביופיה — ובתמונות, המיוחדת ללימוד ההגדה כפי שנהוג בחדרים — להשיג בכל הגויות הספרים במחיר מיוחד להזמנות בכמויות מרובות. לפנות: טל. 282433 ירושלים.

תשמישי קדושה

* טליתות, תפילין, מזוזות, ספרים ותשמישי קדושה, מחירים זולים בזוהר, להשיג אצל משה אונגר, חנות תדהה בחצר בית הכנסת הגדול בתל אביב אלנבי 110.

מכירות וקניות

* המשך חיסול המלאי במחירים זולים בגד׳ הריון סוחרים הצאיות טנצמן רחוב הכלולה 8 ירושלים.
* למכירה ריהוט לסלון חדיש — 02־281091.
* מיבצע מכירת צמחים ההיסטליות ויזל רח׳ ר׳ עקיבא ב״ב מאז.
* בהצגות הירידה ד„דוגמא״ חדרי שינה, ארונות קיר, חדרי אוכל ומערכות סלונים, תנאים נוחים, שרות אדיב. ר׳ עקיבא 133 בני ברק, קומה ב׳.
* הזדמנות מיוחדת לפסח, קאפוטות שבת, הלבים וכל בגדי האדרים במהיר הישן, פיימן, תל־אביב דרך יפו 17.

קורסים

* קורס תפירה וגזירה (בשיטת אדרם) להתחילות ובשתלמות. הנאים נוחים, הקודם זוכה פרטים: רוזנברג, רב אמי 9 בני־ברק, בשעות 6—8 בערב.

הודעות

* חברת ביקור חולים ע״י אגודת ישראל תל־אביב—יפו, — חולים הזקוקים או המעוניינים בביקורים בבית או בבי״ח, או צורה אחרה מבקשים לפנות לחברת ביקור חולים שע״י אגודת ישראל תל־אביב—יפו בתנאות דלהלן:
א. בית אגו״י, רח׳ ברדיצ׳בסקי 5, טל. 235844, 222152.
ב. ר׳ משה אונגר, בחנות לתשמישי קדושה בחצר בית הכנסת הגדול — רחוב אלנבי 110.
ג. ר׳ א. ג. ביבלה, דרך שלמה 142, טלפון 33032.
וכן ניתן להשאיל כלים לחולים הזקוקים לכך. בימים שני וחמישי בשבוע בין השעות 7—8 בערב. בבשרדנו רח׳ ברדיצ׳בסקי 5 ת״א.
* „בית אבות צימרמן״ — רעננה, מודיע על מספר מצומצם של מקומות פנויים לזוגות ולבודדים, צדיפות בהנאים מיוחדים להורים שכולים, פרטים בטלפון 052־91322 לפנות למנהל.

נרשמו לנישואין

הרב י. לנדא אב״ד בני ברק ראובן יהושע גרוס — נתיבות — אסתר ארלנגר — בני ברק.

לוח היום

בס״ד, יום שישי, י״ז אדר תשל״ה
ערש״ק פר׳ תשא (פרה)
הדף היומי: כריתות כ״א
המשנה היומית: אהלות יא ה—ס
ההלכה היומית: יום טוב תקא ג—ה

תורנות בתי מרקחת

ירושלים
ליל שבת:
אברבוביץ המלך ג׳ורג 21
במשך השבת:
רוזמה דהר ילין 31
בתי המרקחת במזרח העיר
במוצאי שבת:
הבירה חזקיהו המלך 23

תל אביב
ליל שבת:
ככר המדינה ה׳ באייר 48
פרנקל המלך ג׳ורג׳ 28
שלמה המלך שלמה המלך 78
במשך השבת:
בוגרשוב בוגרשוב 60
צפון יהודה המכבי 33
יאני יהודה הלוי 67
במוצאי שבת:
גרהמו שיינקין 27
תרופה דיזנגוף 217

בני ברק

רמת גן
ליל שבת:
רמה ז׳בוטינסקי 65
שבת ומוצאי שבת:
חן ז׳בוטינסקי 99

חיפה
ליל שבת:
צליה, בת גלים רח׳ צליה 44
שבת ומוצאי שבת:
גל כרמא בת גלים 2

נתניה
ליל שבת:
תרופה הרצל 2
שבת ומוצאי שבת:
גבע שער הגיא 14

פתח תקוה
ליל שבת:
פיינשטיין חפץ חיים 6
שבת ומוצאי שבת:
אסותא ברק הירש 21

באר שבע
ליל שבת:
ירושלים הרצל 34
שבת ומוצאי שבת:
אביב שיכון ב׳

בת ים
ליל שבת:
גבי בת ים הנביאים 3
שבת ומוצאי שבת:
בלפור בלפור 90

חולון
ליל שבת:
באות סוקולוב 44
שבת ומוצאי שבת:
אסותא סרוקפלדר 4

הרצליה, רמת השרון, רעננה, כפר סבא, רמתיים
ליל שבת:
אלרם סוקולוב 87 רמת השרון
שבת ומוצאי שבת:
כפר ריבלין ויצמן 142, הרצליה פתוח

תורנות רופאים

ירושלים
ליל שבת, שבת ומוצאי שבת:
משעה 8 בערב ועד 7 בבוקר — תחנת מגן דוד אדום — רופאה. מרפאה זו רופא פתוחה במקום למקרים דחופים במשך כל שעות היממה.

תל אביב
ליל שבת, שבת ומוצאי שבת:
ד״ר הר אבן רח׳ אפשטיין 6, טל. 443281;
ד״ר סגל רחוב בלוך 12, טל. 247860;
רופא תורן במגן דוד אדום טל. 101

חיפה
ליל שבת, שבת ומוצאי שבת:
תחנת מגן דוד אדום, טלפון 101

תורנות בתי חולים

ירושלים
היום הערב:
ילדים — ביקור חולים; פנימית — שערי צדק; נשים — כירורגית עינים — הדסה.
שבת ומוצאי שבת:
ילדים — שערי צדק; נשים — ביקור חולים; פנימית — כירורגית עינים — הדסה.
— — — —
כירורגית מח ואף־אוזן־גרון — „הדסה״; התקפות לב והכשות נחש — בית החולים הקרוב.

גוש דן:
ליל שבת, שבת ומוצאי שבת:
כל המחלקות — „תל השומר״, מאיר כפר סבא

בתל אביב
היום הערב:
„רוקח — הדסה״ — למחלות פנימיות. — איכילוב — למחלות כירורגיות.
שבת ומוצאי שבת:
„איכילוב״ — למחלות פנימיות וכירורגיות.

בחיפה:
היום הערב:
„רוטשילד״
שבת ומוצאי שבת:
„רמב״ם״

לוח המודיע בדואר

עם תלוש ההוראה בדואר — השרות החדש של „המודיע״

איכך צריך לכתת רגליך למשרד!

מלא רק את התלוש, צרף את התשלום ושלח אלינו

וזה הכל!

מחירים: ביום חול — 1.20 ל״י למילה; בע״ש וער״ח — 1.50 למילה

גזור לאורך הקו המקווקו

נא לכתוב בכתב ברור!

אל: „המודיע״, מחלקת המודעות, ת.ד. 1306, ירושלים

נא לפרסם עבורי את מודעת־הלוח לפי הנוסח הבא:

____

____

____

(אם יש צורך במקום נוסף לכתיבה, הדפס או כתוב נא בכתב ברור את המודעה על דף נפרד)

על מודעה הלוח להופיע ב: __________
(יום) (תאריך)

(יום) (תאריך) (יום) (תאריך)

אבקש לפרסם את המודעה _____ פעמים ביום חול (1.20 למילה)

אבקש לפרסם את המודעה _____ פעמים בערב שבת (1.50 למילה)

מצ״ב תשלום בשיעור: _____ המחיר על פי _____ ל״י — ע״ב

שם __________ כתובת __________

מס׳ טלפון __________ (חתימה) __________

"המודיע" שומר לעצמו את הזכות לסרב לקבל מודעות לוח מכל סוג שהוא מבלי להודיע על כך מראש למזמין המודעה.

עירית ירושלים

הנדון: הועדה המקומית לתכנון ולבניה ירושלים הודעה לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ״ה—1965 (להלן: „החוק״)

ניתנה בזה הודעה בהתאם לסעיף 149 לחוק, כי מר אברהם יחזקאל הגיש לועדה המקומית לתכנון ולבניה, ירושלים (להלן „הועדה המקומית״) בקשה להתיר שימוש חורג ... הקלה בגוש 30005 חלקה 85 ברחוב רבי מאיר 5, גונן בירושלים הנדון, הקלה באחוזי הבניה.

את ההתנגדויות להתרת השימוש החורג ו/או ההקלה הנ״ל אפשר להגיש תוך שבועיים מתאריך הודעה זו להועדה המקומית במשרד המהנדס העיר ברחוב הלל 23, ירושלים.

מ. בנבנשתי
מ״מ ויושב ראש הועדה המקומית

עירית בני ברק המחלקה לעבודה קהילתית בשיתוף עם

המכון להשתלמות מקצועית משולבת בבני ברק

משרד העבודה — אורט ישראל

החלה ההרשמה לקורסים להכשרה והשתלמות

לגברים ונוער
* אלקטרוניקה סוג 1
* חשמלאי מוסמך עוזר
* שרטוט טכני
* עצוב חלונות ראוה
* הנהלת חשבונות
* השתלמות במדעי המחשב

לנשים ונערות
* שרטוט טכני יסודות לעצוב פנים
* נושאים נבחרים בגרפיקה
* השתלמות במדעי המחשב

1. למסיימים תוענק תעודת גמר מקצועית מטעם משרד העבודה ו/או אורט ישראל
2. תנאים נוחים בתשלום שכר הלימוד.

פרטים והרשמה: בימים א׳, ג׳, ה׳ בשעות 16.00 - 19.00
במחלקה לעבודה קהילתית רח׳ חברון 4, טל׳ 787300, בני ברק.

המודיע

יומון יומי — ירושלים

מו״ל: הסתדרות אגודת ישראל, „שלומית״ — המועד הפועל.
העורך: יהודה לייב לוין
המערכת: מ.ג. פינחס, ...
מזכיר המערכת 5, ת.ד. 1306, טלפון 222252

— ◻ —

הדפוס: דפוס „המודיע״, רח׳ ... ירושלים — רפיח ... טל. 536095 223258

— ◻ —

בני״ב ת. א. אלנבי 132 ת.ד. 1869 טל. 622066
משרד הערב: טלפון 823941

— ◻ —

אין המערכת אחראית לתוכן המודעות וסגנונן

— ◻ —

סוכנות „המודיע״ בארצות הברית לקבלת מנויים ומודעות
Y. A. ZISHINSKY
1672 - 53rd Street
Brooklyn, N. Y. 11204
Tel. 851 - 5016
851 - 5100

هكذا من الأصل

מכון ...

הרשויות המקומיות לא יעלו את המיסים

לאחר שהממשלה התחייבה לשלם את ההפרשים של ההעלאות

הרשויות המקומיות בארץ לא יעלו את המסים השנה וההפרשים יי שולמו להן ע"י הממשלה — על כך הוסכם בפגישה בין שרי האוצר והפנים לבין ראשי מרכז השלטון המקומי.

במסיבת עתונאים שקיימו אתמול בנביל משרד הפנים, מר חיים קוברסקי יו"ר מרכז השלטון המקומי, פנחס אילון, נמסרו פרטי הסיכומים שהתקבלו בפגישה עם השרים ואשר אושרו אתמול במקור ע"י מליאת מרכז השלטון המקומי.

מר אילון מסר, כי למעשה, הפלת המסים בעינה עומדת וכל תושב יקבל הודעה על שיעור המס החדש, בהתאם להחלטות הרשות המקומית שלו. אולם, בד בבד הוא יקבל זיכוי על ההוספה מן הממשלה, אשר תשלם אותה בתקופה לרשויות. כן סוכם, שועדה מסובכת, אשר תמנה באופן רשמי ע"י שרי האוצר והפנים תגבש תוך 4—5 חדשים רפורמה כללית בשיטת המיסוי העירוני, במטרה להגדיר אחת ולתמיד את תפקידי הרשויות. ועדה נוספת של בי האוצר, הפנים ומרכז השלטון המקומי תבדוק את בעיית הגרעונות הקיימים ברשויות ותציע פתרונות נאותים.

מר אילון הביע שביעות רצון מן ההסכם, ותקוה, שעתה יימצא אתה ולהביא פתרון יסודי לבעיות הכספיות של הרשויות, אשר זקוקות זה כבר לרפורמה יסודית.

מר דב ברזילי, סגן יו"ר מרכז השלטון המקומי וראש עיריית חדרה אמר, כי ההסכם שהושג הוא הרע במיעוטו ולא היה כל צורך להגיע למצב שנוצר. הוא הביע תקוה, שנוכל לקח לקח וכי להבא לא ייעשו דברים ללא תיאום עם הנוגעים בדבר.

מר קוברסקי אמר, כי אין מדובר בתכתיב כלשהו אלא בהסכם הדדי, כאשר כל צד הצליח לכבד את השאלות של הצד השני: משהחליטה הממשלה כי יש להקל על האזרחים — הכיוון בכך הרשויות, ומאידך הוכר בממשלה העקרון, שאין מבטלים החלטות של הרשויות להעלאת מסים. אי לכך נתקבלה הצעתו של [illegible] משרד הפנים ושני הצדדים יכולים להיות עתה מרוצים. [illegible] רשויות המקומיות אינו גלובאלי, אלא יינתן לפי חשבון מדויק והכספים יועברו אליהן מידי חודש בחדשו, בהתאם לדרישות.

אשר לגורלה של הארנונה הכללית, אמר מר קוברסקי, כי בענין זה אין אחידות דעות, אף לא בממשלה, אולם לדבריו, הסיכומים שנתקבלו הפעם ידחו קדימה את הדיונים [illegible]. הוא קרא לרשויות המקומיות [illegible] לחיסכון ולשיפור רמת השירותים [illegible].

בת ים העלתה הכבסים ב-52 אחוזים

מועצת עירית בת ים [illegible] על העלאת המיסים העירוניים בשיעור של 52 אחוזים [illegible]. ראש העיריה, מר יצחק [illegible] הביע בדיון תרעומת על כי הממשלה [illegible] את עצמה [illegible] להעלות את הרמה שהכספים העירוניים יוקפאו [illegible] שהיתה בשנת 1972.

בהתאם לסיכומים במרכז השלטון המקומי ומשרדי הממשלה, ישולמו ההעלאות במיסים לא ע"י אזרחי העיר אלא על ידי הממשלה.

רימון התפוצץ ואחר נתגלה ברחובות יפו

איש לא נפגע ✶ 250 חשודים ערבים נעצרו

רימון התפוצץ אתמול ליד בית ספר [illegible] ביפו [illegible]. איש לא נפגע [illegible] 250 חשודים שהובאו [illegible] לחקירה [illegible].

בשעה 12 בצהרים הבחין חייל ב-רימון בחדר [illegible] ביפו. לבקום הוזעק חבלן [illegible] את הרימון [illegible].

בשעה 3 אחה"צ התפוצץ רימון [illegible]. איש לא נפגע [illegible].

תקה קבוצה נערים [illegible]. "שמעתי התפוצצות וראיתי עשן. [illegible]" [illegible].

כמה אנשים שעברו [illegible] צהרים, התעוררו לשמע הפיצוץ אך כאמור, איש לא נפגע.

כוחות הבטחון המשטרה פתחו בסריקות בכל האזור [illegible] במבואות יפו ותל אביב. כאמור נעצרו כ-250 ערבים [illegible] לחקירה. [illegible] (ע.)

יריב: ישראל מסרבת לפשרה על קיומה

"ישראל מוכנה לפשרות מרחיקות לכת [illegible] אך אינה מוכנה לפשרה [illegible] קיומה" — אמר הא"ל אהרן יריב [illegible] בירושלים.

הוא אמר כי „התגברותו של ה[illegible] [illegible] העולם הערבי [illegible] קואליציות [illegible].

[illegible] עם קיומה של ישראל".

מר יריב אמר, כי „בעיות הארגונים [illegible] אינן [illegible] גבול. [illegible] ישראלי".

הא"ל יריב עמד על הקשיים [illegible] עומדת ישראל [illegible] הכלכליות, [illegible] בעיות [illegible]. עם זאת לדעת מר יריב, אנו [illegible] לפשרות [illegible] קשה ומכאיב.

נמשכות תגובות חריפות נגד החלטת הממשלה למיסים החדשים

לשכת המסחר מזהירה מפטורי עובדים בעקבות המיסים החדשים

כנס חירום של ועד לשכת המסחר [illegible] להשפיע על הממשלה [illegible] מהחלטתה להטיל מסים [illegible] על הציבור.

חברי הועד הדגישו, במהלך הכנס כי ענפי המסחר השונים [illegible] סוגלים לצמוד בנטל מס המעסיקים החדש ובתוספת למסי הקניה. שכן בענפים אלה מועסקים כיום רבבות רבות של מפרנסים של בתי אב בישראל. ויתרה מזו סקטור המסחר כבר נפגע קשות כתוצאה מן ההיטלים על המלאי ובעקבות ההאטה שחלה בפעילות הכלכלית לאחר הפיחות.

חברי הועד הזהירו מפני פיטורין נרחבים בענפי המסחר השונים והביעו את חששם מפני פגיעה חמורה הצפויה להוליה חשובה ופרודוקטיבית זו במשק הישראלי, דבר שעלולות להיות לו השלכות לא רק על מקור פרנסתם של שכירים רבים, אלא אף על טיב ואיכות השרותים הניתנים כיום על ידי מערכת המסחר לסקטורים אחרים במשק.

עוד הודגש במהלך הכנס, כי המסים החדשים מבציחים את העיוותים שכבר קיימים במערכת המסוי, שכן, הבטחת מקור הכנסות נוסף לממשלה רק תהווה תמריץ שלילי להכנת רפורמה מקיפה במערכת המסוי הישירה והעקיפה כאחד.

לשכת המסחר תובעת, איפוא, את ביטולם של שני המסים החדשים.

מועצת פועלי תל-אביב—יפו מגיבה נגד העלאת המסים

מזכירות מועצת פועלי ת"א—יפו הביעה אתמול דאגה נוכח החלטת הממשלה על העלאת המסים השונים וקראה לועד הפועל של ההסתדרות לספל בדחיפות בנושא.

המזכירות הביעה דעתה, כי במידה שלא יחולו שינויים בהחלטות הממשלה הנוגעות להעלאת המיסים, יפגע מכך ציבור השכירים, ועל הועד הפועל להבטיח פיצוי כתואם כנגד פגיעות אלה.

אסיפות מחאה באשדוד

ביום א' יתקיימו במפעלים ובמוסדות באשדוד אסיפות מחאה של עובדים נגד החלטת הממשלה להעלות את המיסים — החליטה אתמול מועצת פועלי אשדוד.

דיין: מעולם לא היינו קרובים לשלום כעתה

מדינות ערב אינן נתונות במצב המאפשר להן חידוש המלחמה

לטהרן יום ה' — שר הבטחון לשעבר, מר משה דיין, הופיע ביום ה' [illegible], כי מעולם לא היינו קרובים לשלום כמו בשלב הנוכחי [illegible] במצב המאפשר להן להתחיל את המלחמה כי [illegible].

מר דיין אמר את דבריו בנאום [illegible] שבוע הכנסת [illegible] כי [illegible] — להמשך עם מצרים, [illegible] ישראל תהיה [illegible] כדי לבטל את ה[illegible] הזאת.

אך [illegible] להסדר עם מצרים ראה מר דיין על רקע הסיכוי שתל במדינה [illegible] „הערבים חזרו להשתמש באמצעים הצבאיים" [illegible].

אין סכנה מיידית להתלקחות מלחמה

לפי הערכתו של מר דיין, אין איפוא סכנה מיידית להתלקחותה של מלחמה חדשה. „וכאשר אני אומר „סכנה כיום" [illegible] הסביר מר דיין, „הריני מתכוון להתלקחות בשעת החדשים הקרובים או תקופה מעין זו. לאחר הקיץ יהיה עלינו לעיין במצב בחדש. מכל מקום, יהיו הדברים כאשר יהיו, ברור כי הערבים הפסידו במלחמה האחרונה, [illegible] את [illegible] צידם [illegible] לפתוח עתה במלחמה [illegible]. אבל דבר זה לא [illegible] עתה [illegible] על [illegible] — [illegible] לכן הם [illegible] באמצעים מדיניים".

אשר לירדן אמר מר דיין: „אינני מאמין שערבים רבים מיושבי הגדה המערבית יחזרו לפעול את הדבר [illegible] ויחלו להיות אזרחים ירדניים. אין מקום למדינה פלשתינאית בגדה המערבית. זאת לא תהיה מדינה בעלת כושר קיום — לא בגלל נוכחותה של ישראל. הפלשתינאים יצטרכו ליישב את עניינם עם ירדן. אולם ברור שהמלך חוסיין לא יצא למלחמה עלינו. ראש באם דאגה לכך".

סוריה אינה יכולה עתה לפתוח במלחמה

בעוברו לדבר על סוריה אמר דיין: „גם סוריה אינה במצב המאפשר לה לפתוח במלחמה נגד ישראל בכוחות עצמה. אנחנו יודעים זאת וגם הם יודעים זאת.

„בסיכומו של דבר ניתן לומר, כי מעולם לא היינו קרובים יותר לשלום מאשר עתה".

בעוברו לדבר על המצב הכלכלי בישראל אמר מר דיין: „לישראל יש בעיות כלכליות בעלות אופי חמור. אולם זאת איננה הבעיה הלאומית העיקרית של ישראל, שום אדם איננו רעב בישראל וגם אין אבטלה במדינה".

בסיום דבריו הביע מר דיין את שמחתו להיות שוב בקרב היהודים הבריטיים. במיוחד הביע את שמחתו על כך, שבאולם נמצאים אנשים רבים בקרב הדור הצעיר. בפנותו אל אלה אמר: „כל אחד מן הזרות הבאים של יהודי התפוצות הוא בעל אחריות כשלו לגבי המדינה היהודית והוא ממלא אותה בדרכו הוא. בטוחני כי גם אתם תעשו את תובתכם".

מר דיין זכה לתשואות סוערות מצד הקהל שגבה באולם.

לישראל היו זמנים יותר קשים מהיום

קודם לכן הופיע מר דיין בתוכנית טלוויזיה של הבי.בי.סי. אשר בה ראיין במשך רבע שעה. במהלך הראיון העלה מר דיין את הנקודות הבאות, בתשובה לשאלות שהוצגו לו:

— לישראל היו כבר זמנים קשים הרבה יותר מאלה העוברים עליה עתה.

— אם אני נראה מדוכא, הרי זו תופעה מטעה. האמת היא שאינני מדוכא כלל. מבחינת המשא ומתן — מעולם לא היה לנו כה טוב. אנחנו יכולים עתה לשאת ולתת על סיני.

— ישראל יכולה לקיים דו-שיח עם הפלשתינאים, אך לא עם אש"ף. יכולנו לדון עמהם בבעיות שונות, אך אני משוכנע שאין צפה מקום למדינה פלשתינאית בגדה המערבית. המדינה המשולבת של הפלשתינאים הירדנים יכולה להקרא פלשתין אם רצונם בכך. זה אינו מעניינו.

— כן הראה שישראל תחזיר את מעברי המיתלה והגידי בסיני, רק תמורת הצהרת אי-לוחמה. כאשר אין מלחמה חלה ירידה מתאימה בחשיבותם האסטרטגית של המעברים.

— אין ספק שישראל מסוגלת להתגבר על בעיותיה הכלכליות. אין זו המדינה יותר מאלה הצולים בבני מרבית מדינות העולם, ובמידה מסויימת הן אף קלות יותר.

— בנושאים אישיים אמר מר דיין: אני כותב ספר, את ספר זכרונותי, בהתאם לתוזה שיש לי. נוסף לכך אני גם חבר כנסת. לכן, הריני בסדר מבחינה פוליטית. אולם אינני מחפש לעצמי תפקיד". (עסס"א).

צעדים למנוע דחיית חוק חגורות בטיחות

— מבקש הרב אברמוביץ משר התחבורה

— מאת סופרנו בכנסת —

לנבות הכנסת הפנה [illegible] על כוונת שר התחבורה [illegible] לדחות פעם נוספת את הפעלת חוק [illegible] המגרות [illegible] שהתקבל בכנסת [illegible] את הפעלת החוק [illegible] — היום [illegible] צעדים כדי למנוע את הדחיה.

[illegible] לגבות הכנסת [illegible] „חוק חגורות" [illegible].

[illegible] הרב אברמוביץ הובע להפעיל את החוק [illegible].

השנה לדרישות החוק, ולהחזיב להן בשלבים את הפעלת החוק על שאר סוגי המכוניות.

בין היתר טוען הרב אברמוביץ שאם [illegible] תהיה נוספת [illegible] השלישית לדחית הפעלתו של החוק, תוליד בדעת הקהל בסכנה [illegible] יום הכיפורים לא [illegible] הכנות [illegible] להפעלת החוק, בפעם השניה [illegible] ורק עתה עומד שר התחבורה להציע דחיה נוספת. כוונת משרד התחבורה [illegible] את [illegible] „חוק החגורות", אך [illegible] זה רמז כי לא מן הנמנע שבקיץ יהיה צורך לדחות שוב מועד זה.

עליה לקברו של האדמו"ר מטשורטקוב זצ"ל

במשך [illegible] יארצייט [illegible] של האדמו"ר [illegible] מטשורטקוב [illegible] יתקיים [illegible] בבית המדרש [illegible] רחוב [illegible] 89 תל אביב.

ביום ראשון, י"ט אדר, תיערך [illegible] על ציונו הק' בהר הזיתים בירושלים. אוטובוס מיוחד יצא מבית [illegible] 89 בתל אביב בשעה 2 אחה"צ, ובשעה 3.45 מרחבת ישיבת רוז'ין, „תפארת ישראל", רחוב מלכי ישראל, ירושלים.

סידור תלמידים [illegible]

הרבנית רבקה שוק ע"ה

בפתח תקוה נפטרה אתמול הרבנית רבקה שוק ע"ה, [illegible] הרב [illegible] שוק, [illegible].

המנוחה היתה עסקנית [illegible] ובירושלים [illegible] מוסדות [illegible] בכל [illegible] הציבור [illegible].

[illegible] במוסדות התורה בארץ [illegible] לפעולותיהם.

לפני מספר שנים עלתה עם בעלה [illegible] ושם [illegible] פעילות במוסדות צדקה וחסד.

אתמול חשה ברע [illegible] החולים, שם נקבע מותה.

הלוויתה תתקיים היום ותובא למנוחות בחלקת הרבנים [illegible] בירושלים.

הכנסת תדון בערבויות הממשלה להלוואות למפלגות

— מאת סופרנו בכנסת —

[illegible] הכנסת תקיים דיון [illegible] בהצעה [illegible] להלוואה כספי [illegible] השונות כדי להקל [illegible] על [illegible] הקרובה.

ההצעה לממן ערבויות ממשלתיות גובשה בשיחות בין נציגי המפלגות הגדולות, בין [illegible] מה"מעי [illegible].

בראשונה לדבר שההסדר יאושר יעבור סופית בועדת הכספים, [illegible] מוחלט לאנשי העבודה [illegible] „חרות", אולם סיעת „ר"ץ" ו„מוקד" תבעו לקיים את הדיון במליאה [illegible] בועדת הכספים.

דוגמת ההלוואה מאושרים [illegible]. ההצעה [illegible] בהתחייבות מצד הליברלים וכן מצד המפלגות הקטנות [illegible] קלונית נגד ההצעה [illegible] קרב אנשי המערך [illegible] זה [illegible] למימון המפלגות [illegible].

גני ילדים ומעונות יום „בית יעקב" — ירושלים

הודעה להורים

בדבר רישום ילדי גיל חובה (5) לגני הילדים „בית יעקב" לקראת שנת הלימודים תשל"ו

חייבי הרשום

כל הילדים שנולדו בתקופה שבין א' בטבת תשי"ל 10 דצמבר 1969) לבין ל' בכסלו תשל"א (28 דצמבר 1970) חייבים בהתאם לחוק חינוך חובה, להרשם לגן ילדים, (מותר לרשום לגן ילדים הובה גם ילדים שנולדו עד ג' בטבת תשל"א, 31 בדצמבר 1970).

תחנות הרישום

כדי להקל על התושבים חולקה העיר ל-5 איזורים ובכל איזור נקבעה תחנת רישום

תחנה 1 מרכז הבריאות „הדסה" רח' צ'ילי, קרית היובל.
עיר גנים, קרית מנחם, קרית היובל, רמת דניה, רמת שרת, מנחת.

תחנה 2 משרדי העיריה („בית אלה"), רחוב יפו 212 (מול שערי צדק)
בית וגן, עירכרם, יפה-נוף, בית הכרם, גבעת בית הכרם, קרית משה, גבעת שאול, מי נפתוח, רוממה, רוממה עלית, קרית צאנז.

תחנה 3 התחנה לטפול באם ובילד, רחוב שמואל הנביא 39.
כרם אברהם, גאולה (עד רח' מלכי ישראל כולל המספרים הזוגיים ועד רח' מאה שערים כולל המספרים הבלתי זוגיים), בית ישראל, נחלת שמעון, שכונת הבוכרים, שמואל הנביא, תל ארזה, סנהדריה, סנהדריה מורחבת, רמת אשכול, גבעת המבתר, גבעת שפירא, נוה יעקב, רמות.

תחנה 4 בית העם, רחוב בצלאל 11.
מקור ברוך, אחוה, שטראוס, מאה שערים, מורשה, ממילא, הרובע היהודי, מרכז העיר, מחנה יהודה, זכרון יוסף, נחלת אחים, שערי חסד, קרית וולפסון, ימין משה, אזור ימק"א — (עד רחוב קרן היסוד כולל המספרים הזוגיים), רחביה — (עד רחוב דרך עזה כולל המספרים הזוגיים), גבעת מרדכי, נוה גרנות, ניות, נוה שאנן, שמעה, גבעת חנניה, צפון תלפיות, טלביה, תלפיות, מזרח תלפיות, ארנונה, מקור-חיים, גילה.

תחנה 5 בית אלישבע, רחוב אלעזר המודעי 4, קטמון
קוממיות — (עד רחוב קרן היסוד כולל המספרים הזוגיים, ועד רחוב דרך עזה כולל המספרים הבלתי זוגיים), קרית שמואל (עד רחוב דרך עזה כולל המספרים הבלתי זוגיים) רסקו, עמק רפאים, גונן הישנה, גונן א'—ט', שכונת פת.

תחנות הרשום תהיינה פתוחות בימים א'—ה' בין התאריכים: י"ט באדר — ה' בניסן תשל"ה (2—17 במרץ 1975) הרישום יעשה בין השעות: 4 אחה"צ עד 8 בערב.

לתשומת לב ההורים:

✶ הרישום לגני ילדים "בית יעקב יתקיים בתחנות הרישום של העיריה, כלעיל.

✶ בבוא ההורים לרשום את ילדיהם בגיל 5 לגני הילדים "בית יעקב" — עליהם להביא אתם תעודת הזהות של שני ההורים.

✶ על ההורים להצהיר בפני הרשם, כי רצונם שהילד יירשם בגן ילדים "בית יעקב" בחינוך מוכר.

✶ ההורים יקבלו העתק מטופס הרישום.

גני הילדים "בית יעקב" נמצאים בכל שכונות העיר, המעוניינים לקבל פרטים או הסברים נוספים, עליהם לפנות לאחד מגני הילדים "בית יעקב" בעיר.

מתפכה בבני ברק „סלון המרכז" ירושלים 12 פנות ר' עקיבא

שמחים להודיע על פתיחת הסלון המרכזי בו ניתן להשיג את כל מוצרי החשמל הביתיים בברכה מחלקה מיוחדת לעולים ופטורי מס — שרות אדיב ויעיל ייעוץ מקצועי — מחירים מפתיעים

הגיע מקרר 400 של תדיראן

הסתדרות צעירי אגודת ישראל בא"י
בית הכנסת „דברי שירה" בני ברק — זכרון מאיר

השעורים בפרשת השבוע בבית הכנסת שלנו מתקיימים החל משבת זו בזמנים אלה

בליל שבת קודש בשעה 8.30
ע"י הרה"ג ר' מאיר שפירא שליט"א (טבריה)
בשבת קודש בשעה 5.30 אחה"צ
ע"י הרה"ג ר' שרגא גרוסברד שליט"א

צבור המתפללים ולומדי תורה מוזמנים והמתבקשים לדייק

בית חינוך חרדי לבנות
בית מלכה
שע"י חסידי בעלזא ירושלים ת"ו
רח' בוגרוב 3 טל. 287870 ת.ד. 6128

ברכות מזל טוב לבביות

מקרב לב אנו מביעים בזה רגשי ברכות מז"ט נאמנות לידידינו הנכבדים המסורים בלו"כ למוסדנו הי"ה הרה"ח המפואר רוממ"ת
רבי שמואל פינטר שליט"א
ונו"ב המחנכת הדגולה הנודעת לתהלה
הרבנית מרת אסתר פינטר תחי'
עורכת ספרי הלמוד של מוסדנו
לרגל אירוסי בתם המושלמת תחי' עב"ג שיחי'
בן ידידנו הנעלה העסקן הדגול הנודע לשו"ת
הר"ר שמעלקא פינטר שליט"א
מנכבדי ק"ק לונדון יצ"ו

יענני המגן בעגני המגן דבר נאה ומתקבל יה"ר שהזיווג יעלה יפה יפה על מרומי התורה והחסידות וזכו להקים בית נאמן בישראל בדור ישרים מבורך ותורה וגדולה יתאגדו על שלחנם תמיד

כברכת
המחנכות ההנהלה

ברכת מזל טוב נאמנה

לחברנו המסור
הרב מרדכי פלקוביץ הי"ו
מרכז סניפנו באשדוד
לרגלי נשואיו עב"ג תחי' בשטומ"צ

בנה ביתך על אדני התורה והיראה כשאיפתך הנעלה

הסתדרות צעירי אגודת ישראל
הנוער האגודתי בארץ ישראל
מחלקת הנוער

ברכות מאליפות מעומקא דליבא למז"ט וכט"ס
לאחינו ורענו המצוין והנעלה, עדיו לגאון ולתפארת בישראל
הרב נחמן בלומנשטוק נ"י
לאירושיו בשעטומ"צ עב"ג תחי'
כעתירת
רעיך בישיבת "נחלת דוד"
פתח תקוה

לידידי רעי, האברך החשוב, עוסק בצרכי צבור באמונה
הרב צבי ביאליסטוצקי שליט"א
רב בצפון תל אביב
ברכת מזל טוב נאמנה לרגל נישואי האח שיחי'
ידידך גרשון פרידמן

יצא לאור מחדש הספר
"ילקוט למועדים"
י"ב חלקים בארבעה כרכים
הספרים הנחוצים לכל בית
הפרש למורים מהנבים והלמדידים להשיג בכל חנויות הספרים

מפרנסים לפנות לכל הכתובת להשיג קרית צאנז ת.ד. 40 נתניה

בית מלאכה לטליתות
מחפש סוחר שיפיץ את תוצרתנו בכל הארץ
(רווחים טובים)
לכתוב: לת.ד. 6651 ירושלים

מחפשים
גובים-משולחים
ת.ד. 1524 בני-ברק
סודיות מובטחת

נעלים
חסול מוחלט
החל מתמו"ש ובמשך השבוע מ-9 בבוקר עד 7 בערב ללא הפסקה
נעלי „אביב", מבנ' רמה
ביאליק 77 רמת-גן

סמינר לגננות ולמורות „בית יעקב"
ע"ש מיסד ומנהל הרב מאיר שצ'רנסקי ז"ל
תל-אביב, רחוב ר' יצחק אלחנן 4

הכוננו!
לערב חינוכי
במלאת 40 שנה לפטירתה
של מחוללת תנועת „בית יעקב"
הגב' שרה שנירר ע"ה
ולציון
50 שנה ליסוד הסמינר הראשון
של "בית יעקב" בקראקא — פולין;
42 שנה ליסוד תנועת "בית יעקב"
בתל-אביב — בישוב החדש בארץ;
40 שנה ליסוד הסמינר "בית יעקב"
הראשון בארץ — תל-אביב.
שייערך אי"ה
ביום ראשון, כ"ו באדר תשל"ה
בשעה 7.00 בערב
באולם "אהל שם"
תל-אביב, רחוב בלפור 30

המכון ע"ש ד"ר
פלק שלזינגר ז"ל
לחקר הרפואה
על-פי התורה

הוועדה להענקת הפרס השנתי לעבודת מחקר מכריזה בזה על הענקת פרס שנתי בסך 1,000 ל"י לעבודת מחקר מקורי בשטח ההלכה והרפואה
על המעוניינים להגיש את ההצעה לא יאוחר מיום א' תמוז תשל"ה (10.6.75) כתובה במכונת כתיבה בשלושה עותקים, לפי הכתובת:
המכון ע"ש ד"ר פ. שלזינגר ז"ל
לחקר הרפואה עפ"י התורה,
ת.ד. 293, ירושלים

מרכז הזול
השמלה האופנתית
לאשה החרדית

הננו מודיעים כי עברנו
מרח' דסלר 16 בני-ברק
לרח' ירושלים 21
מיכה הדי בלז
לרגל הפתיחה
הנחות גדולות

ברכת מזל טוב נאמנה

להאי גברא רבא ויקירא הדגול והנערץ
הרה"ג ר' משה יוסף מלצקי שליט"א
רב ומנהיג רוחני של צא"י בירושלים
ומשפחתו הרוממה שיחיו
לרגל נשואי בתם תחי' עב"ג שיחי' בשטומ"צ

יהא רעוא מן שמיא שהזיווג יעלה יפה ולבנין עדי עד שתורה וגדולה מתמזגים על שולחנם לתפארת המשפחות הרוממות

הסתדרות צעירי אגודת ישראל
הנוער האגודתי בארץ ישראל
ההנהלה הארצית

ברכת מזל טוב חמה ולבבית
לרבנו ומנהיגנו הדגול והנערץ
הרה"ג ר' משה יוסף מלצקי שליט"א
ומשפחתו הכבודה שיחיו
לרגלי בוא בתם שתחי' בברית הנשואין
עב"ג שיחי' בשטומ"צ

יה"ר שקול ששון וקול שמחה ישמע בביתכם תמיד ותזכו לרוות מהם ומכל יו"ח רב נחת ואושר כל הימים
הסתדרות צעירי אגודת ישראל בא"י
סניף ירושלים
ההנהלה, החברים, מתפללי בית הכנסת ולומדי השעורים

קריאת קודש דחופה

להצלת משפחה גדולה שהגיעה למצב מחריד לרוואה, ואשר דרים במבנה מסוכן ממש, וכבר חולים בבית, ואין כל,
כל יהודי נקרא להרתם להצלת נפשות ולהרים תרומה בעין יפה

על החתום:
הרב הגאון רבי יהודה צדקה, רח' יואל 9, ירושלים
הרב הגאון רבי מרדכי אליהו, רח' בר-ציון 2, ירושלים
הרב הגאון רבי ישראל י. פישר, רח' פרי חדש 5, ירושלים
תרומות אפשר לשלוח לפי כתובות הנ"ל, וכן לתיק 8819 ירושלים
ובבני ברק, הרב אליהו צדקה, רח' ר' עקיבא 148

לבני תורה ומשפחותיהם!!!
הכונו למכירה כללית של דברי הלבשה במבחר עצום ממיטב ביח"ר בארץ סוג א'
במחירים ללא תקדים
המכירה תחל אי"ה ביום א' י"ט אדר תשל"ה 2.3.75 ברח' מאה שערים 3 כבר השבת (ליד הדואר)
בין השעות 4—9.30 אחה"צ
המכירה לחמישה ימים בלבד

מכון בית יעקב למורות ירושלים

ביום ראשון כ"ו אדר תשל"ה יום הזכרון הארבעים לפטירתה של מחוללת תנועת בית יעקב

מרת שרה שנירר ע"ה

יערך בעה"י כנס התיחדות לזכרה בבנייני האומה ירושלים (אולם הגדול) בשעה 4.30 אחר הצהרים.

כל תלמידותיה מקראקא ופולין, כל אמהות תלמידות בית יעקב, כל בוגרות הסמינרים וכל מורות בית יעקב ותלמידות הסמינר בירושלים מוזמנות להשתתף בכנס זכרון זה.

דבר „בית יעקב" ורעיונו ישמע על ידי גדולי תורה ואישי חינוך בארץ.

קנה
החי
המחזל הגדו

י. שפיגל

מסקנה טבעית מן החיובי והשלילי

המחדל הגדול בחינוך החילוני ותוצאותיו

בהוויתה של החברה החילונית חלה תהפוכה יסודית. יותר ויותר אנשים מתנכרים הללו להכיר בחולשתה היסודית וברפיפות מרכיביה האידיאלים. במשך הרבה שנים טיפחו אשליה כי זו תוכל להבטיח לעצמה קיום באמצעות "תפריט" קצר־יריעה, ע"י "אהבת מולדת" ומלחמה על שמירתה, שפה עברית, "אהבת האדם" ו"שוויון חברתי". אלו הועמדו כתחליפים ליסודות־האמת של מרכיבי־הקיום היהודי כמות שקיבלנו מדורי־דורות של שומרי־המשמרת לקיום הישראלי.

בחיכוח התהומי שהשתרע על־פני דורות ארוכים, הוצגו עובדות מול ערכות. הקיום היהודי בן אלפי השנים שבסיסו על שמירת התורה והמצוות, וכנגד זה נהגו להציג את "ההצלחה" להחזיק חברה חילונית במינימום קפדני של "ערכים", כאשר כמה נצחונות מלחמתיים נועדו להוכיח צידקתה של תיזה אומללה כי אפשר להחזיק מעמד גם בלי כל מה שהבטיח לנו קיום אלפי שנים.

כיום נעשה החיכוח הזה מיותר לחלוטין, העובדות על־פני השטח העידו בהכחשת אותה תיאוריה של כזב. לא רק שאי אפשר גם בלי ערכי־היהדות המקודשים של האומה, אלא שגם אותם ערכים סלקטיביים של אהבת מולדת וקשר לארץ — גם להם אין קיום בלי מקור היניקה הנצחי של התורה. המנוסה המבוהלת מעצם הכרת הצדק העצמי, הנטייה המסוכנת להכיר ב"צדקו" של האויב, הכירסום המתמיד בנכונות הלחימה והמספרים הגדולים ההולכים של "יורדים" מן הארץ — מוכיחים יותר מכל עד כמה פשה הרקבון ועד־היכן התערערו יסודותיה של החברה החילונית.

הנה קוראים אנו מדבריו של מר שמעון אביזן, שבמלחמת השיחרור היה מפקדה של חטיבת "גבעתי" בפלמ"ח, ועד לאחרונה שימש כמזכיר "הקיבוץ הארצי" של "השומר הצעיר": "אני מייחס חומרה הרבה יותר גדולה, לאין ערוך יותר גדולה, להתפשטות התופעה של עם, שאינו מאמין בצדקת דרכו ומניח לערכי היסוד שלו להתגרסם יום־יום. זהו הדבר החמור. ולא פחות חמור מזה הן התופעות החברתיות הקשות, שפוגעות בעם ובנוער שלו והורסות את כושר העמידה שלו. זו איננה שאלה של קילומטרים ולא של במלים ומלים, ענקים מטוסים וטילים. מה שמטריד אותי היא השאלה: איזה אדם צעיר צומח בחברה מפוררת שכזאת, שבה ערך האדם נשחק בקביצות ומידות מוסריות מפוררות ביותר — —"

ובהמשך לכך: "האם יהיה זה אדם, שמוכן להילחם על ארצו? האם תהיה זו ארץ, שצעיריה מוכנים לשפוך עליה את דמם. כבר אמר החכם הסיני: 'חוזק החומה — כנאמנות מגיניה'. וזו, הנאמנות, היא הדאגה הגדולה שלי, ולא חוזק החומה עצמה" — ("מעריב", י' באדר תשל"ה).

ולשאלת המראיין: "יש לך חששות רציניים, שהנוער כזאת ואמות מוסריות כאלו, לא יצמיחו צעירים, שמוכנים להילחם?" — משיב מר אבידן: "יש לי חששות רבים וכבדים. אנחנו עם מוזר: יום אחד הוא מסוגל לגרוף אבק־כוכבים ולמחרתו — לחפור עם האף באדמה... גוררתי ממעשי הפשע והרצח של העת האחרונה. זהו מחיר הזלזול המשווע בחיי אדם ובערכו. אני חושש מאוד, שכל זה מוכרח להצמיח אנשים, שאינם מוכנים להילחם בעד מולדתם וארצם"!

קשה היה שאדם יתאר לעצמו שכל־כך מהר יבשיל תהליך־הכירסום עד־כדי הטלת ספק בנכונות הנוער להילחם בעד ארצו. ראוי לזכור, ששאלה זו לא עלתה על הפרק לפני שנים ספורות בלבד, היה בטחון בכך, כי ערך זה, של נכונות לחימה הוא נצחי וישאר בלתי מעורער לתמיד, יהיה הנוער בכל שיהיה מרוחק מערכי־היסוד של העם. — הרי בדבר הזה, כך האמינו, לא יחול "פיחות".

אך הדבר הזה קרה. הוא התגלה כבר במהלך מלחמת יום־הכיפורים. ישנו נושא שלא מוכנים הרבה לדבר עליו ואף הוטאים במחדל חמור ביותר שאין נטיה רצינית לחקור אותו עד־תום. ועדת אגרנט ישבה ארבעה־עשר חודשים על מוכחת בירור המחדל הצבאי. איזו ועדה הוקמה לחקור במדה יסודית ואמיתית את מהותו של המחדל החינוכי? שר החינוך לשעבר, מר יגאל אלון, תבע מיצויה של אחריות מיניסטריאלית כלפי זולתו, שר הבטחון, באומרו שאילו התגלה מחדל בתחום אחריותו שלו לא היה מהסס להסיק את המסקנות ולהתפטר. מר אלון אמנם שוב איננו שר החינוך. אך לא עזב את התפקיד מפני הסקת מסקנה כלשהי, נהפוך הוא: הוא חושב כי מילא את תפקידו בהצלחה רבה ועמד בציפיות שתלו בו.

איזו הצלחה היא זו, כאשר לא אילו קנאים דתיים חשוכים מטילים דופי בחינוך, אלא גם איש הקיבוץ הארצי של "השומר הצעיר" מביע כיום פחד וחשש לא מפני הרמה הדתית, חלילה, של הנוער הישראלי, אלא מפני יכולתו לעמוד באתגר האחד היחיד שהטילו עליו, לעמוד במעמסת הבטחון והלחימה? האין כאן פגם יסודי וחמור ביותר בשורשי החינוך ובצורה בה מכינים את הנוער בישראל לעמוד באתגרים ובסכנות?

ודאי הדבר, שאין זו הבעיה היחידה, בעיית חוסר־הנכונות־ללחימה, אף שזהו מהדר ברור ביותר לגבי כרמות־הנפש של הנוער. הבעיה היא רחבה יותר, לגבי אמות־המידה המוסריות של חיי־היום־יום. מיבחנו של עם איננו רק במלחמותיו, כאשר הוא נדרש להבטיע את עצמו ברגע הגורלי של הליכה לארץ ודיו למען עמו; הבעיה יותר חמורה ויותר גדולה בשעה שהוא נתבע לחיות למען עמו, איך הוא חי, מה הוא ההווי שלו ואיך יחסו לערכי־מוסר. והנה, די בעובדות החמורות ומסמרות־השיער של התקופה האחרונה כדי לעמוד על טיבו.

אם זה איננו מחדל — הרי אין בכלל מחדל בעולם, אך, כאמור, לא הושבה שום ועדה לחקור מחדל זה בתחום החינוך ולא הוסקו מסקנות.

— * —

התשובה לכל הדברים הללו קיימת וישנה והיא מוצאת לעצמה ביטוי במרחב החינוך הדתי בישראל. החינוך הדתי הוא אמנם מפוצל לזרמים שונים ולרמות שונות, ואין להשוות בין אחד לשני. אך דומה שישנה נקודה שבה מתאחדים כולם. בכל גווני חינוך זה אין פגם בנאמנות לעם ישראל.

בשבוע שעבר פירסם ההומוריסטן אפרים קישון ב"מעריב" רשימה אותה הקדיש ל"כיפה הסרוגה". מר קישון רחוק מהכרת עניני דת כרחוק מזרח ממערב. הוא עצמו התוודע ליהדותו בתוקף חוקי־הגזע הנאציים שהופעלו בהונגריה הכבושה במלחמת העולם השניה. המפגש עם הרדיפות וההשמדה הביאה אותו להכיר ביהדותו, אך יותר מזה. בכתיבתו היה תמיד אנטי־דתי, רחוק מהבנה במושגי־יסוד דתיים ויהודיים שלנו. ואף שאיננו שמאלני מבחינה לאומית, הרי בעניני דת לא היה שונה מכל האחרים בצד השמאל של החברה הישראלית.

והנה, ברשימה האמורה, הוא כותב "שהודעות המיושנות־בעיניו הניבו ישראלים יותר טובים, שבוקשותם הנלעגת של ההורים הדתיים עשתה נוער יותר טוב, שהמסגרת הכשר הוכח להיות מוסד רוחני איתן יותר ממבצרי השכל הקידמה. קשה לנו לתאר את מדינת ישראל בלי אותה אמונה דתית, שאנו באופן אישי איננו חלק בה. ובכל זאת, אם תנאי מוקדם הוא לגידול נוער כזה, אם זה המחיר שלו, כי אנחנו, החילוניים הנשכלים, לא ניסע באוטובוסים בשבתות ולא נלך לקולנוע בימי שישי, הרי כותב שורות אלה מוכן להישאר בבית...".

מר קישון מודה שאם ישנם כאלה בחו"ל שמצהירים על עצמם כ"ציונים" וגם בניהם עולים לארץ, "הרי אין צורך אפילו לגרד אותם, כדי לגלות שמדובר במשפחה דתית... אלה שולחים את בניהם לירושלים מתוך דחף בן אלפי שנים, הן בימי הזוהר, הן בימי השפל של 'המדינה'". בשפת הסאטיריקן הוא מוסיף: "מתקבל הרושם המביך כאילו האמונה ביום של כשרות ושמירת שבת הבלתי־תכליתית הן הן הערובה לאהבת ציון אמיתית שאינה תלויה בנצחונות..."

בגילוי־לב בלתי־מצוי הוא כותב להלן ברשימתו: "בחברה המאבדת את פרצופה נשארו הפנים הצעירים מתחת לכיפה ללא שינוי, פנים טובים ותמימים... יש עוד מקום לנימוסים, עוד יש רצינות, עוד יש אהבת מולדת. עוד יש שקט. אדם המרצה בפני קבוצות נוער, בבתי־הספר או במועדוני האוניברסיטאות, יבחין במהרה מרמת־השאלות, שנוער דתי לפניו. הם מתנהגים אחרת, שואלים אחרת, עונים אחרת. מעולם לא שמענו מפיהם הערה מזוהמת־טעם לגבי המדינה... אין הם משתעשעים ברעיון של הירידה מן הארץ, אין להם זכרון קצר ושערות ארוכות... לומר את האמת, בראותנו פנים טובות מסביב, מן הסתם מחפשים אנו את הכיפה מאחור"...

— * —

לא הסתרנו כי קישון מקדיש את רשימת־התהילה שלו ל"כיפה הסרוגה". מן־הסתם איננו מכיר את נוער וצעירי הישיבות הקדושות, אך שמא, מגביל הוא עצמו מלכתחילה ביכולת־ההודאה שלו ואיננו מסוגל להרחיק לכת בהודאה מלאה על טיבו של החינוך לתורה. הוא תופס את האינדיקטור המצומצם של נכונות־להימה כקובע בלעדי.

אלא, שאם יש כיום למפד"ל נוער שנשאר במסגרת הדתית והוא נבלמה אצלה הגשירה הסוציאלית אל עבר המחנה החילוני — הרי זה אך ורק תודות לחינוך הישיבתי. מיום שכמה מן המחנכים במפד"ל וב"בני עקיבא" הבררו את עצמם וראו כי ישארו ללא כלום אם לא יכניסו שינוי ראדיקאלי במהות החינוך שלהם — קרה השינוי המהותי אצלם. את המוטיבים החינוכיים שבהם הזינו את החינוך שלהם לקחו מן המקור הי ש ן שלנו. הם ייסדו בתי חינוך תחת השם "ישיבות תיכוניות", גייסו לעצמם רמי"ים מהישיבות הקדושות, הישנות, מאלו שרק בנס המשיכו את קיומם ותהדות לכך הצילו את הנוער שלהם, את מה שמכנים "דור הכיפה הסרוגה". וכך גם במידה ידועה, בחינוך של בנות, כאשר הקימו בתי־ספר גבוהים לבנות שמרכזם ובהשתיהם שתלו כמה יסודות חינוכיים מן החינוך של "בית יעקב", וזהו תהליך הנמשך כיום גם לגבי בתי־ספר יסודיים, שבמקומות שונים כבר הקימו בתי־ספר כאלה שמתכונת החינוך התורני בהם היא כמתכונת החינוך העצמאי.

אנו מציינים כל זאת, לא משום שאנו "מתקבאים" בדברי־שבח הנאמרים על חשבון מתנגדי "הכיפה הסרוגה", אלא כדי לקבוע עובדה שאינה מתכיפה דוק אלינו, מבחינת המסגרת הציבורית או המפלגתית; וזוהי העובדה של נצחיות החינוך התורני, איחודו של החינוך לתורה ולמצוות המהווה ערובה אחת והיחידה ליכולת־הקיום שלנו.

— * —

הדברים צריכים להיאמר בעיקר כלפי כתובתו של משרד החינוך והתרבות, ואנו רוצים לקוות ששר החינוך הנוכחי, מר אהרון ידלין, מגלה יותר פתיחות ופחות "קנאות" אווילית לשמירת מסגרות, שהוכחו בחוסר־ערכן ובאפסותן.

המסגרת המקורית היא המבצר הדתי הגדול ביותר, שנים רבות קיפחו והפלו את החינוך המקורי, וממשיכים לקפח בצורה אכזרית את הישיבות הקדושות, שהן הנכס הרוחני האדיר ביותר של העם היהודי. עבור אוניברסיטאות שבהן מחבלים בנשמתו של הנוער והדור הצעיר מקציבים מאות מיליוני לירות בכל שנה, ואילו כלפי הישיבות הקדושות שולחים שיריים קמצים עלובים שבושה לספר עליהם.

יחס נוקשה מוסיף להיות קיים כלפי החינוך העצמאי, בפרט המוסר, כי אם מותר להורים להוציא ילד מהחינוך העצמאי ולהעבירו לחינוך ממלכתי — ההיפך מזה אסור. הורים שבאים להכרה כי החינוך החילוני מזיק לילדיהם — אסור להם להוציאם באמצע השנה ועליהם להמשיך ולהחזיק במקום מזיק לרעתם עד סיומה של השנה. זו דוגמה קטנה לגישה המחורה שעדנה קיימת, שלא לדבר על העובדה היותר מרכזית, כי אסור לרבנים להסיף ולעשות תעמולה בקרב הציבור הרחב לבחור להם ולילדיהם את מקור־החיים של לימוד־התורה, מין איסור שנשאר בתוקפו מן התקופה ששנאת־היהדות שלטה הרבה יותר מהיום בחוגי השלטון.

ראשי החינוך במדינה — הן מן השלילה, בראיית הירדרות הנוער החילוני לפרקי־פרי־פחת של בריחה, עריקה והתערערות של כל אמונה, הן מן הבחינה החיובית של ראיית הנוער הדתי המבורך, לכל גוניו — חייבים בשעה השתים־עשרה ממש להסיק את המסקנה. עליהם לשנות לחלוטין את מיבנה החינוך במדינה, להחדיר בו את מאור־התורה כדי לחמם לבבותיהם ונשמותיהם של מאות אלפי הילדים שנמסרים לידיהם. בנפש האומה הוא הדבר הזה!

א. מרגלית

מדינת הכבאים

מעשה שהיה:

מקום אחד נפלה בו דליקה, מיהרו אנשים וכיבו את האש, נותר המקום מפויח, קירותיו רעועים ועציו מפוחמים, אבל האש כובתה.

לימים נפלה באותו מקום, במרחק קטן מן הקודמת, דליקה אחרת, הלכו לכבותה, כיבוה. השאירו במקום עיי חורבות, ריח של שריפה ואדמה חרוכה.

פתאום הדליק מישהו עוד אש, כיבוה בדי עמל, לאחר שהותירה חורבן — שקטה, לפתע — עוד דליקה, ועוד אחת ועוד אחת וכל אחת — חמורה מחברתה.

ישבה ממשלה של אותו מקום ודנה: מה לעשות? אמר שר הפנים: נקנה עוד מכוניות כיבוי.

אמר שר התקשורת: נבנה עוד תאי טלפון שיוכלו אנשים להודיע על דליקות.

אמר שר הבריאות: נקנה מסכות חמצן ונחלק לתושבים.

אמר שר החינוך: נמסור בבית הספר שיעורים איך להימלט בשעת דליקה.

אמר שר המשטרה: נשתדל להרחיב את שירות החקירה בהתפרות, בשביל שניצולי הדליקה יוכלו לשחזר אותה בדיוק.

אמר שר האוצר: מס שריפות, כל מי שנשרף ביתו יצטרך לשלם מס ערך מוסף על קרקע מדושנת.

אמר שר הבטחון: נגייס את הצבא לכיבוי השריפות.

אמר שר השיכון: אם בתי הנשרפים יהיו שייכים לזוגות צעירים, שאין להם עדיין דירה, ניתן להם שיכון באמצעות התוכנית לזוגות צעירים.

אמר שר המסחר והתעשייה: נקים בתי חרושת עם ציוד מתוחכם לכיבוי שריפות.

אמר שר החוץ: נערוך מבצע הסברה בחוץ לארץ ונסביר שריבוי השריפות נובע מן הסיכויים למציאת נפט.

אמר שר התיירות: נכלול את אתרי הדליקות בסיורי תיירים.

אמר השר בלי תיק: נשרף לי התיק.

אמר ראש הממשלה: נקבל את כל ההצעות: נעמיד מכבי אש בכל בית, טלפון מיוחד בכל רחוב, מכונית כיבוי בכל שכונה. הצבא יעמוד הכן.

נקים בתי חרושת מיוחדים ליצור מכשירים לכיבוי שריפות, נפנה את הנשרפים, וייבנה מבית המטן, כל אדם יצויד במיכל נייד לכיבוי אש, בשעין סוהלמות כבאים אצל כל עץ, נקנה לכל תושבי המדינה בגדים חסיני־אש, וינתנו שיעורי כיבוי מיוחדים בכל בתי הספר...

היה שם פיקח אחד, קם ואמר:

רבותי, עד שאתם דואגים לכבות את השריפות אולי תשאלו מי הם המדליקים ומי נתן בידיהם את חומרי ההבערה.

* = *

מי שמאזין לתגובה הכללית של מקורות ממשלתיים, ושל העיתונות הנשפה — לגל הפריצות הנורא המציף את המדינה — מבחין, להתחו במדיניות של „כיבוי שריפות", שהכל קוראים לה בשמה.

חוקרי הריגמון במרצחון בנתניה, התריג בפתח תקוה, הרצח בחיפה ובמקומות רבים נוספים בארץ — לכל אלה יש בעיני הכל דרך טיפול אחת: צריך להגביר את הצירגות המשטרתית, אסור להיכנע לסחטנות, השופטים צריכים לנהוג ביד תקיפה, הציבור צריך להיות אמיץ, צריכה להיות נוכחות יותר בולטת של אנשי משטרה — במילים אחרות: צריכים לכבות את הדליקה בכל מקום שהיא פורצת, צריך להכין תרופה לאחר שהופיע המכה, צריך ללמוד לחיות עם הפשע ולכבות להתמודד איתו.

* = *

ואיננה המחשבה הבריאה, היסודית, שמבקשת למנוע את השריפה, לאתר את חומרי ההבערה, ששואלת את השאלות הבסיסיות: למה פורצות הדליקות האלה בקרבנו? מה קרה לעם השקט, המוסרי הזה שכך צלחה לו? מי ילד לנו את גל הפשיעות החמור הזה? מי זרע את זרע הפורענות? את שורש האסונות?

השאלות האלה אינן נשאלות, אף כי התשובה עליהן נמצאת למעלה, על פני השטח, הן אינן נשאלות, מפני שהתשובה תסיט בבת אחת את האצבע המאשימה לכיוונו של המאשים. מפני קיימת רק תשובה אחת, מרה כלענה לתמיהות האלה: כאן, על הקרקע העצמאית כביכול, לאחר אלפיים שנות גלות הללו יהודים, זו הפעם הראשונה לרצוח, בסיטונות. הללו בני נוער יהודים שתמיד היו סמל לנקיון כפים ולבור לבב — להיהודי עד עפר ולבהמה ממנו; שה„חזון" שהגו מנהיגי המחנכים החילוניים לראות גבב היהודי — הצליחו למעלה מכל המשוער: במקולקלים במדרי בות בהיינו. כי שתים רעות עשה עמי: נטשו מקור מים חיים, לחצוב להם בורות נשברים, אשר לא יכילו המים.

* = *

הדברים ידועים, אבל מידת פירסומם אסור לה שתפיג את מרירותם ותצליח את אמיתותם הגלויה: כל הפשעים, „השריפות", הם פירות באושים של חינוך שיטתי על ניתוק מכל מסורת, של התרת כל הרציצות ופריצת כל הסכרים, של הדרור שנקרא לכל היצרים, של שמיטת קרקע של מורא אב ומוסר אם, של חרות מזויפת בה האדם משתחרר מכל סמכות, ונעשה עבד עבדים ליצריו השפלים ביותר.

לא ריבוי אנשי משטרה, לא צירנות פיסית, לא אמצעי ענישה חריפים, לא כיבוי שריפות — ישרפו את מצב האימים שהגענו, אלא תפנית וזו של כיוון החינוך, חזרה אל המסורת, אל הרסן, אל השרשים — כאן הסיכוי, היחידי, האחרון.

שום דבר לא יצעידנו אחור יותר מן ה„קידמה", כשם ששום דבר לא יצעידנו קדימה יותר מן הדרך חזרה.

הרב ש. לורנץ

מדיניות השלבים של האוצר

שר האוצר מר רבינוביץ כנראה אימץ לו את המדיניות של שלבים שלבים הכל זה בלי תמורה. במשך כחצי שנה או שמונה חודשים הוא הנהיג לקיחה, אפשר להגיד לקיחה במצב ללא תקדים בשלבים. החל מיולי 1974 מבול של היטלים ומיסים; אחר כך בנובמבר פיחות, ביטול סובסידיות; והלילה ממש בהפתעה תוספת של שני מיליארד לירות מיסים.

נדמה לי שיש בזה ממש גאוניות. מיטב הכלכלנים שברו את ראשיהם אם אפשר עוד לקחת מיסים נוספים, כי ידוע היה שאם שר האוצר לא רוצה לקחת כסף מבנק ישראל, ובצדק, הרי יצטרך לגבות מיסים, הכלכלנים המוכשרים כולם באו למסקנה אחת: מיסים נוספים זה דבר בלתי אפשרי. אבל שר האוצר בהפתעה הראה לכולם כי הנה הדבר אפשרי, ובקיפוד של שני מיליארד לירות.

מספרים על הגיבור בריימבאוד בפולניה שעלה על הבמה וסחט לימון. אחר כך שאלו בציבור אם יש מישהו שיכול להתמודד אתו ולסחוט עוד משהו מהלימון הזה. אף אחד לא הצליח. הנה עלה אדם סחט וסחט, ועוד משהו יצא. אמרו שהיה זה נציגו של שר האוצר שלנו.

ובכן, מדיניות של שלבים שלבים, אבל בלי תמורה. לו לפחות התאפק שר האוצר והיה מביא גבייה של שני מיליארד לירות נוספות ביחד עם הרפורמה במיסים, שהוא דבר כל כך אקטואלי, מחכים לה כבר יותר משנה. לפחות היה מוסיף שני מיליארד ומוריד מיליארד אחד, היתה איזו שהיא תמורה. אבל כנראה שלתת משהו לציבור לא מספיקים אפילו במשך שנה, אבל לקחת — ועוד איך לקחת: שני מיליארד לירות — לזה מספיק לילה אחד, ואני שואל את שר האוצר: למה באמת לא יכולת לחכות עם ההרבצה הזאת של שני מיליארד נוספים כדי שתוכל להביא את זה יחד עם הרפורמה של ועדת בן־שחר.

האמנם זו מדיניות?

אמרתי: מדיניות של שלבים־שלבים. אבל האמת היא שמסופקני אם אפשר לכנות בשם "מדיניות" את השיטה של קח־וקח, בלי הרף. כי לדעתי יש גבול לכל דבר. מדיניות כלכלית מחייבת חשבון, איך לחלק את ההכנסה הלאומית כדי שהמשק ימשיך להתקיים, להתקדם, לגדול, שיהיה רצון להשקיע ולעבוד.

שר האוצר דיבר, על השקעות במטבע חוץ, על השקעות כאן בארץ בסכומים של עשרות מיליארדים. השאלה: האם לרגל המיסוי הכבד הזה, שלדעתי כבר עובר כל גבול, יש עוד באמת כדאיות, האם באמת מותר עוד לצפות להשקעות רציניות?

השיטה הזאת, לקבוע הוצאות ואחר־כך לקחת את החסר, ולא חשוב כמה חסר, מיליארד — לוקחים מיליארד; שני מיליארד; מחר יחסרו 50 מיליארד; צריך רק לחפש שם חדש למס החדש, לוקחים עוד מיליארד ועוד מיליארד — אינני יודע אם השיטה הזאת יכולה להביא להבראת המשק.

יש גבול גם לסבלנות ולכוח הסבל של הציבור. לא ייתכן שחודשים לבקרים, ובמנות כה גדולות, יהיה פיחות, ביטול סובסידיות, ההתייקרות של מצרכים מסויימים במאות אחוזים, אי תשלום כל תוספת היוקר, וכעת עוד הוספת של 2 מיליארד לירות. וכל זאת למה? מפני ששר האוצר — לא די חזק לעמוד בכל התוקף על רצונו הצודק להביא תקציב צבע יותר לשני מיליארד לירות. חבריו בממשלה, חבריו השרים, כנראה אינם רוצים לשאת עמו ביחד בעול, וזה הכריח אותו לדעתי — ואינני מהסס לומר זאת — להביא תקציב שבעצם לא היה לפי רוחו, לא ההוצאות וגם לא ההכנסה של 2 המיליארדים המתאימים הללו.

היכן נוכל למצוא את המיליארדים החסרים

אבל, אם כבר נגזרה הגזירה, והיו מוכרחים להוסיף 2 מיליארד לירות, סכום לא מבוטל, סכום לא קטן — האם באמת לא היתה כל אפשרות אחרת אלא על ידי מסים כה כבדים, ואחרי כל המסים שהוטלו, כפי שהזכרתי, בחודשים האחרונים? לי נראה שאני יכול להראות מראי מקום לשני המיליארדים הללו, ואולי לא יהיה בזה משום "קופירייט", ואולי לא יהיה בזה חידוש גדול, את המיליארד הראשון, כשאני מצטט את מבקר המדינה לפני כמה שבועות. הוא, האיש הצנוע, שאיננו אוהב לדבר בסופרלטיבים, בלשון הגוזמה, הופיע בפני הציבור ואמר שעל ידי נוהל בלתי תקין מתבזבזים דרך משרדי הממשלה והרשויות המקומיות כמיליארד לירות לשנה. והוא הדגיש שאיננו מדבר על שחיתות, איננו מדבר על מעילות וגניבות. פשוט, על ידי שלומיאליות, על ידי הנהגה רשלנית, על ידי שלא הקפידו על מיכרזים כפי שצריך להקפיד, על ידי שנותנים מענקים והלוואות לדירות למי שלא מגיע, מבזבזים פשוט מיליארד לירות לשנה. ואם מבקר המדינה, איש הזהיר, אומר מיליארד לירות — חזקה עליו, שכך זה, כדאי להשקיע בזה את כל הכוחות, והיית צריך להדגיש את זה לפני שאתה מטיל מסים כה כבדים, מיליארד נוסף על הציבור. זה לא קל. בוודאי שלא קל למצוא עוד מיליארד שהתבזבז זה שנים ובוודאי יתבזבז גם בשנה הקרובה. אבל אני שואל, מבחינה כלכלית ומבחינה מוסרית, וגם מבחינה של היגיינה ציבורית; האם המיליארד של מבקר המדינה לא היה חשוב יותר, הרבה יותר חשוב, הרבה יותר שווה, מאותם שני המיליארדים שהחליטה הממשלה לגבות.

ואם זה רק מיליארד, ותשאלו מה המראה־מקום למיליארד השני — אני אראה מקור גם למיליארד הנוסף. דיברתי על כך הרבה בזמן האחרון, ואני שמח שסוף סוף הממשלה החליטה — אינני יודע אם תבצע זאת, אבל לפחות הממשלה החליטה — לקצץ את המנגנון ב־2200 איש. אבל אני שואל: האם לדעת שר האוצר — זהו המספר האופטימאלי, המכסימאלי שהוא מיותר במנגנון הממשלתי? לפי מיטב ידיעתי, ואינני היחידי בענין זה, כל מי שקצת מצוי בבעיות הכלכלה, ומקובלת עלינו דעתם של מומחים הטוענים כך — אפשר להכניס ייעול או חסכון במנגנון הממשלתי, העירוני והסוכנותי, בגבולות של 20 אחוזים, ואם זה בגבולות של 20 אחוזים, — ואני יודע שזה לא קל, וזה לא ניתן להיעשות תוך לילה, כפי שאפשר להטיל מסים של 2 מיליארד לירות תוך לילה, זאת עבודה קשה, אבל עבודה יסודית — 20 אחוזים, ייעשה החשבון ונראה שזה יותר ממיליארד לירות, הנה, יש לנו שני המיליארדים כי המיליארד המתבזבז שהזכיר מבקר המדינה, ומיליארד המתבזבז על ידי חוסר ייעול וחוסר חסכון במנגנוני הממשלה.

כמובן, אלה הם שני מיליארדים קשים מאוד, צריך לעמול עליהם קשות. אבל במיליארדים האלה, היתה הרבה ברכה.

מה בין עובדי ייצור לעובדי שירותים?

בישראל העובדים היצרניים הם 49 אחוזים, לעומת עובדי שירותים 51 אחוזים. בגרמניה — 61 אחוז עובדים יצרניים לעומת 39 בשירותים. בצרפת — 59 אחוז לעומת 41 אחוזים. ביפאן — 57 אחוזים לעומת 43 אחוזים. שר האוצר הזכיר בנאומו שכל אחוז אחד בתפוקה נוספת פירושו 700 מיליון לירות, או מאה־מיליון דולר ביצוא. ואם ההבדל בין העובדים היצרניים בישראל ובגרמניה הוא 12 אחוזים — פירוש הדבר שזה 1,2 מיליארד דולר, 1,2 מיליארד דולר שאנו מבזבזים, שאיננו מנצלים ליצוא, לתפוקה, משום שהיחס בין עובדי השירותים ובין העובדים היצרניים הוא כפי שהזכרתי.

יורשה לי לציין כמה מספרים בקשר לעצם התפוקה, אמנם היתה העלאה בתפוקה, וכדאי להזכיר זאת, בשנת 1973, בשיעור של 7 אחוזים, ובשנת 1974 — בשיעור של 9 אחוזים אבל עם כל ההעלאות, כיצד אנחנו נראים בהשוואה למדינות אחרות. כאשר בישראל התפוקה לעובד היא 6,700 דולר לשנה, בדנמרק היא 7,300 דולר, בבלגיה — 9,400, בשוודיה — 9,500, בשוויץ — 9,900 ובהולנד — 10,000 דולאר.

שוב, נעשה את החישוב למה יכולים היינו להגיע אילו היינו מגדילים מעט יותר את התפוקה, כאשר כל אחוז הוא 100 מיליון דולר, למה היינו מגיעים אם היינו מתקנים את היחס בין התפוקה לעובד אצלנו ובין זו שבארצות אירופה, שאנחנו חייבים להתחרות בהן על השווקים כשנשתלב בצורה זו או אחרת בשוק המשותף.

קשה להעלים את הבזבוז הגדול מעיני הציבור

הציבור יודע כל זה, הוא יודע שאפשר לחסוך לא רק מיליונים או מאות מיליונים אלא מיליארדים, והאיש כמו מבקר המדינה מצביע באצבע על הכסף הזה. לכן הציבור מקבל בלב עוד יותר כבד כאשר באים ומטילים עליו, אם כי בשלבים, מסים בסכומים כאלה, שספק אם הוא יכול לעמוד בהם.

פורסם שבשנת 1974 הנסיעה באוטובוסים, שהוא לכל הדעות מיצרך עממי, ירדה ב־27 אחוזים, התפלאתי. פירוש הדבר שיש כאן הידוק החגורה ממש, כאשר הציבור איננו נוסע באוטובוסים. האם היחס הזה — חסכון בשיעור של 27 אחוזים במה שנוגע לבנזין בנסיעות של עובדי הממשלה וכל שאר ההוצאות קיים גם בממשלה?

מוזר ביותר שיש צמצומים בפעולות, מבטלים מחקרים ודברים חשובים אחרים, בדלית ברירה מבטלים אותם, אבל אלה עוסקים בפעולות אלה ממשיכים ומפטירין כדאתמול.

לא יכול להעלות על הדעת שיסגרו כיחות, שיאחדו כיחות אבל הבודדים והנבגות ישארו באותם מספרים.

לנקוט באמצעים בלתי שיגרתיים

המצב הכלכלי של המדינה, התקציב שהובא לפנינו ובמיוחד ההלם של המיסים החדשים, זה היה כשהו בלתי שיגרתי. כל מה שקורה אצלנו מבחינה כלכלית בשנה האחרונה, ואני יכול לציין שזה בא בטעמים אובייקטיביים — יש לנו תקציב בטחון גדול מפני שאנחנו נתונים במצב של מלחמה, ומי יודע לכמה זמן — הענין התקציבי הכלכלי שלנו הוא בלתי שיגרתי ובלתי טבעי. אני שואל האם אפילו בכח מצב בלתי טבעי ובלתי שיגרתי זה תמשיך הכנסת בשיגרה שלה, להמשיך להיות חותמת גומי ותאשר את התקציב הגדול והמסים הכבדים.

אפשר להטיל מיליארדים על מיליארדים, אפשר לגרום לכך שלא יהיה בכלל רצון להשקיע, ואנחנו נגיע, כי סביר ומקובל עלינו הדבר.

לי נדמה שאנו חייבים לעזור דוקא לשר האוצר. אני לא מהסס להגיד ואמרתי זאת, שלדעתי התקציב הגדול הזה איננו לרוחו. הוא יודע, ככלכלן וכאיש הזהיר, שהמדינה, שהציבור, לא יכולים לעמוד בתקציבים כאלה, ויש להניח שיותר תקציב נוסף. אני חושב שמן הדין היה שהכנסת תעזור דוקא לשר האוצר, אולי בניגוד לחבריו בממשלה, ותגיד שתקציב כזה לא יתכן, הוא לא יצליח, כי כפי שלקונגרס באמריקה יש כח לשנות תקציבים ולקצץ בהם, כן על הכנסת נוכח כל הבלתי שיגרתי להתרומם והפעם עליה להכניס שינוי ראדיקאלי בתקציב המוצע.

(דבריו בכנסת)

עוד וגידים לחזון הקמתה של הקריה החסידית בחצור הגלילית

תנופת בניין גדולה בישוב החדש המוקם על שטח המשקיף אל החרמון המושלג והרי הגליל

— מאת ש. חמד —

האפור שולט עתה שלטון מלא על־פני שטחה הרחב והמקיף של מה שעתיד להיות את הקריה החסידית בחצור הגלילית, אך דרוש רק מעט דמיון כדי לראות הכל בשלל מגוון של צבעים מרהיבים. צבעי בתים מגובבים עם מדשאות ירוקות, פרחוני ועצים מלבלבים, כשבתוך כל זה המיה שוקקת של חיים חרדיים, קול המון של תינוקות־של־בית־רבן וקול תורה מלבב מבתי־מדרשות.

מי שנקלע למקום — מוכה תמהון והפתעה שבנעימות אופפת אותו. הלא־יאומן נראה במציאות. מהר כדי עוברים את הגשר שבין דמיון למציאות. רק אך־עתה הושמע הרעיון וסופר על הגיגת של הנחת אבן־פינה וכבר רואים תדירה גיברת בהתמודדות עם סלעי־המקום הנחצבים בהחלטיות ובעקשנות כדי להפיק יהדות־מגורים וליצור קריה גדולה והומה שעל־ידה תשתנה לחלוטין מפת ההתיישבות החרדית בארץ־ישראל.

הגליל שהיה פעם מאבני־התשתית של הישוב היהודי ונזנח בעשרות השנים האחרונות — עתיד שוב למלא תפקיד גדול באיכלוס חיים חרדיים. אבן־הפינה שנורתה כאן איננה רק לשיכון או לקריה במובן המצומצם של המושג, אלא יסוד להתיישבות חרדית מקיפה ונרחבת שיש בה כדי לענות על הבעיה המסתברת של המחנק בשיכון בישובים המסורתיים של היהדות החרדית.

ברקע: זכרון יסוד בבני־ברק

כמטפים מבנים ומבירים ביותר, מגנו יהודים חרדיים בשני העשורים האחרונים ללכת בכיוון של ריכוזיות מבחינת שיכון. כמה וכמה ערים, גדולות וקטנות, נעוצו ההגירה כונה אל הריכוזים הגדולים, בעיקר בירושלים ובבני־ברק; גם הגידול הטבעי של ערים אלו נספג ונקלט באותן ערים עצמן. מצב זה גרם מתנגע לא רגיל הן בשטח שהפך יקר־המציאות והן, ובעיקר, מבחינת עליית המחירים. הביקוש הגדול עשה את ההיצע יקר כדי־כך שפשוט אין להשיגו, וזאת מלבד עליות המחירים מסיבות „סביבתיות" יותר, כמו התייקרות חומרי בניה, שכר עבודה ועוד.

כדי להתמודד בבעיות אלו, שוב אין היחיד יכול למלא כל תפקיד. יהודי המחפש השגת מגורים גם את הסביבה החרדית, גם את האקלים החינוכי־הרוחני עבור ילדיו וגם את השכנות הנאותה וההולמת לדרך־חייו ואורחותיהם — איננו מסוגל להרים על כתפיו העצמיות משא עצום זה. לכך דרושה פעולה בקנה־מידה ציבורי, שתתרגם את הבעיה הציבורית המצטברת לכדי פתרון ציבורי נרחב, כי רק בדרך זו נמצא הפתרון האמיתי.

כאן טמון עיקר התחיב ביוזמה המבורכת של ראשי ומנהלי הקריה החסידית שבחצור הגלילית, העושים עתה היסטוריה כדוגמת מייסדיה הראשונים של בני־ברק, ואכן, בעת ביקור במקום, בבצעי־הבראשית ובתנופת העשיה הגדולה הקיימת במקום, אתה נזכר, בלא משים, בבני־ברק בעת יסודה, אשר לא־מכבר חגגה חמשים שנה ליסודה. נתיבי־חרולים המסתמנים כבר עתה בינות לבתים הצומחים כמטה למעלה — מזכירים בדיוק את התמונות ששרדו מאותה תקופה שבבני־ברק ומראה העסקנים החרדיים המתרוצצים בין הפרעלים, הפיגומים ובין הבתים המתחילים ללבוש צורה — מזכירים את פועליה החרדיים של בני־ברק שעסקו בסלילת כבישים ושאר עבודות. ההבדל היחיד הוא, שכאן יעבור הרבה פחות זמן עד שישוב של ממש יהיה במקום. כיום עובדים במלאכת־הבניה עם מודלים חדישים של אביזרים ממוכנים, והרבה פחות בעבודה ידנית.

לא על הדירה לבדה...

ההתלבטות שיש ליחיד בפתרון ענ־מאי של בעיית־הדיור שלו, אם איננו מסוגל להתמודד במבצע של רכישת דירה בירושלים או בבני־ברק — היא גדולה ומרובכת ביותר. לא על הדירה לבדה יהיה האדם. הוא זקוק למקור פרנסה. הוא צריך בית־חינוך מתאים. סביבה הולמת. כאן, בחצור הגלילית, בקריה החסידית, כאשר המבצע מאורגן בצורה ציבורית, נפתרות, למעשה, כל הבעיות בהינף אחד: כיוון שמדובר בישובו של ציבור שלם, הבעיה החינוכית נפתרה, ילדים חרדיים יהיו ביחד, ייבנה מערך חינוכי מקיף, הסביבה תהיה הומוגנית, יומצאו מקורות־פרנסה טבעיים ואף ננקטת יוזמה להקמת מפעלי־תעשיה שונים. כל יתרונות הריכוז החרדי שיש בירושלים, בבני־ברק או במקומות אחרים — יהיו אף כאן, בתוספת היתרון הבסיסי המרכזי, שאיננו במקום אחר: שכאן אפשר יהיה להגיע לרכישת דירה, בבחינת המחיר, כמובן, וכל צד ההיה במלאי...

אין זו בדיחה, משום שדרך־התכנון של הדירות, המרווחות שבהן, הדגש על האפשרות לקלוט משפחה גדולה במסגרתה — יש בהם כדי ליצור בהחרה ביקוש שילה על ההיצע. לא, לא דירות־פאר השמות דגש על ההתהדרות החיצונית, אלא בפירוש צורות פונקציונאליות, והיפך מן העיות שהונהג בשנים האחרונות בבינוי הדירות המקובלות בערים, ששם מושם דגש על פאר חיצוני ועל בזבוז באבזרי־נוי. כאן שולט התכנון הקפדני בנוחיות הנדרשת לעקרת־הבית שתוכל להפקד בהלכה על מלאכתה המורכבת; הנוחיות לבני־הבית שירגישו טוב בקן המשפחתי שלהם.

תכנון הדירות בצורה יעילה

שני טיפוסי דירות נבנים בקריה. ראינו את הדירה המיועדת למשפחה שהיא כבר מאוכלסת בנפשות. לדירה כזו חדר־כניסה שהוא צומת־ההולכה לדירה כולה. חדר־מגורים (סלון) נכבד, ולצדו — פינת־אוכל שאפשר לצרפה אל החדר־המגורים להתכנסות של שמחה. מטבח גדול ומנוצל כהלכה. שלישיית חדרי־שינה. מרפסת למטבח, שיכולה לשמש גם כמזווה, מרפסת לאמבטיה שהיא חדר־כביסה. לכל דירה חצר עצמית, כדי שטח של דירה קטנה המצטרפת לדירה את כל שחסר בשטח למשחק ילדים, מקום לרגיעה בקיץ, מקום לעריכת שמחה משפחתית כמו בריבצה הדירה. לכל דירה שטח מיועד להגדלה. כאשר המשפחה תתרחב, ואז לא יהיה צורך להחליף דירה אלא רק להוסיף ולבנות עוד חדר או שניים.

דירה כזו היא אחת משש דירות בלבד של הבית כולו, בית כצונה, אבל ללא התחרוגות המקובלים של בית כזה בערים הגדולות, שכן לכל דירה כניסה פרטית משלה. שלוש דירות בקומת־קרקע, שתי דירות בקומה האמצעית ודירה אחת בקומת־הגג. מי שאיננו מתרגם ב־36 מדריגות יוכל בדירה הלומית, שהמיאור הפנימי שלה הוא ככל הדירות האחרות, אך יש לה שתי הרחבות־נצא משני צדדיה, שלא לדבר על הנוף עוצר־הנשימה הנשקף מכל הצדדים, החל מן החרמון המושלג בפסגתו של קיץ ועד להרי הגליל הנישאים הנשקפים בכל הצדדים, כולל גם ביקעת־העמק הנראים כבהוק.

האדריכל דוד יזיק, מתכנן הקריה המפקח על ביצוע הבניה, חזר עד לשבע מבחינת אלפי המתלבטים העתידים בקריה זה ולהדריכם החרדים. בנקודת־ראות זה תיכנן את טיפוסי הדירות ואת איפיה של הקריה כולה שתנוע בין בני־מגורים ובני־ציבור המהצים והדרושים. לצד טיפוס הדירה שתיארנו, מוקם טיפוס שני של דירה, והוא המיועד לזוגות צעירים, כמעט עם נישואיהם. דירות אלו הן בבית הדו־קומתי. המשותף להן לדירות מהטיפוס הגדול הוא בחלק הכבירים שלהן, חינני בחדר־הכניסה, חדרי־הצירים, מטבח השירותים. מבדיל ביניהן השטח המיועד לשינה: בדירות אלו יש רק חדר־שינה אחד, אך גם באלו קיים היתרון באפשרות ההגדלה לעתיד, כדי שני חדרי־שינה

(המשך בעמוד ד')

מבט אל הבתים הצומחים במהירות מתוך האדמה הצחיחה

هكذا من الأصل

בעקבות השבוע

מתיחה פורימית שיש בה משהו

מתיחה פורימית שעוררה השבוע בעולי מהולי, נתקבלה על ידי אנשים רבים כבדה כמשיבת של רצינות. אלה לא תיארו לעצמם שמתנת שיהיו צבאות תמפטן פבריותה פורימית. אולם מן המנגי בה הראשונה, אשר היה להביא, שהאנשים לא התיחו אליה בשלילה מוחלטת, היתה לכה פרה רבה של מפקבה, אם אכן הדבר יתכן.

הידיעה אמרה, שהקונגרס האמריקאי הולך להכריז על מדינת ישראל כמדינה ה־51 של ארצות הברית. אולי צריך להזכיר בהקשר לכך, שלראשונה הצלחה הצצה דמותית זו, דווקא כיהה קטנה של „גבורי קיתאי" היתה זה כבעי שהבול התחקו אליה בלעג. מדינת ישראל נעשתה כל כך תלויה בארצות אבל, איך אומרים, כה שלא יעשה השכל יעשה הזמן.

מדינת ישראל נעשתה כל כך הלוויה בארצות הב־רית, עד שההבדל בינה לבין היותה מדינה א־מריקאית נוספת, אינו אלא גיאוגרפי ומשפטי. ב־מאמר המוסגר אנו רוצים להוסיף, שבעקבות תיאוות איש כמדי קרהא נראה אבסורד? אבל שאלה אח־הזהות לא יעתבה מאומה, כך שהרעיון הדמיוני של רוה צעירות היו להיפתר ביתר קלות, אילו פרשה ארצות הברית את חסותה המבטיחה על מדינת ישר־ראל.

ברית הגנה בין ישראל וארצות הברית

בחוגים במשלתיים התהפו ברצינות רבה יותר אל הידיעות שמקורן בכרגון הדיפלומטי של רשת ס.בי.אס. בהיותן קאלב, שהמייר קיסינגר שוקל להציע לישראל הסכם הגנה כדומלי. קאלב הוא אחד העיתונאים המקורבים ביותר לקיסינגר.

אפשר לשלול רעיון זה, מפני שיש המפקפקים בי־כנותה של ארצות הברית לצאת למלחמה על קיו־מה של ישראל. דעת הקהל האמריקאית איננה מוכנה להעירבות יתר של המדינה בסכסוכים מחוץ לגבו־לה. אולם, קיסינגר בוחן את התיאוריה שלו על העובדה שמעולם לא ביקשה ישראל שחיילים אמרי־קאיים יבואו להלחם למענה. ברית הגנה כזאת יש לה יתר משמעות של אותצה פסיכולוגית, ארתצה זו תשמה גם כגבר אותה מעצמה גדולה שמכבקיה את חסותה לעולם הערבי.

אולם בממשלה אין אשליות הרבה, ברית הגנה א־מריקאית תחייב אותה לשלם תמורה גבוהה. קיסינ־ג'ר איננו מסתיר את דעותיו על מהותה של התמו־רה. בפגישה שקיים השבוע עם ראשי ועידת הנ־שיאים היהודיים באמריקה, כי חלקים שונים ב־ההנהגה האמריקאית ואנשי עסקים הי' רוצים לראות פתרון בורח הישני המבוסס על נסיגת ישראל ל־גבולות שלפני „מלחמת ששת הימים". אמנם הכבנת הגורם של „אנשי עסקים" בשיקולים יש בו כדי לקומם את המנהיגים היהודיים אשר באלצים עתה לעמוד במאבק נגד המחרים בעולם העסקים, שם הו־לך ומשתלט הון נפט ערבי על עסקים גדולים תוך כדי אפליה גזעית.

השאלה אם על ישראל, לוותר על שטחים טעונה במחלוקת לא רק בין קואליציה ואופוזיציה, כי אם תוך הממשלה גופא. יש גורמים כבדי משקל בממשלה, ובניהם גם שמעון פרס שר הבטחון, ש־הם מוצאים שלא מצרים ולא מדינה אחרת מוכנים לתת תמורה כלשהי בעד השטחים, וכי בכל תנאי הצטרך ישראל להלחם על קיומה עם שכניה. לכן מיטב שהיא תעשה זאת בתנאים גיאוגרפיים טובים יותר מאשר לאחר נסיגה. קצין בכיר אמר לפני כמה ימים, כי בתמורה שמוכנה מצרים לתת „לא כדאי לוותר אפילו סנטימטר אחד" יש הבדל גדול בין מרחק של חמישים קילומטר מן הקו היותר לבין מרחק של 150 ק"מ מה עוד כאשר הגבולות יה־ארכו ויהיה צורך ביותר כוח הגנה.

ראש הממשלה ושר החוץ מגלים יותר ויותר מ־נטיה ללכת לקראת הסדרים עם מצרים, אפילו אם זו לא תהיה מוכנה לשלם תמורה גבוהה. הם סוברים, כי הם רואים את המציאות ואין מנוס מיתורים כל צרך אנו תלויים בארצות הברית ותלות זו תגבר עוד יותר, אם ישראל תהיה תלויה בכות ברית הגנה. ההבדל בין המצב הקיים היום לבין המצב לאחר ברית הגנה, איננו הבדל מהותי כי אם תוו־קתי. כי גם היום בלעדי הסיוע הצבאי והכלכלתי של ארצות הברית, אין ישראל יכולה להחזיק מע־מד.

מה בין מצרים וסוריה

גם המצדדים בהסכם עם מצרים, יודעים כי דבר זה בלתי אפשרי עם סוריה. זו דאגה להבהיר בלשון שאינה משתמעת לשתי פנים, כי היא איננה מס־תפקת בנסיגה מרמת הגולן, אף שהיא רוצה להשיג זאת במהירות.

אם סאדאת מעדיף את המשחק הפוליטי ומסתתר מאחורי מליצות. מדבר אסאד מלים גלויות יותר. לא זו בלבד שדאג להכחיש את הדברים שאמר קי־סינג'ר, ובלבד כדי למנוע רושם מסולף על מגמותיו, אלא אף דאג לגלות דעתו ברבים בועידה של הס־טודנטים הסוריים, גילה את מה שאחרים מסתירים, לא מצרים ולא סוריה יכולים להבטיח שלום ליש־ראל, שתי המדינות אינן רוצות אלא לקבל חזרה את השטחים שנאבדו במלחמת ששת הימים. את השלב השני הם משאירים לפלסטינאים. „אנו רוצים את כל רמת הגולן, את כל סיני בשלמותה ואת מלוא הזכויות המגיעות של הפלסטינאים" ומה הם ה־מאוויים של הפלסטינאים? על כך יש לו כתובת ברורה: אש"ף יקבע, מה זה שלום עם ישראל ו־הלא אש"ף כבר קבע את מטרותיו.

האם במצב זה, שואלים חברי ממשלה בישראל, יש לישראל מה להציע למצרים? האם היא צריכה להקל על הערבים את המלאכה? הלא הסכם בין ישראל לערבים בשלב זה יראה כאילו היא מוותרת על הרבה דברים בעוד שהערבים מטפחים גישה אנ־טישמית בכל העולם. התוצאות בעתיד עלולות לה־יות כמוכבות מאוד לא רק לישראל.

התאוששות ראשונה בארצות הברית

על כה מעיד אנשי מימשל להכחיש כל תוקף את הידיעות, שלפיהן קיימת תוכנית צבאית להשתלט על שדות הנפט הערביים בסיוע חיל האויר הישרא־לי. הם מודעו להרגיע את השליטים הכמוסיים של נסיכויות הנפט שאין זה אלא דמיון ישראלי.

אולם משקיפים מדיניים בארצות הברית מוכנים להשבע בבקיעת חפץ, שאכן יש תוכנית כזאת ב־מגירות הפנטגון. אלא שעצת האפס שלה לא ה־גיעה עדיין. הממשל איננו חושש מכשלון התוכנית, אבל הגורם הפוליטי אינו מוכן ללכת לקראת עימות גלוי וצבאי עם העולם הערבי. פורד וקיסינג'ר מסי־לים עוד את עצמם שניתן לרכך את העולם הערבי ולהוריד את מחיר הנפט. הם מאמינים שהשאלה היא שאלה של זמן, עד שהעולם המערבי יוכל להשתחרר מן התלות בנפט הערבי ועד אז צריך להפעל פת־רונות פוליטיים שירחיקו את העולם הערבי מן הזיקה לברית המועצות.

המתכחש קיסינג'ר ליהדותו ? . . .

אחת החידות הגדולות ביותר שאין עליה תשובה, היא יחסו היהודים הקרובים שהשיב כשר החוץ האמריקאי עם נשיא מצרים, היחיד הקרובים לרוב־ אישית מאוד לקשרים דיפלומטיים. אמנם, יש מה שיכנע אישי, אך שבא לא המבוקשה שמה.

לכאורה, יש כל הסיבות שסאדאת לא יתפתה מ־קיסינג'ר, לא חוזק היום בו מנהיגים ערבים ישראל לשבת עם נציגים אמריקאיים ממוצא יהודי. כה קרה? האם רואה סאדאת את קיסינג'ר כגורם יהודי שמסוגל להחזיר לו את סיני ולכן מוכן להתעלם בהנהגה הערבית, שהוא כהתויה יהודי בעוה"א כגלה. איש עוד לא פתר חידה זו.

חידה לא פחות מסובכת, היא, כיצד מגיע יהודי פליט מגרמניה, במימצאה יהודית יהודית לשבר ש־בי הוא מוכן, לצאת ידיבה, להפקיר את היחוב הי־הודי. האם הוא איננו מודע מספיק לסכנות האורבות לעולם היהודי אם הערבים יצליחו להסל את ישראל?, מקורביו של קיסינג'ר אומרים שהוא מתנער מהיה־דות זו ובעיניות פרטיות הוא מוכן להודיע כל מי שמוכן לשמוע, כי היא דואג את דאגה קיומה של ישראל בלא שום קנאה באשר עושים זאת יגאל אלון ויצחק רבין. בהיותו הוא הדעת הוא אצל מנהיג יהודי, וכי במה הם היהודים טובים יותר ממנו? האם הם מייצגים את ההיהדות יותר ממנו? הגולה היה בו רוה.

יתכן כמה, והוא לא מתבייש לעובדה שהוא מהתייך למבוצעה היהדות, שאף לפני תורה מבית ספר העיר של ישוב את גרבנה, מספרים, שבאחת הפגישות בירושלים נשאל על ידי חבר הכנסת הרב מנחם פ־רוש על עובדה זו, שהוא שייך היה לארגון נוער אגודאי בגרמניה. קיסינג'ר הנהה בכך, אלא שהסביר זאת כי הארגון היה חינוכי ולא פוליטי. כנראה, שהוא לא מודע מספיק לעובדה, שאגודת ישראל היא יותר ארגון חינוכי מאשר ארגון פוליטי.

כאשר הזכיר לו הרב פרוש, שאף פעם אף כתב כאמור, שארץ ישראל יכולה להיות רק מדינה על פי התורה, הוא לא הכחיש זאת. הסיפור על מאמר זה שנמצא כבר לפני כמה שנים, בפני של הרב ברוך בורוכארד במטהרי אגודת ישראל באמריקה, כאשר הוא יוצא גרמניה ומשתייך לאותה קהילה חרדית של הרב ברויאר שבוואשינגטון־הייטס שבניו־יורק, שם מתפלל אביו של קיסינג'ר, שבוודאי אינו שבע נחת מנשואיו של בנו עם נכריה ואף בצעדיו של בנו להרחיק לכת בהתרחקו מן היהדות.

אולם המכירים את קיסינג'ר, גם אם בתמיהות מצדדיו, סוברים כי קשה להאמין שיהודי שניצל מן השואה יהיה מוכן לתת את ידו לאויבי ישראל במזימותיהם.

ראש העין בחדשות

השבוע נאנה ראש המועצה המקומית בראש העין מר יוסף מלמד, איש אגודת ישראל, שהצליח להח־זיק מעמד בתפקידו יותר מאשר כל ראש מועצה ש־קדם לו במקום. מתי נזכרים בנו? כאשר אפשר להטיל בוץ על ראש העין.

ברצו כואב שהוא חבר כנסת מסיעת הגברת אלוני, בא לתבוע ממשרד הפנים, על שמועצה זו הורמת למוסדות החינוך שונים. כבשת הרש הקטנה של הצי מליון ל"י, שמועצה זו מוציאה לתרבות דתית ד' מוסדות תורה, היא שהרגיזה את האיש הקרוב ל־קהילה האקדמית בישראל הידוע כמה הצאר מיליו־נים מתבזבזים על לא דבר במוסדות השכלה הג־בוהה ללא שום תמורה.

ראש העין היא עיירה משופעת בבעיות חברה ותרבות. חלק גדול של הנוער המקומי התרחק מ־מסורת אבות. הגורמים הם מוכרים. אלה שפרצו את הנוער לשימצה הרחיקו אותו ממסורת אבות. אלה אשר באים עתה לתבוע מזהר מיזות מפרנסי העיירה שהיא משמשת מוקד למריבות של תפולות, שיש בהן אלמנט משותף אחד של קנאה המביאה לידי שנאה. אולם בעיות אלה אינם זוכות ל־תשומת לב מתאימה.

אבל כאשר יש גורמים ציבוריים דתיים, כמו ישי־בות וארגונים חינוכיים שנחלצים לסייע בידי ה־עיירה, ומטבע הדברים זקוקים גם לתקציב לפעולה. כאן נזעק אותו חבר כנסת לזעוק חמס, לתבוע את עלבונו של „הבובות", כביכול. והלא בסופו של דבר כל אותם ארגונים ומוסדות שנהנו מאותן הקצבות שניתנו על ידי משרד הפנים, באו לצרכיה של ראש העיין, אשר נאלצה לשלוח את ילדיה לישיבות ב־בני ברק כדי להרחיק אותם מן האווירה הקלוקלת של העיירה. לאותם ארגונים המגיעים למקום ועושים בה מה שאפשר כדי להציל ילדים וילדות.

22 מיליון ל"י לישיבות

מכפר התקציבים השנה כשבאו להתקהנו ולשמי־תנו, כחל שיפור ניכר ביחס האוצר לסעיף הישיבות בתקציב משרד הדתות. אמנם, אין עדיין בקוכו להשביע את מלוא הצרכים ביחוד כאשר אלה גדלים בקצב גדול יותר מן הגידול התקציבי, אבל ההתקד־מות שהושגה ראויה לציון ברוקק כפי שהיינו מצפי־נים את הקיפות.

מנהל המחלקה לישיבות במשרד הדתות הרב יעקב שאול (בוגר ישיבת פורת יוסף) אמר לנו השבוע, שמשרדו טרם קבע את הקריטריונים החדשים לח־לוקת התקציב לישיבות. הדבר יעשה כשיסתיימו הדיו־נים על התקציב, כיון ששר הדתות ד"ר רפאל מא־מין כי האוצר יגדיל עוד את התקציב, במגמה להש־וות יחסית לתקציבים הניתנים למוסדות השכלה גבוהה. אולם, גם בתקציב המוצע יש אפשרות ל־הגדיל את הסיוע הממשלתי לישיבות.

התוכנית היא להגדיל את ההקצבות בשיעור של חמישים אחוז לתלמיד בישיבה, ובמאה אחוז ל־אברך כולל, זה חוץ מאותן קיצבאות שניתנות ל־משפחות מרובות ילדים של לומדי הכוללים אשר אינם יכולים ליהנות מקיצבאות של יוצאי צבא של הביטוח הלאומי.

גם מוסדות החינוך דואגים על יסודיים לבנות ה־מ־סיפים לימודי קודש נהנים מסיוע ספפי של משרד הדתות למטרה זו, גילה לנו הרב שאול. כסתבר, שגם בממשלה חדרה ההכרה, שלומדי תורה אינם צריכים להיות בנים חורגים והם זכאים לתמיכה ממ־שלתית.

השיקול שצריך להנחות את הממשלה, הוא מה מועיל לחברה, אך עדיין רחוקה הדרך מהיקף הי־אפליה הקיימת כלפי הישיבות באופן יחסי לתמיכה הניתנת למוסדות חילוניים. שבהם שוררת, לעתים אוירה עוינת יותר לממשלה מאשר במחנה החרדי המסתייג בעיקר מן הציבה הלא דתית של חוגים ממשלתיים.

ת"ת וישיבה דחסידי גור בירושלים לקראת התפתחותו הנרחבת והגדולה

עם התחלת עבודות הכשרת הקרקע לבנין הגדול והמרהיב במרכז עיר

— מאת ל. פלג —

צליל צוג ורך של לימוד תורה מפי תינוקות־של־בית־רבן מקיף את כל מי שבא בשערי הת"ת וישיבה דחסידי גור ברחוב דוד ילין בירושלים. ביתת מכסר של בית־המדרש הישן, של כל בה שהיה אזור ובנה בהזה של ימינו העליונים בקהילה־הפאר של יהודה אירופה מתפשט עליה. קול־מצהלה של בניים בשבגתה־התורה, בביצה מלמדיהם ועבודי השיעורים המסורים שלהם — הודר להדר־הוכך עד שבאה שזכה ביחידה יבבירים ואת מאונה של עיר ובלואה. לא מרחק של מקום וזמן בגאיר אהוך בין התמולה העירונית שהיא כה קרובה לכאן, אלא המרחק הכלל־דרואה שבין יוה ותומר.

אנה תגיה על ההצלחה הביחודה בבנבה של מוסד חינוכי גדול ומקיף זה, אלא שאה התשובה לתמיהה הזו אינך מוצא גם בפניהם של העסקנים המקוריים של עובת המפעל בראשיה בצעדיו ועד הגיעו הלום. גם הם לא התגלגל בדיין לעיבה־ההצלחה והתו־קם מאד בתהלה בעצמם את ההיש־גים. „יד סיבתא־דשמיא על כל צעד ושעל" — הם אומרים תוך שהם זוכ־רים כל הזמן איך הזינן היתה נקודת־ההתחלה.

זה היה בחודש חשון שנת תשי"ד. קבוצה קטנה של אברכים נרצים הח־ליטה לעשות מעשה ולייסד כתה רא־שונה לתלמוד־תורה. אם רוצים לקיים דיבור בהתכתבה, אין ברירה אלא להתחיל בן הישה, והיסוד היא בחינוך ילדים ברוחה ליהודיהם. אמנם, בי־רושלים לא הוגד מוסדה חינוך הר־בים אלא שבכל זאת חסר היה ת"ת שיתנהל ברוח המסורת ויעניק חינוך הסדר מיוחד להכרת ה־ילדים. בריה בריה, לא רק לאוכה קבוצה של עסקנים נרצים, אלא גם להרגה אחרים שתמכו על המעלה — כי ההגנה העדיפה את עצמה. היא מתבטאת בשיבה. ראשוני התלמידי התית הם כבר אבות לילדים השולחים את בניהם אל הכתה הראשונה של התית...

די בבשקיות זו כדי להעיד על מיבה של הצלחה, הבוגרים, למעלה ממאתיים במספר — כלם כאחד נשי־אין נמצאים בתחיה החסידית מובהקת, כולם לומדי תורה בישיבות קדושה, מקימי משפחות והדיוה־החסידית מ־פוארות, ממשיכי־הדרך של ההרחות האמנה, המפעמים בכל רחבי ה־ארץ.

הנהירה הבלתי־פוסקת

הצד האיכותי הוא אמנם הקובע ה־עיקרי בהגדרת ההצלחה של הת"ת ו־ישיבה דחסידי גור בירושלים. ותלי־מידי התית מרחוק כללים בייחודם ובהלם יכירום מבין הם באים. אך לא רק על האיכות גאוות הכותה. יש גם הצד הכמותי, שהוא כמו עדות לטיב האיכות. אלמלא כך, לא היתה הנהירה כה גדולה למוסד זה. לא היו מתדפקים בלא־הרף על דלתות המשרד בבקשות לקבלת הלבידים, ולא הי־ו נאלצים להיות כל־כך הרבה, פשוט מחוסר־מקום. העובדה שמה גדול הוא הביקוש להית זה, היא העדות למד־ניקן המרובים לבוכר לבוסר בכל רחבי ירושלים, ועובדה היא שילדי הת"ת איתם בנים עם הוב אחה, אלא באים מחוגים חסידיים מרובים ושונים בעיר.

אם בשנה הראשונה ליסוד התית היתה רק כתה אחת, כשהיא מודבה בתלמידים מגילים שבין 4 ל־7, הרי יש כיום במקום 10 כתות, עם כ־260 תלמידים. כבר מן התקופה הראשונה ברור היה כי המוסד יפתח במהירות. העובדה שקמץ האברכים מחסידי גור ניגש לענין במסירות־נפש עילאית הבטיחה את ההצלחה. ביטוחם היתה, כי יש לייסד את המפעל על טהרת־הקודש, כמו שהיה נהוג ומקובל מאז ומתמיד בחינוך הילדים. חיש־מהר רכש לו הת"ת שם טוב בעיר, מספר הילדים גדל ואז נרכש בית ברחוב דוד ילין, הוסדרו בו חדרי־כתה, ד־כאשר גם זה לא הספיק — הוסיפו קומה על הבנין, כאשר מוערים את הגג להדר־מגורים, המצאה מקורית הבתנים את כל המבקרים. כמובן שכל זה גם אינו מספיק. שמה המוסד איננו מסוגל לענות על כל הצרכים, לא רק של הרחבה נוספת בכושר־הקליטה של תלמידים, אלא אפילו לא למספר הקיים.

הכשרת הקרקע לבנין החדש

כיון שכך הוחל, לפני כמה שנים במאמץ וביגיעה להשיג שטח ברחוב כדי לבנות בנין גדול ומקיף, אשר יותאם מלכתחילה לצורכי המוסד ה־חינוכי־התורני המקיף הזה. תקצר ה־ידיעה מלתאר את כל המאמצים ש־נעשו, ודי לציין כי השבוע, ביום שלי־שי, יום שנכפל בו כי טוב, לסדר „כי תשא את ראש בני ישראל", הש־תתפה קבוצה מצומצמת של עסקנים מגברי ההנהלה והמייסדים הראשונים, בחגיגה צנועה שנערכה על המגרש של הבנין החדש, לציון התחלת ה־עבודות להכשרת הקרקע וחפירת ה־יסודות על מגרש בן כ־4 דונם במרכז העיר, ברחוב ירמיהו, גאולה, סמוך וקרוב לבית־המדרש המפואר של ה־אדמו"ר בגור.

להשגת המגרש קדמו מאמצים משו־תפים של גורמים ציבוריים שונים, והוא ניתן על־ידי עירית ירושלים, בהשתדלותו ובמאמציו הבלתי־נלאים של סגן ראש העיריה לשעבר, הה"ג הרב מנחם פרוש, ביחד עם שאר חברי סיעת אגודת ישראל בעירית ירושלים. השגת המגרש היתה גולת־הכותרת בשינוי היסודי שחל בגישתה של ה־עיריה להכיר בעקרון השוויוניות של כל חלקי הציבור לגבי צורכי החינוך. במשך שנים רבות נמשך המאבק על הענקת זכויות שוות לתושבי הצ"ר מכל הזרמים.

וכאן המקום לציין, כי היה זה ראש העיר, מר ט. קולק, אשר הכיר בגישה עקרונית זו והעניק לנושא גישה ממ־לכתית, תוך הבנה מלאה שהגיע הזמן לבטל את קיפוחו ואפלייתו של הציבור החרדי שנמשך שנים רבות. לגישתו החיובית הזו הצטרף גם סגנו, מר יוסף גדיש, הממונה על תיק החינוך בעירית ירושלים, שגילה היענות ו־סייע בכל הלהט להשגת המגרש, מתוך בטחון מלא לקבל את מירב הסיוע הכספי לבניה הסטנדרטית של הבנין בשלבו הראשון.

מסירות־נפש ביסוד ההצלחה

מוסדות אגודת ישראל בירושלים הורכבו במשך תקופה ארוכה בתרומה למעשה של ההחלטות שנתקבלו, כי הובנה לצמוד בכל התוקף על מימוש הזכויות המגיעות לציבור החרדי בכל הנוגע לחינוך, וכאשר הגיעו הדברים למעשה, הכיוון כולם כי תית חסידי גור, שהתפתח בצורה כה מרשימה, זכאי להיות המוסד שיקבל לראשונה מגרש מהעיריה להקמת בנינו החדש. מהחלטה עקרונית ומהבטחה ועד לביצוע — ארוכה הדרך מאד. תהפו־כות מרובות צברו עד אשר הקצאת המגרש להקמת הבנית נהפכה לעובדה קיימת. צריך היה לעבור גלגולים מרובים של מיסדות ועדות. לא פעם גמו הסיכויים לשלילה, קשיים מרובים הערימו על הדרך, כפי שזה מקובל בכל ענין מועיל וטוב, אך בסופו של דבר הושג הדבר, עד שהשבוע, כא־מור, אפשר היה לנקוט בהתחלה ה־מבורכת של התחלת עבודות החפירה, שהן עצמן עתידות לבלוע סכום־עתק של מאות אלפי ל"י.

עם הגיע המוסד הזה לתחנתו החדשה הזו, משוכנעים עסקניו עוד יותר, כי ללא מסירות־הנפש שהושקעה אי־אפשר היה להגיע לכך. וכאשר אנו מסבים לשיחה עם מנהלו הדינאמי והנמרץ של התית, הר"ר שלמה צבי ווייס, אשר עבר את כל גלגולי המוסד וקשייו מיום היווסדו ועד הגיעו הלום, אפשר להרגיש במרץ הבלתי־נדלה שיש בו, שכמו ביום הראשון של התית, הרי גם כיום הוא שופע תוכניות, מלא מרץ־בצורים והדור כולו בהתר־שת־השליחות של השליחה הזו. „מובן מאליו — אומר הוא — שבלי צוות העסקנים המסורים, הממשיכים מהיום הראשון לפעול ולעשות שלא על־מנת לקבל פרס לא יכולנו להגיע לכמה שהגענו".

הר"ר שלמה צבי ווייס, הוא גם חבר פעיל ביותר במוסדותיה של אגודת ישראל, הן בירושלים והן המוסדות הארציים ותורם הרבה מזמנו למען הפעילות האגודאית.

תוכניות הבנין החדש

בתוהה ומתוך סיפוק רב מדבר ה־רש"צ ווייס בכל הנוגע לתוכניות ה־בנין החדש. הוא מציג לפנינו חוברת מיוחדת שבה שרטוטי הבנין, ונתוני העמידה, והיתרון השונות וכל פרטי תכנונו. אכן, מדובר בתכנית מרהי־בת־עין, מיוחדת במינה ובסוגה. הבנין מתואם לתנאי המגרש וצורתו הטו־פוגראפית. לא נחסכו מאמצים כדי להפיק את מירב התועלת מן המגרש ולהתאימו בצורה מוחלטת לצרכים של המוסד. כדי להשיג כל זאת, פנו אל אחד מן האדריכלים הטובים ביותר, מר דוד רזניק, המוסר לענין לא רק מן הבחינה המקצועית היבשה, אלא גם בצורה נפשית. הוא התוודע לאופי של הציבור הזה ולמד להבין את מגמתו ומאוויו ועל־פי זה הגיע את התכנון המרהיב. מר רזניק הוא מג־דולי הארכיטקטים בארץ, עוסק ב־פרוייקטים גדולים לא רק בארץ, אלא משתתף גם במכרזים בינלאומיים. גם עזרה, האדריכל יוסף פוגל, המרכז את הפרוייקט, משקיע ממיטב כשרונו ומרצו. ליום, בהקמת הבנין של ת"ת וישיבה דחסידי גור, מסייע המהנדס ר' דוד לב, בעצמו חסיד גור וידיד הם מתומכי התית.

הבנין יכיל בשלבו הסופי קרוב ל־5 אלפים מטרים מרובעים, אך כ־רגע ניגשים לשלב הראשון שיכיל יותר מאלפיים ממ"ר, כדי שאפשר יהיה לקלוט בכל האפשר מהר יותר את הכתות של התית בחדרים המ־רווחים ולהגדיל את כושר הקליטה לכדי 500 תלמידים.

כאמור, לומדים כיום בת"ת עשר כתות, ששתים הגבוהות שבהן הן במגמה ישיבתית, ומכילות קרוב ל־260 תלמיד. הלימודים מתמשכים על־פני כל שעות היום. בבנין החדש, הי מגמה היא להעניק את מירב האפש־רויות לגבי השהות הארוכה של התל־מידים במוסד. לצורך זה מתוכננת הקמת מטבח וחדר־אוכל עבור 500 תלמידים, אשר יתרונו תרומה גבכדה להגדלה כושר השליטה הדריכה. ביחד עם זאת נעשה מאמץ מיוחד לתכנן כל פינה קטנה בבנין החדש, באופן שיותרו כל השירותים שרק אפשר להעניק לילדים במוסד.

אשר לשני השלבים הנוספים של הבנין, קיימות תוכניות שונות ומגוו־נות. בביצוען תושג הקומה השלמה של הבנין הגדול, באופן שיתאפשר להיות מרכז תורני עולמי לציבור חסידי גור ופינת־יקר בשרשרת ה־מוסדות שהוקמו עד כה לציבור חסידי גור בפרט וליהדות החרדית בכלל.

התית והישיבה דחסידי גור בירו־שלים נתברכו בעובדה שמנהל כה דינאמי כהר"ר שלמה צבי ווייס עומד בראשם. כולו שקוע בלהט־העשיה, תוך שהוא זוכר תמיד את הקשיים ואת הסייעתא שהיו כל הזמן, בכל ה־צעדים הפעולות מלווה המוסד בברכת כ"ק האדמו"ר מגור שליט"א, מאז הקמתו ועד היום.

איכות רוחנית גבוהה

עם שמדובר עתה בפעולה הגדולה להגדלת ממדיו הפיסיים של המפעל, אין המנהל מסיח דעתו לרגע מן ה־עיקר שיש במוסד, והוא הצד האיכותי והמחנות המרכזיות להנך צעירים על מבועי התורה והחסידות. מורי התית והישיבה מסורים ללא כל חשבון של שעות למלאכת־הקודש שלהם ואינם יודעים סייג בזמן שהם מקדישים לה־עלאת הרמה וטיפוחה. והללו מקדישים מאמץ רב בטיפול אינדיבידואלי בכל ילד, מעודדים התורה בין התלמידים, באמצעות קרנות פרסים, נישגם תלמי־דים היודעים 100 דפי גמרא בעל־פה, מאות משניות ומצטיינים גם בכל הלימודים האחרים. על הצוות של המורים מוסקך משגיח רוחני מיוחד ועוזרים נוספים. בכך לשנה שלימות לצוות המוצל על טיפוח הרמה ה־רוחנית, מעבר למה שמקובל במקו־מות אחרים, והוא מעניק את המירב האפשרי לתלמידים השוהים במוסד מן השעה 8 בבוקר עד השעה 7 בערב.

המוסד מצטיין גם בסדריו המופ־תים ובארגונו החזק. ביקור במוסד, על אף הצפיפות שבו, מסב עונג רב גם מבוגרות הנקיון המופתי השורר בכל פינה. דאגת ההנהלה נתונה לכל התחומים, ובין השאר להספק עצמאית בחומרים, מיוחד של תלמידי התית לכל חלקי העיר.

הצלחת המוסד הזה היא עדות לכוח־העשיה המיוחד שיש בקרב ציבור חסידי גור ומתוך סיפוק מיוחד מציין רש"צ ווייס את הבחינה של „קנאת סופרים תרבה חכמה", שעל־ידי הצ־לחת מוסד זה קמו במקביל לו מוס־דות דומים נוספים, כמו ת"ת „מסורת אבות" בבני־ברק והמפעל „יגדיל תו־רה" בבורו־פארק אשר בניו־יורק.

והבנית הלימודים המקיפה שבת"ת מעניקה מסגרת מושלמת לתלמיד, זה כוללת גם מסגרת מיוחדת של לימודים כלליים, שמטרתה להעניק בלמקבות לתלמידים את הסודות הד־רושים והנחוצים ביותר.

השבוע נעשה לגבי התית והישיבה דחסידי גור בירושלים כשלב מכריע ביותר בהתפתחותו. עם התחלת העבו־דות להכשרת הקרקע וחפירת היסודות בגבם ענין הקמת הבית החדש והגדול להלוך גבוה. תוך תקוה גדולה שלא ירחק היום ש„אשר היכל־של־תורה והסידות זה יתנוסס על תלו, לשמחת לבם של ציבור חסידי גור ושל האו־הבים המרובים בכל תפוצות הגולה, אשר המפעל הנמרץ הצליח לעיניהם במבוייקט מפואר זה, המתגוננים ב־אהבה בהתפתחות מוסד זה, רוצים בהתפתחו ומיחלים להצלחתו המלאה.

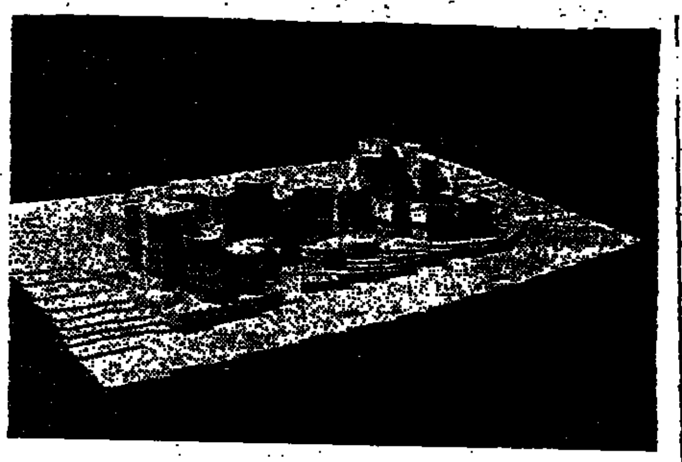

דגם תכנית הבנין

בטקס התחלת העבודה השבוע

הקריה החסידית בחצור הגלילית

(המשך מעמוד ג')

בנספים. אפשרות זו, לדברי מנהלי הקריה אינה תיאורטית, רק מבחינת טכנית, אלא היא כאפשרות מבחינת חוק התכנון וגם לא תיתכן כאן התנגדות של שכן. הרי יהודו הניתן למשתכן ובבוא עת־הצורך יוכל לבנות לעצמו את החדר או שני החדרים הדרושים לו.

הריחוק מהשאון ההמולה העירונית

בעת ובעונה אחת עם בניית הדי־רות, נעשים הצעדים להקמתם של מבני־הציבור, כמו: מקוה, תלמוד־תורה, ישיבה, בית־כנסת, בי"ס „בית יעקב", כמינר למורות וגננות ובי"ס מקצועי על־יסודי, פנימיות, מרכז ל־קליטה והכשרת עולים, אולם כינוסים ואירועים וכן אכסניה ובית־מרגוע.

המעלה הגדולה הגלומה בישוב כמו זה היא בריחוקו מן השאון וההמולה העירונית. אין זה חומה לשים שכונה עירונית, שתכנון הזוים וניהולם קשור הבינר בהתפרשות למרחקים הכרה לעו־מד יום־יום בקשר עם מרחק של הרבה קילומטרים. כאן הכל מרוכז ברדיוס קטן, לא רק משום שמדובר מלכתחילה בישוב לא גדול (הטוחה המירבי בקרקע שאושרה הוא 600 יחידות־דיור) אלא גם משום שבתכנון הושקע מאמץ שמבני־הציבור וגם ה־מרכז המסחרי יהיה בלב הקריה באופן שכל ריכוזי יחידות־הדיור פונים אלי־הם המרוחק מכל דירה לשם יהיה קטן ביותר. ולא רק זאת, אלא שהתכנון גם מונע הפיכת הדרכים והסמטאות למסלולי־נסיעה לכלי־רכב. בין הבתים ומן הבתים למרכז — לא יהיה מקום לתחבורה מוטורית. מפרצי־חניה גדו־לים ומיוחדים יקלטו את רכב התוש־בים או רכב ציבורי שיגיע למקום. ושוב, לפי העקרון של קיצור־מרחקים — מן הרכב אל הבית לא יפריד אלא מרחק קטן בלבד, אך סימטאות הקריה יהיו מתוכנות ממגע המכוניות. ילדים יוכלו להלך בחופשיות ללא פחד זה.

האדריכל רזניק יצר את תכנון ה־קריה כשהוא מבוסס על שלוש מע־רכות: מערכת הבינוי, מערכת התח־בורה ומערכת הולכי־הרגל, ולדבריו: „שלוש המערכות פרצלות כמעגלי חי־מך אשר בתנועתם המשותפת יוצרים מערכת חיים שלמה ומורכבת".

אכן, כבר עתה, בשלבים הראשונים, נראים כבר ניצני־התכנון המורכב הזה. גם להדיוטות באדריכלות ובניה ניתנת כבר האפשרות לחזות בצורה העתידה של הקריה. הבניה מתנהלת עתה במ־לוא־הקיטור. מספר ניכר של בניינים נמצא בשלבים שונים של עשיה. החל מחפירת יסודות, דרך התחלה של יציאה מהאדמה התנשאות לגובה ועד לבניינים מוגמרים מבחינת השלד ו־בניית מחיצות פניסיות, מה שנותן משג ברור לגבי צורת הדירה.

המרחק איננו קושי

אין ספק, דירה כזו באיזור מגורים צינוני איננה כיום בהישג־יד של מפר־גם מן המעמד הבינוני. מחירה בירו־שלים ובבני־ברק עלול להגיע לכדי כמה מאות אלפי ל"י, אם בכלל ניתן להשיג פרוייקט כזה על יתרונותיו בשטח חיצוני, אוויר ופרטיות. כאן, המחירים, כמובן, שונים ביותר, שלא לדבר על אפשרויות מימון נוחות והנ־חנות בתוקף העידוד הממשלתי הניתן לפרוייקטים כאלה. לבד מהיות המקום ישוב פיתוח הוא ביומה עם היתרון של מגמת „יהוד הגליל", מגמה חשובה ביותר כשלעצמה, מה שמאפשר גם מתן משכנתאות נוחות ושאר אפשרו־יות הרעזות את הרכישה לאפשרית ביותר.

אין טעם להתעלם מן הקושי היחיד הנראה לעין, והוא ריחוק המקום מאי־זורי־האיכלוס המסורתיים של הציבור החרדי: בני־ברק וירושלים. יודע ה־דבר שהציבור שלנו שמרני אף בנ־קודה זו ודרושה התגברות מיוחדת במינה כדי לעבור קושי זה. אך דומה שדי בתיאור הנ"ל, על יתרונות ה־קריה, האפשרויות הגנוזות בה כדי לבטל לחלוטין את הקושי הזה. מרחק קיים כקושי, רק אם הישוב המסויים איננו מהווה מערכת־חיים מושלמת ל־עצמה, עם כל הדרוש לניהול אורח־חיים חרדי. אלא שכאן, פרנסה מוב־טחת, לא רק לגברי־המפרנס, אלא, במקרים רבים — גם לאשה; והדבר העיקרי, חינוך הילדים — אין ישוב עירוני שיוכל להתחרות ביתרונות ה־חינוכיים הגלומים במקום כזה. סביבה שהיא כולה על טהרת־הקודש. כולה חרדית־חסידית. בתוכה כל המגמות והתוכניות הדרושות, לגיל הרך ולגיל המבוגר, הן לבנים והן לבנות. מה עוד דרוש כדי לבטל את המושג „קושי" הקשור במרחק, אם אין, למע־שה, כל צורך חיוני לנסוע לעתים תכופות למרכזים העירוניים הקיימים?

אדרבא. יציאה־לשם־ביקור ממקום כזה אל ירושלים או אל בני־ברק תה־יה חוויה נעימה לכל מי שיתנסה בה. אל ירושלים, דרך כביש הבקעה, נוס־עים בסך־הכל שעתיים ומחצה, וכשי־עור זמן זה דרוש כדי להגיע אף אל בני־ברק. מי ששעתו דחוקה ונסיעתו דחופה יכול לעשות זאת בדרך האויר. שלוש פעמים ביום יוצא מטוס מראש־פינה (10 דקות נסיעה מחצור הגלי־לית) אל ירושלים או תל־אביב. ב־פנות משנה מדלגים על כל המרחק הזה...

תושבי העיירה הזמן מצפים...

ראשי ומנהלי הקריה מאושרים ש־זכו לסייעתא דשמיא בכל אשר עשו ועשו. הרבה התלבטו בבחירת המקום הרבה ותר אם אמנם יצליחו להבקיע את חומת המסורת. כדי להשיג את התמיכה והסיוע הדרושים הרצויים. הרבה גם שקלו באשר לבחירה המקום המתאים לצורך הקריה החסידית.

ההחלטה לבחור בחצור הגלילית נפ־לה, כאשר השתכנעו שתושבי העיירה חפצים בהם ומצפים לבואם. כבר עתה נוצרו קשרים הדוקים עם תושבי ה־עירה ונעשים מאמצים מיוחדים להת־ערות יחד עמם ולהעניק השפעה רו־חנית מבורכת עליהם. כבר נעשו מב־צעים שונים לטיפוח הקשרים ההדדיים והמרכז נרקמת תוכניות שונות ל־שיתוף־פעולה במסחר ובכלכלה.

תושבי העיירה שלווים, נינוחים, שמחים שעיירתם זכתה עתה להתגבורות־כוח מה חשובה ומחכים לרגע שמבצע האיכלוס יגיע לצעדיו המעשיים עם השלמת השלב הראשון בבינוי ה־דירות.

ביחד עם זאת מעלים ראשי ומנהלי הקריה על גם את ההיענות הממשל־תית, והמרייצים וכל צורות הסיוע של זרועות הממשלה השונות, הן במשרדים המרכזיים והן במשרדים ה־מחוזיים. קיים יחס של אימון הדדי מלא בין הנהלת הקריה לבין צמרת משרד השיכון וכל הגורמים הממשל־תיים האחרים.

עושים היסטוריה

מקימי הקריה החסידית בחצור ה־גלילית עושים היסטוריה: לא רק ש־מקימים עוד ישוב חסידי, אשר ית־פתח ללא ספק ברבות השנים לכדי מרכז גדול, אלא מחזים את מפת־ההתיישבות החסידית לאורך צפון־הגליל. הבטחון בלב שזו לא תהיה קריה יחידה מסוגה מעטה. לצדה, לידה, או במרחק גדול יותר — יוקמו ישובים דומים נוספים. אלא שמכאן ואילך ייזכרו יוזמי ומקימי קריה זו בתוספי־בשורתם. הם הראו את הדרך.

אילי בשל הזוהם החדירה תמישה נעימות עזה זו, יכולים הרב אשר בייזמן, יו"ר הנהלת הקריה ור' אליי לוי מנהל הקריה, ראתם יחד כל שאר העסקנים המסורים לענין — למפעל ללא־הרף במרץ־עלומים, בתנופה כ־בירה ובכוח־עשיה בלתי נלאה. ברכת הרבים מלווה אותם.

בשדה ספר

הרב צ. ה. פרוש

שיח ספונים על חמש מגילות

אחד מבני העליה בדור דעה לפני למעלה ממאתים שנה היה הצדיק רבי אליעזר כהנא מקולין זיע"א, בעל "שם הגדולים החדש" כותב עליו "צדיק גדול ומפורסם חד מבני עליה", חיבר ספר נחמד שיח ספונים על חמש מגילות, וראיתי להרב הק' מוהר"ם משה סופר מפשווורסק שמביאו בספרו (אור פני משה).

ספרות הפירושים על חמש מגילות עשירה היא בגוונים שונים, למן הראשונים ועד גדולי האחרונים כל אחד בדרכו ושיטתו בפרדס התורה. אך בעל "שיח ספונים" הוא יחיד במינו בדרך פרשנותו שהמאפיין אותה היא רמזי המוסר שבמגילות, כדבריו בהקדמתו "בשיר השירים מרומז כיצד שופט היצר טוב את הצדיק ע"י נשמה קדישא שהיא מלמדתו ומחנכתו את האדם לילך בדרכי החיים וקראתי אותה בשם שירת דודים... ובקוהלת מרומז כיצד היצר טוב והיצה"ר שופט את הבינונים וקראתי אותה בשם דברי רעים... ובמגילת אסתר מרומז כיצד היצה"ר שופט את הרשעים ולבסוף המגילה מרומז ג"כ נצחון היצ"ט בבעלי תשובות וקראתי אותה בשם נצחון גבורים... ובמגילת רות מרומז על פטירת הבינונים ההולכת נשמתם למעלה וקבלת שכרם... וקראתי אותה בשם הליכות עולם... ובמגילת איכה מרומז פורענויות הרשעים ובכייתן שבוכין ומורידין דמעותיהם בגיהינם... וקראתי אותה בשם עמק הבכא... ע"י פירוש חמש מגילות אלו ידע האדם איזה הוא דרך הישר שידבק בה האדם ואיזהו דרך רע שירחק ממנה האדם ויזכה לרב טוב הצפון ליום שכולו טוב".

בדורו זכה המחבר להסכמות אדירי עולם אשר כל בית ישראל נשען עליהם כמו מרן רבי חיים כהן רפופורט זצ"ל רבה של לבוב המעיד עליו "כי יש בו לזכות הרבים", רבה של פינסק מציין כי המחבר "תמיד נסמך באהל של שם כמו נודע בשערים המצויינים" ולברורה ההסתייגות הרבה מחיבורים שהיתה נחלת רבני הדור — בעקבות הירידה שגרמה הכת הארורה — דבר המודגש כמעט בכל ההסכמות, הרי קיימת תמימות דעים בנוגע לאמתו צדיק. המחבר בהיותו יוצא מן הכלל האמור כאחד "שכוונתו לשם שמים".

מבין דפי חמשת הפירושים שהמחבר קרא להם שם כולל "שיח ספונים" משתקפת רוח טהרה של יראה אמתית המעוגנת בטהרת הדעת של דורות קדומים, ויש מקום להמליץ על דבקות בהודרתו של מי שהיה ספון ונסתר באהלה של תורה. נוסף על כך יש כאן שילוב מעניין של נגלה ונסתר בשמצרת אותם תוכחות חיים, שעליה נאמר: החזק במוסר אל תרף, נצרה כי היא חייך (משלי ד, יג) ובפירוש רש"י "אחוז בתורה" ללמדך כי אחיזה בתורה קשורה קשר אמיץ באחיזה במוסר, ואכן יפה עשה המהדיר הרה"ח ר' עקיבא יוסף אייזנבך הי"ו שהקדים למהדורה זו פרק מיוחד "על החובה ללמוד תורת המוסר" שבו ריכז את דעת הפוסקים וגדולי החסידות המדגישים את גודל ערך לימוד המוסר.

הספר משרה על המעיין יראה טהורה יחד עם התבשמות מריח ניחוח של רבותינו ז"ל שקיימו בנפשם הוא — ורק אחר כך — היה אומר בבחינת "קשוט עצמך" תחילה.

הספר שראה אור לראשונה בחיי המחבר בשנת תקי"א בזולקווה, נדפס כבר באותו עשרה מהדורות שהאחרונה היא זו שנדפסה בוילנה בשנת תרע"א. מעניין כי כמה פעמים נדפס הספר יחד עם תרגום לשפה המדוברת "עברי-טייטש" והדבר מוכיח עד כמה היה הספר מקובל על כל השכבות. מאחר שהספר הוא יקר המציאות בכל על עצמו המהדיר לזכות את הרבים והדפיסו מחדש בשני כרכים ובצורה מהודרת לכבוד ולתפארת ובודאי מובטח שכרו מן השמים והמחבר הקודש ימליץ עליו טוב שיזכה לבריות גופא ולהוסיף ולזכות את הרבים באוצרות גנוזים שמקורם הוא האוצר של יראת שמים העומדת לפני.

בסיום הפירוש למגילת אסתר מציין המחבר "ודובר שלום לכל זרעו, ותיבת זרעו קאי על זרעו של ישראל, לכן ראוי לכל מי שבשבטי ישראל יכונה להמליץ את היצ"ט עליו ולשמוע לו בכל נפשו ובכל מאודו או אשרך וטוב לך".

מנחת אריה *) על מסכת מגילה

„...וגם העיקר לאחוז בסברא, ואשר איננה ישרה לאמיתה של תורה, גם אם מחודדת, איזה תהיה, וכד דייקת שפיר השכה שכל גדולי הראשונים והאחרונים ז"ל לא נשתבחו אלא בסברא ישרה. כל הישר בסברא — גדול מחבירו".

(הגר"ח מוולאזין באגרות לנכדו)

אין קנין בתורה ברבוי פלפולים, אלא בחיפוש האמת השכלית, הישרה והפשוטה הטמונה בכל מלה בתורה.

ובתקופתנו אנו כשהשקר גובר והולך והאמת נעדרת, גדול היום בו נתבשרנו על הוצאתו לאור של הספר החשוב „מנחת אריה" על פרק א' דמסכת מגילה, אשר כל ארבע מאות עמודיו מעידים על חיפוש האמת ללא כחל ושרק, הסברות הישרות הבולטות בכל דף מעידות על עמל ויגיעה ללא לאות ועל שכלו הישר בהבנת התורה של המחבר הרה"ג ר' מנחם אריה מובולסקי שליט"א. שימת הלב המיוחדת לכל מימרא בגמרא תהיה אשר תהיה, בהלכה או באגדה, העקלקה רבה בכל דין ובכל מעשה, אף בדברים הנראים כפשוטים — הם המקנים לספר את ייחודו.

חבור ספר רב כמות ואיכות כזה שלפנינו, משקף אהבת תורה אמיתית של הרה"ג המחבר, אשר ברוב יגיעתו ועמלו בתורה לא הניח דבר גדול ודבר קטן כבלי אשר יבארנו בטוב טעם ודעת, בהביאו את שיטות הראשונים והאחרונים בסדר נפלא בהשכל ובדעת ובהוספות מדיליה המפיצות אור יקרות בהבנת דברי חז"ל. ואף בדברי אגדה ידיו רב לו להביא השואות ממדרשי חז"ל ולבאר החילוקים הרבים הנובעים משינוי דק בין הגירסאות השונות. ממש מעשה ידי אמן!

התבונה וההגיון הבריא והפנינים היקרים והבציעים המצאים בצורה של דרך-אגב, תוך כדי הבאת דברי גדולי הדורות שקדמוהו, מעידים על הבנה אמיתית בתורה לה זכה המחבר בהקדישו עצמו באהלה של תורה, בכולל הרב נסר בתל-אביב.

בתפלת אלוקי נצור, אנו מתפללים לקב"ה — „ונפשי כעפר לכל תהיה, פתח לבי בתורתך". ומבאר הגר"ח מוולאזין בספרו רוח חיים (אבות פ"ד מ"א) וז"ל, היינו, שתהיה נפשי נמשכת לכל הבריות כעפר ממש, שלא ינהגו בי כבוד, ואז יכול להיות פתיחת לב בתורה". ואם כן כשאנו רואים אדם אשר לבו פתוח בתורה, ודאי קיים בנפשו התנאי הקודם של — נפשי כעפר לכל תהיה.

וכבר העיד על עצמו המחבר בהקדמתו: „ידעתי מך ערכי בידיעת ד' הבנת התורה..." וכל מכריו יעידו שאין זו אמירה מליצית בלבד אלא ביטוי נאמן של הרגשה פנימית המודית כי הוא אכמם הדל באלפי ישראל. מענוותנותו ושפלות רוחו לא עלתה על דעתו מעולם מחשבה להדפיס ולפרסם את דבריו וחדושי תורתו, אם כי רבו גם רבו, ופנבה זו אף כי לטובה היתה מבחינה זו שנתוספו דברים רבים ונזדקק בעיון תורה תדיר, אבל מן הלומדים נבצרה טובה מרובה, ובהגלית זו של ביאור מעמיק על כל פרט בפרק א' דמס' מגילה נשארה התומה, עד אשר לא עמד בהפצרות ידידיו ומוקיריו אשר בקשוהו להוציא לאור את ביאוריו בצורת ספר לקראת ימי הפורים, לקיים „דבר בעתו מה טוב".

נקוה שה' יעזרהו שדלת הנפתחת לא במהרה תינעל, והוצאת ספר זה תהי' רק התחלה להמשך הפצת חידושיו היקרים על יתר פרקי מסכת מגילה ועל מסכתות נוספות בהשכל ובדעת ובסברא ישרה. יתן ה' והיה ספר זה לאור לכל הלומדים שישכילו לעמול ולרדת לעומקם של דברי חז"ל תוך חיפוש האמת ובזה יזכו ליהנות מנוף נועם דבריהם ז"ל, והיתה זו זכות של המחבר.

ש. ש.

*) „מנחת אריה", הכולל ביאורים וחידושים, הערות והארות בהלכה ובאגדה בפרק א' במסכת מגילה, מאת הרה"ג ר' מנחם אריה מובולסקי, בני-ברק, פורים תשל"ה. עצ"ב עמודים.

מוסד הרב קוק

ת. ד. 642 ירושלים

זה עתה הופיע
הכרך הראשון של
חידושי הריטב"א על הש"ס
לרבנו יום טוב ב"ר אברהם אלאשבילי
מסכת עירובין

יו"ל על-פי כתבי-יד ודפוסים ראשונים
בצירוף מבוא, ציוני מקורות, מקבילות, הערות ובאורים.

מאת הרב משה גולדשטיין

המחיר: —.34 ל"י

הגאון הצדיק רבי יחזקאל לווינשטיין זצוק"ל

לקראת ימות המשיח

לקראת יום השנה הראשון של המשגיח מרן הגאון הצדיק רבי יחזקאל לווינשטיין, מפוניבז' אנו מפרסמים בזה שיחה מוסרית שנרשמת מפיו על ידי תלמידים בישיבה במוצאי פרשת וישלח.

אין עושים נפשות לצדיקים דבריהם הם זכרונם.

הכל מדברים שהתקופה הנוכחית היא תקופת ביאת המשיח, והדבר מחייב הרבה. כי צריך להכין עצמו להיות ראוי לזכות בימות המשיח. צריך לזכות ליראת שמים, לקבל טעם ברוחניות, להתקשר למדות טובות וכך יתכן לקבל את אשר ינתן בימות המשיח. כי מה הם „ימות המשיח", מה יהיה לכשנזכה כבר לבואו, יוכלו לזכות לרוחניות באופן מורחב. אולם האיש אשר כולו שלא במדות רעות, ורחוק מלהתקרב להשי"ת, איך יתכן לו לזכות בימות המשיח. כדי לזכות ברוחניות ובימות המשיח צריך שימצא באדם בית קיבול לכך, וכך היה החפץ חיים ז"ל אומר: המלך המשיח מוכרח לבוא במהרה, כי עוד מעט לא יהיה לו אל מי לבא. והיינו כי המשיח צריך שיהיה לו אל מי לבא. ולא אל כל אחד הוא יכול לבא. צריך להיות ראוי ומוכשר לזכות לבואו. תאוה אל השי"ת, יראה מלפניו וההליכה בדרכיו יתברך, הם המה המאפשרים לזכות ברוחניות וקרבת השי"ת בעת שכבר ניתן לאדם לזכות בזה. הלא מה דיבר הנביא „ואל זה אביט אל עני ונכה רוח וחרד על דברי", ואשר אין בו המדות הללו: ענוה, התרחקות מתאוות העוה"ז ויראת שמים. אין השי"ת חפץ בו להביט אליו ואיך יתכן שיזכה לקרבת השי"ת גם בעת שזה ניתן לאדם.

והוא מש"כ רבינו יונה ז"ל „כי נפש הרשע אשר תאותה לחפצי הגוף בחייו ונפרדה תאותה מעבודת הבורא ונבדלה משרשיה תרד במורד למטה לארץ אל מקום תאותה". בהיות וכה התאוה באדם אחד הוא, ואשר תאותו בחייו לחפצי הגוף מפסיק בזה תאותו לעבודת הבורא, ובלעדי התאוה הזו לא יזכה לזכות ברוחניות, כי חסר הוא הבית קיבול לכך, ממילא במותו לא שייך שיעלה לזכות בחיי העוה"ב בשכר מצוותיו ובהכרח „תרד במורד למטה לארץ אל מקום תאותו ותהי תולדותה כטבע העפר לירדה ולא לעלות". כי בזמני הגמול נותנים אמנם לאדם רוחניות אבל את התאוה לרוחניות, את הטעם ברוחניות, לא שייך שיצרו באדם בזמני הגמול, לזה ניתן העוה"ז ליצור בקרבו התאוה התשוקה „להתענג על ה' ולהנות מזיו שכינתו שזהו התענוג האמיתי והעדון הגדול בכל העדונים שיכולים להמצא" כמש"כ מסי"ש בפ"א, „אך הדרך להגיע אל מחוז חפצנו זה הוא זה העולם", ואע"פ שזהו „התענוג האמיתי והעדון הגדול" זה אשר אין לו טעם בתענוג זה של קרבת השי"ת איך שייך שיתענג בזה. זו היא חובת האדם בעוה"ז להכשיר עצמו לחיי העוה"ב, והכשרה שבלעדיה אינו ראוי לתכלית זו כלל. וכן הם הדברים לגבי „ימות המשיח" שרק זה שהכין עצמו שייך שיזכה בהם, כי הרי עד כדי כך תהיה היראת שמים עיקר בעת ההיא עד שרוחו של האדם אצל המשיח יהיה בבחינת יראתו, כמש"כ „והריחו ביראת ה'", ואיך יתכן לזכות לחיים כאלה בלא הכשרת עצמו לכך.

ובעניין זהה הצינו גם ביציאת מצרים, „וחמושים עלו בני ישראל מארץ מצרים", אחד מחמשה עלו והארבעה חלקים כישראל מתו בימי החושך, לפי שלא היו ראויים לעלות, וי"א אחד מחמשים, לפי שגלוי היה לפניו יתברך שנטייתם למצרים לעולם גבורה על רצונם לגאולה, ובלי הרצון הזה לא תהכן הגאולה, ועל כן במצרים היו צריכים להשאר בגלות מצרים לפיכך המיתם בימי החשך. וגם נלמד משם שאף כל אשר ראו מניסי יציאת מצרים אלה שלא היה בם הרצון לצאת לא נוצר בם רצון זה מאליו ע"י המכות והניסים הנפלאים, ורק באדם עצמו ביגיעתו ועמלו תלויה הכנת הרצון הזה, ואם אמנם לפני ביאת המשיח אנו עתה, כמה זה מחייב להתחזק ולהתקרב לאמת.

הנה עובדה היא שגם כשזוכים להתעורר בזאת עובר זמן מה והדברים נשכחים מהלב. משום צריך לומר שאחת הסיבות לכך היא השפעת הסביבה, כי כולם מדברים שימות המשיח מתקרבים, אולם למעשה עולם כמנהגו נוהג, ולהאי דהוה כמתנגו ולא תיכשר התחדדרות מטה. והמנהגה זו משפיעה לבטל גם אצלנו הרושם שהיה צריך להיוהר מהתנוצה שימות המשיח מתקרבים. ואל התמה על זאת, הגאון ז"ל אמר שישנם שני יצה"ר, יצה"ר הפנימי ויצה"ר החיצוני, כלומר היצר שבכוחותיו הפנימיים של האדם והיצר החיצוני הנוצר מכח השפעת מראה העין על האדם, וגדול כחו של החיצוני, שאם את הפנימי ניתן לכבוש אי אפשר לבטל רושמו של החיצוני, וצריך עבודה מיוחדת להינצל מהרושם שנוצר באדם ע"י היצה"ר החיצוני. עד כמה גדול כח היצה"ר החיצוני ליצר שכוחו בהשפעת מראה העין, נוכל ללמוד בפרשת וישלח.

תוקף שנאה עשו ליעקב על בסלו הברכות ממנו, הרי נראה במה שחשב: „יקרבו ימי אבל אבי ואהרגה את יעקב אחי", ואחז"ל שחשב לקרב יום מיתת אביו כדי שיוכל להרוג את יעקב. וגבר רצון זה על ה„כיבוד אב" שכיבד עשו את יצחק אביו, כיבוד אב להפלא כידוע. דאע"פ שהיה שקר, מ"מ מתגלה בזה שהרגש בכיבוד אב שהיה לעשו, ושנאתו ליעקב היתה כ"כ חזקה עד שגברה על כל זה. וכפי שהמלאכים סיפרו ליעקב „באנו אל אחיך אל עשו" עודנו בשנאתו (רש"י). שומעים אנו שבמשך כל השנים הרבות שעברו בינתיים נשאר בשנאתו ועדיין היתה בתקפה כמאז. ולא הועיל להכביר שנאתו כל הפיוסים והדורון ששלח יעקב לפניו. גם המלאכים שפגשוהו הכו בו לא הועילו לזה. וזה הוא הדבר שהכביר שנאתו, ולו גם לזמן מועט. כאשר ראה לפניו יעקב אחיו משתחוה לו ז' פעמים עד גשתו עד אחיו, כבוד זה שכבדו בהכנעתו לפניו הועיל שיתגלגלו רחמיו עליו „וישקהו". כל הדברים האחרים לא היה בכחם לגבור על שנאתו החזקה, כי תוקפם בא היו כהתוצ"ז של עשו, כפי שראינו שהיה בכחו במשך כל השנים לרמות את אביו שצדיק הנהו ולבצע היטב המלאכה הזו. ומה בכך על שנאתו, ההכנעה שנגלתה לפניו במראה העין. זו בכוחה להזיד פניה ולהחולל המהפכה הלזו בכחות נפשו של עשו.

וזהו גם כחו של היצה"ר החיצוני: הלכן גדול מאוד כחו, וכמו שכתב מסילת ישרים פי"א „שכבר היה אפשר שיכבש האדם את יצרו על הממון ועל שאר ההנאות אך הכבוד הוא הדוחק כי אי אפשר לו לסבול ולראות עצמו פחות מחבריו" — כלומר של ענין הכבוד הוא הדוחק את לב האדם יותר מכל התשוקות וההתכוננות שבעולם". הכבוד כחו הרבה להעלה מכל שאר התאוות והרצונות, כי כחו של הכבוד בדמי התגלה במראה העין, והיצה"ר החיצוני לא יכלם שיצא: רושם. עלה האדם לחשוב ואם הכבוד ישפיע עלי, כמו הכבוד שיעשה עלי רושם וטובצה מחשבה זו מהמרון הצרכה לכוחו של היצה"ר החיצוני. „הנה ירבעם בן נבט לא נטרד מהעוה"ב אלא בעבור הכבוד, כמו שאחז"ל שתפסו הקב"ה בבגדו ואמר לו חזור בך ואני ואתה ובן ישי נטייל בגן עדן. אמר לו מי בראש. אי"ל בן ישי בראש. אי"ל אי הכי לא בעינא" (מסי"ש שם). שלא להבין הוא דבר שכזה. ירבעם בן נבט, הידוע בגדלותו, תפסו הקב"ה בבגדו והודיע לו „אני ואתה" נטייל בגן עדן, היתכן שמשום הכבוד יוותר על כל זאת. אבל חז"ל גילו לנו כן. והשכנו מזה עד כמה כח השפעתו של הכבוד, וכמה קשה הוא להלוך נגדו. ואע"פ שלא יאמן עד כדי כך גדול כח הכבוד באדם, כך הם הדברים. וממשיך מסי"ש להוכיח את הדבר: „מי גרם לקרח שיאבד הוא וכל עדתו עמו, אלא מפני הכבוד". והנה אם כן כמה פשוט שיתכן שנמנעים מלעסוק במוסר ולהתחזק בתפלה מפני הכבוד. משום שאנשים אינם מעריכים כ"כ העמל בעבודת השי"ת, וימות המשיח אינם מעוררים אותנו להתחזק בעבודה משום שאנשי העולם אינם מתפעלים מזה להתחזק. וכה דבר זה גדול עד שיבטל הרושם גם אצל המבין. אמנם פלא הוא שישפיע דבר שכזה, אולם הוי כח היצה"ר החיצוני. והרי כ"כ גדול כחו עד שיתכן שירבעם בן נבט יאמר „לא בעינא" על מה שהקב"ה תופשו בבגדו ואומר לו „אני ואתה" נטייל בגן עדן. וכל זאת משום „מי בראש" מכח כה הכבוד. אם כן מה הפלא שאנו נגררים אחר השפעתו.

כללם של דברים, נראה שיש לנו להתחשב את הזמן הנוכחי כראוי, אין צורך להמתין עד שתתהדק הגזרת התעק, צריכים לראות מראש את הדברים. גם בלא ידיעה מרומה מתמתרחש סביבנו בבהירים את חומר מצבנו. בניסי נסים אנו מחזיקים מעמד. וכי מה מעכב בעד שונאי ישראל לעשות העולה על רוחם. וכל הגוים שונאים הם לישראל. ורק בניסי נסים אנו נמצאים במצבנו. אם לא נחשוב התקופה כקרב ביאת המשיח בהאי אין לנו להשקט בצמ שכנו. אולם נראה באמת שאלה הם ימות ביאת המשיח. וכי מה צריך הקב"ה להראות יותר כדי להבחין שאלה הם הימים. המצב שאליו נקלענו אינו דבר זמני העומד לחלוף נמצאים אנו במצב שאין לו מוצא, כלומר אין זה מצב זמני אלא מצב המביא לתכלית. ויש לנו לראות להכין עצמנו לזכות לחלק בתכלית הלזו. והעבודה הראשונה היא בקשת האמת כמש"נ „בקשו פניו תמיד". ואולם לא תחשב בקשת קרבת השי"ת בלא להתהדל בדברים המביאים לכך, כמש"כ אחריו „זכרו נפלאותיו אשר עשה מופתיו ומשפטי פיהו". אמנם אפשר להכיר האמת גם מתוך הבריאה גופה, אבל נדרש גם להכיר מתוך יציאת מצרים הנפלאות השי"ת אשר עשה. אמנם האי נכון הדבר שלא דבר קל הוא לחזור מאה פעמים ואחת על יציאת מצרים עד שירגיש „כאילו הוא בעצמו יצא עתה ממצרים". הקושי בזה הוא משום שכבר מורגלים אנו ביציאת מצרים וקשה להרגיש הדברים. אבל זהו מה שדורשת התורה, וציונו להכיר בכל יום יציאת מצרים כדי להיות תמיד בזכרון זה. ובכך נגלית, ועכ"פ לכל הפחות נתחזק בתפלה ובלימוד המוסר, ונשתדל להחזיק במחשבה טובה ואמת, כדי לקבל טעם ברוחניות ולהתקרב מעט. קצרו של דבר. נראה שיש לנו לקחת את הזמן ברצינות הראויה ולהשתדל להכניס עצמנו לעולם המחשבה ובכך נצא מהחיים הפשוטים. וכה הם החיים הפשוטים „אדם הולך בצלם ההבל דדיליה הוא והישתאר בבזהו להוי דדי", הוא המצב הפשוט בהרגשת לב האדם. ועלינו להתחזק לקבל מבטלות זו. ונזכה כולנו לימות המשיח ולחיי העוה"ב.

הרב יצחק אורלנסקי עלה לארץ

בימים האחרונים עלה מנוידיורק להשתקע בירושלים הגה"צ רבי יצחק אורלנסקי שליט"א, מתלמידיו המובהקים של הסבא מנובהרדוק זצ"ל.

הרב אורלנסקי היה עד לפרוץ המלחמה העולמית המנהל הרוחני של הישיבה הנובהרדיקאית „בית יוסף" בפינסק ונמנה על תלמידיו המובהקים של הסבא ומפיצי שיטת המוסר של נובהרדוק.

בתקופת המלחמה גלה לסיביר הרחוקה, שם המשיך בעבודת ה' והציל נפשות רבות ממטימה ושקיעה רוחנית, הפיח רוח חיים בנשמה הרצוצה ודאג לחזק את יסודות הכשרות והמסורת דת אחרים. הוא עשה זאת במסירות נפש רבה למרות הנגישות של השלטון הקומוניסטי אשר בסופו של דבר שם יד עליו והוא נאשם כקונטר-רבולוציונר, דבר שגרר עליו מאסר שנים מספר.

אחרי המלחמה זכה לצאת את הגיהנום הסובייטי, עבר לארה"ב שם הרביץ תורה בכמה מן הישיבות. הרצאותיו ושיחותיו בקודש היו מרשכות קהל רב של מאזינים וכל ימיו היו קדושים ללימוד התורה והעלאת הדרושים על מכתב.

בימי המלחמה שיכל את רוב בני משפחתו, ולאחר המלחמה גילה את בנו היחידי שנותר בחיים. היה הרב ישראל אורלנסקי, מטובי המחנכים החרדיים, שאף הוא עלה ארצה לפני כמה שנים ונתמנה להיות המפקח של החינוך העצמאי באיזור ירושלים והדרום. בארה"ב שם בנה את ביתו החדש, גידל שני בנים בני תורה, וגידל תלמידים ברוח המסורת של נובהרדוק. רבים מתלמידיו נמצאים כאן בארץ והם מקדמים בברכה את עלייתו להשתקע בירושלים.

מצות לחו"ל!!!
מומחים במשלוחי
מצות וכל סוגי מטענים
לכל רחבי התבל
הארץ המובטחת בע"מ
ירושלים —
רח' הלל 10
טל. 227996
טל. 228311
תל-אביב —
שלום עליכם 5
טל. 03-50951
— מורשי "יאטא" לנוסעים ומטענים —

בצלאל לנדוי

קהילות ספרד ואשכנז במערכה נגד המותרות

התקנות שהותקנו בקהילות ספרד ואיטליה נגד המותרות לא הספיקו לרסן את תאוות המותרות, ובתקופה מסויימת קיבלו ראשי קהילות קסטיליה הוראה ממושל פדרו הראשון לאסור על בני הקהילות ללבוש בגדים יקרים. שאיפתו של השלטון הנוכרי למנוע התנשאות היהודים על שכניהם, השתלבה הפעם עם מגמתם הרצויה של ראשי הקהילה למנוע את הגורמים להגברת קנאת הגויים ושנאתם.

ספרי המוסר של התקופה ההיא מרמזים בצורה די גלויה, כי חלק ניכר בפרעות קנ"א היה לרפיון ההתנשאות בקרב היהודים, שגילו רמת חיים גבוהה יותר מרמת חייהם של שכניהם הגויים, גם אם הם היו בעצם כלכלי שוה.

לאחר חורבן קנ"א כבר חזרה שנאת היהודים לכל שכבות העם בספרד, אם כי פקודת הגירוש האכזרית לא הוצאה לפועל אלא בשנת רנ"ב (1492). היהודים נחשבו מאז, בקרב ההמונים והאצולה גם יחד, כזרים וכנפילים, אולם המעמד העשיר בקרב יהודי קסטיליא וארגוניה לא חדל לחקות את הפאר החיצוני של האצולה הנוצרית. היו ביניהם שהתקשטו בלבושי פאר, שעלו בהרבה על יכולתם הכלכלית, מהם שהיו יוצאים למסעי צייד במרכבות מפוארות עם משרתים נושאי שובלי בגדיהם וצורכים מצהאות בפרהסיא.

ר' שלמה אלעמי מתאר ב„אגרת המוסר" שלו תמונה מעציבה על חיי ההוללות בקרב אילי הכסף היהודים „הבונים היכלות, ויקחו להם פקודות גדולים וטובות למרכבות, וילבשו בגדי מלכות, המחלצות והמעטפות, והתקשטנה נשותיהם ובנותיהם כשרות וגבירות, והבאנה בעדי עדיים וזהב וכסף ופנינים ואבנים יקרות, והיא היתה סיבת נפילתם בהיותם ליהודים יד ושם בחצר המלך היו מצווים לצלות הרגולות בשבתות מהתענג מרד".

שנים מועטות לפני הגירוש הוא מוכיח בספר כי „רוב הגזרות הקשות אשר נתחדשו עלינו היו בסיבת פריצי עמנו, אשר גלו חרפתנו", שכן הכנסיה הקתולית שהשפעתה הלכה וגברה בספרד ניצלה את המצב הכלכלי הקשה, והפנתה את שנאת ההמונים וקנאתם לעשירים לצבור היהודים כולם. לאחר הפרעות כאשר הקהילות היהודיות בספרד התחילו להתאושש ראה דון אברהם בנבנשתי, סוכנו של המלך גואן השני והרב הממונה מטעם המלכות על כל מדינות קסטיליה, לכנס את ראשי הקהילות לדיון על הבעיות העומדות על הפרק, ובועידה שנתכנסה בוואלאדוליד בירת מדינת קסטיליה, נוסף בתקנון פרק מיוחד להגבלת המותרות.

היה זה באייר קצב (1432) כאשר נתכנסו מורשי הקהילות וחכמיהן „אנשים טובים ואחרים ההולכים בחצר אדונינו המלך, ועשו תקנות בעניינים שהם עבודת הבורא ית' וכבוד התורה הקדושה ועבודות המלך יר"ה והצלחת הקהילות יצ"ו ותועלתם".

התקנות אלו, בשפה מעורבת עברית קסטיליאנית שנשמרו לנו בשלמותן, אנו למדים על מצב קהילות קסטיליה בימים ההם, וכן על מאמציהם של מנהיגיהן להחזיר את העטרה ליושנה ביחוד בביצור התרבותי והמוסרי.

השער החמישי והאחרון מתקנות אלו מוקדש לסייגים נגד המותרות במלבושים ובמשתאות, שנועדו למנוע את קנאת הגויים „ויוצא מזה שגוזרים גזירות עלינו מזמן לזמן בגלל טעם זה, ועדיין לא נטהרנו מהראשונות בשלום".

בתקנות אלו הוגבל השימוש במלבושי פאר ותכשיטים לחגים ורמי-פגרא בלבד, או להזדמנויות של שמחה כולל שמחות משפחתיות, ונערים בני ט"ו ומעלה חוייבו כבר בהגבלות אלו.

בגלל שינוי הלבוש בין הקהילות באיזורים השונים צוין כי תקנות אלו הן בבחינת מסגרת בלבד והקהילות הבודדות נדרשו להתקין תקנות מפורטות „למען נדע כי אהבנו בגלות, בעוונותינו", והרשות בידן להחמיר בהתקנות, וכל המרבה הרי זה משובח.

הודגש הצורך לצמצם ההוצאות בחגיגות אירוסין ונשואין, הולדת הבן ושמחות אחרות, אולם ניסוח התקנות נמסר לידי הקהילות עצמן, שחוייבו להוועד תוך שלושים יום להתקין את התקנות ברוח הוראה זו, „כפי הראוי להם, וכפי הצורך והמקום".

המערכה נגד חיי מותרות נמשכה איפוא במשך כל השנים, גם לאחר גירוש ספרד, כאשר בקהילות יוון, שלוניקי, פאטוס וכו', וכן בקונסטנדינא אשר בתורכיה התבססו קהילות יהודיות, ברובן הגדול מיוצאי ספרד, הותקנו גם בהן תקנות נגד המותרות. גדול רבני שלוניקי בימים ההם רבי שמואל די מודינה (הרשד"ם) אף פוסק להלכה שבן קהילה העובר לקהילה אחרת, נותנין עליו חומרי המקום שיצא משם, ובכללן גם התקנות נגד המותרות.

לא רק קהילות איטליה וספרד באירופה הדרומית המערבית, שידעו תקופת זוהר בתולדותיהן, התקינו תקנות מיוחדות לצמצום המותרות, אלא אף יהודי אירופה המזרחית, שהיו מדוכאים תחת ידי האצילים וה„פריצים", ורק בסוף המאה השניה או השלישית לאלף הששי החלו להתארגן בקהילות מסודרות, התקינו אף הן תקנות כגון אלו וגם הקמת הארגונים הארציים ראו בכך תפקידם את הצבת המסגרת להתקנות אלה.

שמורות בידינו חלק מהתקנות שהותקנו ע"י ועד ארבע ארצות בפולין וכן ע"י ועד הקהילות הראשיות בליטא, ותקנות דומות הותקנו גם בקהילות מאהרין (מורביה), אולם עוד לפני הקמת הארגונים הארציים אישרו בכמה קהילות תקנות מתאימות בנידון.

הוועדים הארציים אישרו מסגרת כללית להתקנות, אך השאירו מקום לקהילות השונות להתאים את התקנות הכלליות לצרכיהן המיוחדים. חלק מהן הכניסו את התקנות הכלליות לפנקסיהן ויש קהילות שהכניסו בהן שינויים, בדרך כלל להחמרא.

מההחלטות „ועד מדינת ליטא" נגד המותרות אנו יכולים לעמוד על התנודות במצבם הכלכלי של היהודים, וביחוד של המעמד המבוסס ביניהם שגורר בעקבותיו שינויים, החמרות או הקלות בתקנות אלו.

התקנה הראשונה שיצאה מאת „ועד ארבע ארצות" היא משנת ש"ץ, אולם עשרים שנה ומעלה לפני כן, מיד לאחר הענקת אבטונומיה פנימית לקהילה היהודית כבר קבעה הנהגת קהילת קראקא, כלומר „ז' טובי העיר" תקנון מפורט להסדר סדרי הקהילה, בחירת המנהיגים, דרגות המסים, זכויות בני הקהילה וחובותיהם. ובתקנון זה הוקדש מקום נרחב לתקנות לצמצום חיי המותרות, אף נקבעה ועדה מיוחדת לשמור על מוסר בני הקהילה, ולהלחם במותרות והן ידועות בשם „תקנות קראקא ש"ץ".

בתקנות אלו הוטל הדגש על מניעת מותרות בצריכת סעודות, בעוד שההגבלות על ההלבשה אינן בולטות וכנראה שלא היה בהן צורך. בפרק מיוחד „הנהגת הסעודה לחתונה" נקבעו מספר המוזמנים לסעודות נשואין, בהתאם ליכולתו הכלכלית של בעל השמחה, כפי שהיא באה לביטוי בתשלום המסים לקהילה: „המשלם מס במעשרות, גדולים ועד בכלל, אסור לו להזמין אלא כ"ה אנשים ונשותיהם, מלבד הרבנים והחזן ושמש אחד והדרשן ואפוטרופוס וב' סעיודר וכל הדרים בביתו". כן הוא רשאי להזמין ו' בחורים לשמח את החתן בעוד שמספר הבנות שמותר להזמינן לחתונה כדי לשמח את הכלה הוא בלתי מוגבל.

אסור להם לשמשים להזמין קרואים בניגוד לתקנה, וכן הם חייבים להודיע לבעל הסעודה כיצד להתנהג בכל דבר, שכן מספר המוזמנים שבעל השמחה רשאי להזמין היה גדל והולך, בהתאם לכמות מס שהיה משלם.

כן הוטל איסור לערוך בפרסום את ההזמנה לחתונה, בנערכה ע"י הובלת העוגות בעסק גדול לבית החתונה. את העוגה הגדולה „רעשיקא" אין להוביל אלא בצנעא קודם השבת, וכן אין ללוות אותה בפומבי בכלי זמרים, כפי שהיה נהוג קודם לכן.

תוקפן של תקנות אלו שהותקנו בחודש אב שניה הוגבל עד ראש השנה שנ"ט, ובתקנות חדשות משנת שס"ד (1604) הוגבל מספר המוזמנים לסעודת חתונה לחמשה, שיוזמנו ע"י המחותנים מחוץ לקרובים וב' חזנים שמשים ושלושה עניים מקבלי צדקה.

בתקנות אלו נאסר לשלוח מרקחת או יין שרף, הן בשבת ה„צניף" והן לאחריה, וכן נאסר „לשלוח דורון לאירוסים, מחוץ (לקרובים שהם) פסולי עדות דאורייתא או לבעל הבית, ואף על פי כן לא ישלחו בכלי כסף".

בשנת שס"ג נוסד רבני אשכנז בפרנקפורט והיא המועצה האחרונה של רבני אשכנז בפרנקפורט ואף שם נתקבלה ההחלטה הבאה נגד המותרות, „גם ראינו שמלבישין את עצמן ובנותיהן במלבושי כבוד כאילו כל ישראל בני מלכים הן, על כל זאת אסרנו וצוינו וגזרנו אומר בגזרה חמורה, שכל מדינה ומדינה יתקן הצווות ע"פ ראשיהם, שופטיהם ושוטריהם, בצירוף אב"ד שלהם תוך שלושים יום אחרי שומעם דברינו אלה. בתקופה זו כבר הורגשה פעילותו של „ועד ארבע הארצות", ועל כך במאמרנו הבא.

כלילת יופי
חליפות הריון
הדוגמאות החדישות
במבחר גדול
תל-אביב, רחוב דיזנגוף 109
טלפון: 231948

הנחות לפסח
במבצע של BROTHER

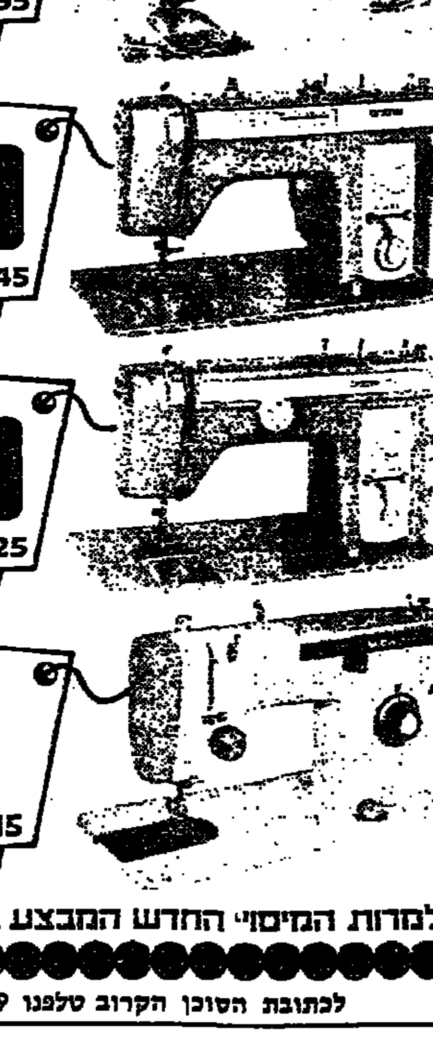

BROTHER 702
SUPER AUTOMATIC
שיא השיכלולים. רוקמת אוטומטית גם פרחים, כלבים וצורות, לולאות וכל התפרים. בעלת 3 סוגי זיג זג: רגיל, טחוזה, ואוברלוק ותפר ניחליף. הוכרת עם מחט רגילה, זוגית ו..מחט זהב". הפעלה פשוטה.

הנחה ל"י 600
3295 במקום 3895 ל"י

BROTHER 461
STRETCH-O MATIC
עם אוטומט לרקמה ולולאות. 2 סוגי תפר נסתר. לבדים רגילים וגמישים. בנוסף לתפר סטרץ'. זיג זג עד רוחב 5. אוחז חוט חזיהי עם מחט זוגית. הפעלה פשוטה. קלה משקל.

הנחה ל"י 450
2845 במקום 3295 ל"י

* הדרכה חינם
* להשיג בתשלומים נוחים.

BROTHER 791
STRETCH MASTER
אוטומט לזיג זג ולולאות ותפר נסתר, בנוסף לתפר סטרץ'. להפירה מושלמת של בדים סינטטיים. תופרת כפתורים לחצנים וכו'. רקמה חופשית. הפעלה פשוטה. קלת משקל.

הנחה ל"י 420
2425 במקום 2845 ל"י

BROTHER 641.
ZIG ZAG
מכונה תפירה חשמלית עם תפר ישר וזיג זג להפירה לולאות כפתורים גמירה וכו'. תיקון רשת. רקמה חופשית. הפעלה פשוטה.

הנחה ל"י 180
1715 במקום 1895 ל"י

כל הדגמים כוללים מזוודה ומנוע חשמלי

★למרות המיסוי החדש המבצע בתוקף עד גמר המלאי

לכתובת הסוכן הקרוב טלפנו 233227/8/9 ת"א או כתבו לת.ד. 23056 ת"א

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

עיניני חינוך

הבורות של התלמידים

מתפלאים על הזיקה שנבגדה או נר־פה בין הדור הצעיר לבין ארץ הקודש, הן בבורות ההיסטורית והן בכפירה. מתפלאים שהנוער מדבר על המדינה שלהם, כעל משהו שאינו חלק מישותם, אלא כעל דבר שהוא מחוצה להם.

למה לא?

אם במשך שנים רבות שוקדים על הילדים הנכרים להשכיח מהם את עברם ההיסטורי, וללמד אותם רק על מה שאירע אחרי תקומת המדינה?

אותם ילדי הגולה, שהתבגרו והפכו לחיילים, לסופרים, לשוטרים ואפילו לאקדמאים מובהקים, ששמעו הרבה על הגולה בחו״ל, מה אתר הרבבים על יהדות האמונה הישראלית, כתפוצי הגולה להיות בישראל. אין להם כל ידע על חג העוקרים, הם חושבים שאלה הם רק מנהגים, או ל״ג בעומר במקום עשית הרשרית, שכל אלו אינם נוגעים לנוער.

הם כבוהים כבר קולעים לעבודת הזהב, יודעים על סרב שנבנו בו, אבל אינם יודעים מי היה יהושע בן־נון, ומי היה אבא של בחה רבנא. אם הם זוכרים על יחידת המכבי התמימיאים, הרי זה לא משום שי־ הללו הצילו את האומה מן ההתבוללות, טיהרו את המקדש והדליקו ברוה־ שמן על נס. אלא משום שיש אגודת ספורט ששמה „מכבי". אין הם יוד־ עים כי כבר בימי הבית השני דיבר על ה„חלוץ לפני המחנה", ומספרים ל־ צבאם ולילדים, כי ה„חלוץ" הוא ה־ יהודי הצעיר שעלה ברוסיא ושיבר אדמות הדרום או גדוד או ביצות, ביצע ובתחילים רעים.

אין הילדים איבת איבות להם עליה, ומי בניו ידעו כי יש בה קדושה? הגדימה את בגיה, ואחרי בן־גוריון קראו עולים חדשים: הוד מלך ישראל וכו׳, משמע שאין הם יודעים, או הסבירו להם את דוד מלך ישראל, את המשיחיות הישראלית ואת מלכות ישראל.

כבר פרסם בעתונות ראיון עם מיועדות להוראה מן המכללים לבנ־ רים, הבורות על השאלות היתה כה מדהימה, עד שאפילו אלה שבעקו־ לסגור עליהן, לא מצאו מלים בפיהם.

אבל אנו מוצאים הרבה מלים בפינו כדי לסגור על הנסיבות הללו. לא, אין הן משוגעות כלל, הן ילדיות יפה. אבל אין הן מסוגלות להכניס לעצמן בידע שלא ידעו בבתי־הספר היסודיים והתיכוניים. בשכבלן החברים היא אי־ זה אלא ספירים, ועל הסיפר הן שמעו כי יודעים בפיראי יש הספירים בדר־ כה, עד ששמעה שאם לא ידעי כמעט כלום, זה לפתוח „אבל לאורה", בדומה דיים יודע הגידו יבדיבת לו.

אבל מה שמבעיתי ביותר איך צוצר גם את הגבול הדק הזה.

כי גם הבריות יש גבורה, אבל מי פסיכולוגיה המופיעה בסדרי ישראל, לא בסדרי שמושמע אלא בסדרים הנוער והוא בגלה בורות בה עבירה על שאי אפשר היה להאמין כי אמנם אקדמאי יהודי ידבר בדקדוקין דברים כה חסרים כל טעם.

תוך כדי נסיעה שכחתי כחוד לגר־ על, כפי שלמבטתי הוה זה שיתור של מעת פסיכולוגיה לגיפר, והנה ההרצאה, כפי הנראה, פסיכולוגית, כפי הנראה פסיכולוגית בצל בם, אותה לא הית ניפיע בסדרי לילדים לגיפר, ברישם כפי הנראה, להסביר מיכמבים פסיכולו־ גיים, כשמעתם בתצוירה דברי וכבא את הנקודה הפסיכולוגית הנכונה בפר־ ביציאות.

היא הביא דוגמה ב... „יוסף הצדיק" (היא לא הזכיר כי שמו של יוסף הוא יוסף הצדיק, ואף לא הסביר למה נקרא כך) שחלם חלום כיצד הירח, והכוכבים באו להשתחוות לו בחלומו. הנערים והנערות אכנם שמעו על „אחד שכבר יוסף", הם גם נוכחו. לא כולם, איזה צנון עם כוכבים שכבר של יוסף בצורב בוה, אבל לא יכלו להסביר מה הקשר בין הכוכבים לבין חלומו של יוסף.

ובכן, הסביר להם הפסיכולוג, כי יוסף חלם שהשמש והירח ואחד־עשר כוכבים באים להשתחוות לו.

הפסיכולוג מוסיף:

הנה, יוסף לא אמר להם כי הם משתחוים לו. אבל האחים הבינו בעצמם, כי אם יוסף מספר שבאו להשתחוות, בוודאי באו להשתחוות לו.

איזו בורות, הדבבא ילדי איזו בורות!

הרי בתורה כתוב במפורש „והנה השמש והירח ואחד־עשר כוכבים משתחוים לי"!

אדוני הפסיכולוג, כך כתוב בפירוש לי!

והיכן כאן הפסיכולוגיה במקצת. הרי כן? לבת מריבים הרי האחים להיות לפתוח הצער של יוסף ולהבין דבר מתוך דבר כי המשפט היה המוכבים משתחוים לי, כאשר מבטי זאת בפה. בהרעה, בישבתי להבין, אילו אני בעה, אילו ביקש הפסיכולוג לסבור, כי האחים הבינו כי הכוכבים אלה האחים, השמש זה יעקב והירח זו אבא, או את האמהות. אם כן, אין כאן פסיכולוגיה בה במיוחד זה פרש צריך להסביר בדיוק, כדי שבר זה עלום ישבע על ההמבת המיפלאה הזו שבפסיכולוגיה. גם זה קהו בעיו בהנה זה, היה בבין בדי במה מדברת. ויבת לא סיפר הפסיכולוג שיעקב אבינו אמר לו מה כי יתכון וכו׳, בפר שהדינו מכבר במקום מפני הזיל?

אבל דא עקא, הבורה היא אלולה, שאין מתפשים הדך ההדרכה לנערים רויה לפתוח בסיוון בבקיא, אלא מתפשים דרכים ללמד פסיכולוגיה. לא באלית כל היום וגוויות של השם הי־ הודי, לא הרקע לגלות הבוירים. לא המלחשלה של באורשית שיר אליכה במכובה בזים, אלא בגלותה פסיכו־ לוגיה.

כבלי להצגן בבחירות, כבלי לגצל את החדשנות והקפות לגעור לפתוח ליועת לילדה בבה שהתרחש אז.

והרי זה מתנקם ביד בצעירים ו־ בצעירות, נוקבה אנוזרית.

אבל מי שם לב לכך היום?

כי הרי — כמה זה!...

משה אפל

— ש. שנער —

כפילו של מר הרץ

או מעלליות הטלפון הישראלי

מכה הסתיל ביום אביב יפיפה כשמספר ישראל התיצב בפניו, מכה על קורות, כמד בחוסם ג... התקין להמראתאי הפיכה כבשדר שקפת לתצאות, היינו כי הלילים, הנה זה התחברנו אל הד־ כלום התיקין, כבשבו סבבם הד־ מספיר הלבבן ותהביב על קי־ צות האשפחה, הכבוי בלום שלא להפריע את מנוחת ההורים, יכו פיני בשעד ריח לשכול הראשון — להביבת הכל התחביבות.

והתוצאה הגיע. בתוך השם כי־ פה אל בה הרבנו את התנפיבה: ג...בר הרץ בבית? קוינה איזנו השאלה תבלוה איכבי באו הכל הד־ יום. עתה כבר הוצאנו מהתיקות, התכבונו בהפיקה במבפיר הטל־ פון שלנו: עיה בא שגאיד הפילים וכבר היא ניהג כבבר לביב בבי־ רי, „לא, אדוני, מכולי הבבבי בכדרבית של ביתלים למתקבה האלבני, ומרוקו בצדריכת את הד־ שפופרה.

לא חלפו שבות קבובות ישוב בלצלו הדרבבבבני, ידיו של מר הרץ על הקו.

בצלצלו השלישי כבר שאלנו ב־ צבבות ביבבה: „איזה מספר הי־ יבת זה?" ואז התבררה הסרגדה. לאפתעתנו הגמירה צמס לפנינו האיש את מספר הטלפון שלנו. ספרה בשפה סדירה על איפנה, והתברר כי מר הרץ האלמוני גה־ גה בצבור הרחוק מספר הטלפון שלנו, דואר ישראל החליט לעשות חילופין. אלא שלא טרח להודיע אודותיהם לנוגעים בדבר. כך בד־ פיע במדריך הטלפון הישן גם הד־ דש מספר הטלפון שלנו גם תחת שמו של מר הרץ והשמחה רבה.

כאן החלו הייצי המצטיינים כי־ כפילו הטלפוני של מר הרץ. לאורך הנכבד קהל מכרים ומעריצים כב־ כר בארץ בחוץ לארץ, וכל שיחותיהם הטלפוניות אליו מתנקזות אל הד־ טלפון האומלל שלנו.

לא במעט מבוכה נאלצנו להס־ ביר את ההפוכות רשת הטלפו־ נים הישראלית למרכוניות נבוכות כאזרחים שהסביריד לנו באדיבות כי קבלו את מספר הטלפון שלנו מ־18. כבר הפכנו לשרות מודיעין עורכי ומודי של 18 ו־14 המצלצלים אלינו ביום ובלילה כדי לברר את מספר הטלפון של מר הרץ. אולי אנחנו יודעים במקרה.

כבר נהלנו ויכוח סוער עם ההד־ דה של הצורות של מר הרץ, שהתד־ רגזה מאוד על שלא אפשרנו לה לדבר עם הצורות בטענה שהיא איננה עובדת אצלנו.

בחמת זעם נשאה באזנינו דר־ שה מלכיבה וארוכה על אפליה העדות ותסביך העליונות של הד־ אשכנזים. גם נהלנו שיחה ארוכה ומביכה עם בת דודה של מר הרץ כלום אנגליה שהורידה כב־ פה למכירן בוכות הטלפון הישר־ ראלי.

בשנה הראשונה עוד היינו סבד־ לנים ותרצנו את הכפילות במדריך הטלפון הישן. ברגעים של יאוש נסינו להם את עצמנו כי עם צאתו לאור של המדריך החדש יבוא הכל על מקומו בשלום. בי־ קוצר רוח המתנו לו, עלעלנו בין דפיו הטריים הישר אל מר הרץ, ושבו בספרות שחורה על גבי לבן חייך אלינו בלעג גלוי מספר הד־ טלפון שלנו, ואנו ממשיכים להד־ יות תאומי כיאם הטלפוני של מר הרץ.

נבצר מאתנו להתקשר אל פד־ קידינו האלמוני ולהעביר על הד־ שרות שאנו מעניקים לו בעל כר־ חנו כי המודיעין כמו ספר הד־ טלפונים יודע רק את מספרנו הד־ זהה, וכך אנו מנבים לנקים ב־ ספקסיקות תגובה שונות כדי לב־ ער מעלינו את ציבור ידידי הד־ דואגים של מר הרץ הגדול וד־ הולך מיום ליום.

כל האופציות שהוזות, ואנו החד־ לטנו שאם גם במדריך הבא תבד־ חזר הטעות, נפתח בהתקפה. אנחד נו נשלח את מר הרץ לבית הבד־ ראה לתקופה ממושכת, נוציא אוד־ תו לפנסיה, נשגר אותו למיוד חד־שבתי למחו״ל, נפטר אותו מ־ עבודתו ובלבד שיתנו לנו מנוחה!

פינת חמד בצפונה של תל־אביב

— מאת ב. יהודי —

לא ההייתה היא התקופה, שבה צי־ בון תל אביב היתה מתברת ושימשה כמוקד הילולי מובהק. אם זהו של סי־ בר כתבבם, זה מוצב האחתון ואצלו ה־ מקום השתבר ונשבר, עד בלי הכה, אין פסק, שיש לנקות זאת בהיהה רבה, לקיומו של בית ספר ישודי התורה, השוקד, מכיר. בבבה של צפון תל אביב, בית ספר זה יצר מתשכה אי־ בית, אם מיוחדות, על בני השבת יר־ ראשונים נבד בים על כר הבבנגה.

אם מכבר היה זה דבר בגיר לראי־ אות נאציות גדים בכלי זוית התורה הדי בים מתוים זה הוקן מבלך המתוך ההרבים. ובהתהים ניברות כי כל צפד החבל, באות דיבודי בית הספר, צר־ פוך הפכאת יבבלו זה יהודי מבקדר, השיבים הרבב יום יום. לבית הספר זר בבבה, מחייבים בחיים כל האחר בד־ לי גושים לבינוי אתוים ולהיות מי־ ביבות בעיקרה ובעקופה יותר. ויד־ הוי כאשר תירוים הם בעצם נוכחי־ הם, בעפסים הם בהתנהגותם ובאורח חייהם, בדרך החיים, בשיחם ושיגם ובמגעם עם הבריות. צפון תל אביב אשר הרגילה כבר לתופעה פרוחית של יובי ביוני בלעצמיה, הבמאי־ זים זיקקו הדיבה בבה מקום אשר די־ יעת בים בו רגלים, קבות דלא פסק בהדרכה ובצבית את אותה הנופה ישר בבסיסו של גלוים, שאינם שונגנים, אינם מבפשים ידיעים בגבים ובגהות וממקורים שם מביא בכל הפעמת. אבל בצירי המחבבים, כי ניכר בעד על יוד אם זוא תלמיד „יסודי התורה" בבית בדרכו של המנהל הרב מ־ שה בוגר, היבם ביוחד בוכבע על צבר יהד שבה וגלו אשר זוכר. כי הבנב־ כוי בכונב ובבמנב במבוב. כל זאת ת־ באה כדרוכו הבביה הבקון בבית בכר זה, אשר פישם בו הצם בינחור, בלבד על בוית ידיעה, גם על בדרה בבית הדר״ח אית.

בכבלד ביודה לבת לבעמני בית בפר זה בנוך המבוכים המבוטבים שהוא בר־ קים להלבידי לצעתם במוכבות והד־ בגם הגבוהה של התלמידים, הבאה לידי ביטוי בהצלחתם הרבה בבחינות, בצל המחירה. בבבר פעמים בכרונה הגבות בגריבים במבוגים אלה לבהות הר־ בינות, בבלבות רבבים וראשי ישיבות ובהתפתחות ההורים, אשר מצבד זה כהונה עבודם שלה של קורת רוח מ־ רובה וסיפוק נפש. כדי פעם גם קר־ בנת הנהלת בית הספר מבחן ביהוד לאהבת הכתות. בשכות ספציפי וכך כמ־ דירים בתלמידים את אהבת התורה ו־ את השאיפה להתעלות התקדמיות ול־ הישגים בלהי פוסקים במעלות התו־ רה.

זה לא מכבר נערך מבחן סיבבי ל־ תלמידי הכתה ג׳ בלימוד משניות בעל־ פה. היה זה מבחן שהבלים את הידע הרב של התלמידים ושקידתם הבצי־ מה. כל 34 תלמידי הכתה ידעו לס־ חות שלוש מסכתות בעל פה. כשהמב־ חין בהם, הנער דוד בן בגיוה, אבד במבחן אלף ומאתיים משניות בעל פה — כל סדר מועד! תלמיד אחר אמר בנוסף לכך, בעל פה גם שלושים סימנים בקיצור שולחן ערוך.

היה זה מעמד מרשים ומרטיט לב־ בות, שהשאיר התרשמות נצחית בקרב כל הנוכחים ובודאי לא יכבה בהם במ־ הרה.

המבחין שמדבר הוא, שרק ארבעה ימים לפני המבחן נמסר לילדים על קי־ ום המבחן, דבר זה נעשה מתוך כ־ ונה תחילה, שהלימוד יהיה לשם ש־ מים, ואכבם, מבמה זו ביצעה הלכה למעשה.

היתה במבחן גם שמחה כפולה בצד־ בה, כאשר התלמידים המצטיינים הוא בני של אברהם יצבב פריידלר ז״ל, ש־ נפל במלחמת יום הכיפורים, דבר ש־ הודגש במיוחד בדברי המנהל ובדברי ברכתו של הרב דב יפחור, במנהלה המבירים של מחלקת החינוך בעירית ת״א־יפו.

צוות הבוחנים שהיה מורכב מהרב שרגא גרוסבארד מנהל החינוך הד־ צבאי, מהרב משה מבדלבוים ראש כולל גור בתל אביב והרב נתן גבע לנדמן רב בחולון, גמר את ההלל על יודע הרב של התלמידים והלק שבד־ חים לרוב למנהל הכתה רבי אליעזר ברויאר, מהבורים הוותיקים של בית הספר, אשר לברות גדולתו בתורה ו־ בקיאתו המופלגת בש״ס, בשוגל להג־ כליך עצמו לרמתם של תלמידים וכים בבבים ולא זאת בלבד אלא שנקשרים הם אליו בעבותות אהבה ובחיבה י־ תרה.

אין זה מקרה, שאשתקד, תלמיד בית הספר, זכותא אברהם, היה סגן חתן המשנה הארצי. כל זאת הוצאה באותה שיטה של לימוד בצרם שהוג־ הגה בבית הספר ואשר מקיפה חלק גדול מהתלמידים.

אחד המבחנים הבולטים — הוא ה־ נערך מדי שנה בכתה ח׳ — ישיבתית, שהנהגה הוא הרב פסח פלדשטיין, הל־ מיד חכם חשוב ומבובי המחנכים של בית הספר. לכתה זו אופי ישיבתי, ב־ הדרך לידידה, באורח חייהם של התל־ מידים ואף בלבושם המיוחד, אשר רו־ בים מהם מהלכים בחליפה ארוכה ו־ חובשים מגבעת, כבני ישיבה לכל ד־ בר. בכתה זה שהוא ברמה גבוהה במי־ יוחד, מבליט את רבת ההישגים של הת־ למידים גם בראשונים ואחרונים והוא הפך לכאורעו בחיי בית הספר.

העמל הרב שמשקיע צוות המורים המובחר בתלמידים אינו לשוא והתו־ צאה מתבטאת בכך, שכמעט ללא יוצא מן הכלל, כל מסיימי בית הספר ממשיכים דרכם בישיבות הקדושות, ד־ בר שהוא לגאוות המנהל המסור, הרב משה סורק, שכל זמנו ומרצו מקדיש הוא לקידום בית הספר ולשיפור הי־ שגיו ורמת חינוכו, החל מהגן שליד בית הספר, דרך המכינה ועד לכתה ה־ ישיבתית.

את פינת חמד זו בצפונה של תל אביב מלווים באהדה, בחיבה ובהערצה אלפי תלמידים, הורים ותושבי תל אביב אחרים, המתפארים ושישים בהצ־ לחת המוסד החינוכי ומייחלים להמ־ שך התפתחותו ושגשוגו.

חינוך לשכרות?

ירדנו שלב נוסף.

הדבר, כי איש לא שם לב לידיעה שנתפרסמה בשולי העתונות, ובקצתם אף לא מצאו לנכון לפרסמה, משום שלא ראו בה דבר חדש.

הידיעה הקטנה והבלתי חשובה בעי־ ניהם, מספרת, כי נוסדה אגודה למל־ חמה נגד אלכוהוליזם.

אלכוהוליזם היא מלה לועזית, אנו נקרא לה בשפה העברית: נגד שכרות!

לפלא היה לי השם הלועזי הזה. מה ראו כמה העברים שלנו, שכה חרדים על השפה העברית, ואשר מל־ מדים אותנו עברית יפה כמה פעמים ביום, שדוקא בענין זה נקטו לשון לועזית, במה יפה לשון „אלכוהוליזם" מלשון „שכרות"?

יפה ויפה.

שכן „אלכוהוליזם" היא מושג גויי, זוהי מחלה גויית מובהקת, ואילו שכ־ רות איננה מחלה יהודית. יהודים אף פעם לא חלו בה, היה זה כמעט סימן היכר שהבדיל, מבחינה חיצונית את הגוי מן היהודי.

וכבר אמר פעם אחד הבגידים, כא־ שר אצל היהודים יוצא דפגרא, מיד אין הם נופלים אפיים, אין אומרים תחנון, ואילו כאשר חגא אצל הגוים, מיד כולם נופלים אפיים ארצה, מת־ גלגלים בדוכן של עצמם, מקיאים את שכרותם בביבים ובמסבאות ודים משו־ לחת זה בזה עד זוב דם.

עכשיו „זכינו" כי גם אצלנו הגיעה המחלה האיומה הזו, השכרות, סלחו לי: האלכוהוליזם.

כמה פחדנו, ילדי הגולה, בהגאות שלהם. פחדנו להוציא ראשנו כבצד לדלת, התריסים היו מוגפים או נסגרו הי־ טב, לא פעם ויתרנו על תפלת מנחה־ מעריב במחר השכורים שהיכו כל מי שנקלע לידם, ובמיוחד כאשר ראו פרצוף יהודי, אילו בשום. כך היתה השכרות מה שאוסה על היהודים, מבום שהשלטונות ניצלו את השכרות, כדי לגרות את ההמון שהשקהו וודקה, להתנפל על היהודים, לשדוד ולרצוח.

בגלל כך פחדנו כל כך מן השכרות, משום שראינו את תמונתו על לוח ציבורי ברחובות, מתגלגלת במסבאות ודית הוודקה, הג׳צב אותנו עד כדי כך שלא נמצא אף פעם בשום מקום, בשום ההמבות יהודי שיכור.

עכשיו „יש לנו ב״ה גם שכורים, וכפי הנראה לא מעטים, אחרת מה צורך יש באגודה מיוחדת?

ובכן, כיצד נילחם בשכרות?

כמובן, באמצעים פסיכולוגיים. נת־ חיל קודם־כל מילדים בני שש־שבע, כפי שהתחלנו בילדים באותו גיל בעניינים בהרבה אחרים, ונסביר להם את מהותו של היין ושל הקוניאק, נסביר להם כי אמנם הקוניאק הוא טוב, אבל רק מעט וכו׳ וכאשר מרבים לשתות נהיים שכורים ואז — —

בדיוק כך הסבירו לבני העשר ו־ האחת־עשרה את עניני התועבה הה־ מתבצות, הסבירו להם, כי לאמיתו של דבר אין הדבר כה איסתני, כפי שהם קיבלו מהוריהם וזקניהם, הכל היה איום ונורא לפני הקמת המדינה, עכשיו המדינה מכפרת גם על זה, אבל יש לדעת כיצד להתנהג וכו׳ אחרת אפשר — —

אנחנו מציבים נקודה, ואילו המח־ נכים הללו אינם מציבים נקודות אלא מסבירים את הכל.

ואז ילכו הילדים ויטעמו מן החריף הזה.

והרבה הסכייה.

כי כמו בכל הטכסים האחרים, אין אנו יורדים לעיקר, לשורש. אין אנו בוחנים מנין נובעת השכרות, המחלה שלא חלינו בה במשך כל הדורות, אף פעם, בשום מקום ובשום זמן. מה קרה לנו כי נדבקנו במחלה בא־ רצנו זו, המפילה חללים בכל העולם, המעבירה מאות אלפים מן הדרך לה־ יום. מה קרה לנו כי יש צורך בהקמת אגודה למלחמה בה, כפי שיש אגודה למלחמה — הלילה, רח״ל — בסרטן וכדומה.

למה לא אומרים את האמת, כי ירדנו דרגה נוספת בהתדרדרות.

התקרבנו יותר ויותר להיות הגוים, אפילו את שכנינו ערבים, והננו מבכים מהם והלאה. למה?

מפני מה הגענו לבזיון הזה, שיש לנו שכורים כה הרבה עד אשר יש צורך להילחם במגיפה הזו?

הרי קרה משהו. האם רק משום שעלו לכאן מרוסיא ששם השכרות היא תופעה כמעט בדולגית? והרי אין אנו רואים את אחינו במצבים כאלה.

אילו באמת אין התופעה של שכרות אלא מנין שולי בוים המשופרפים כלילה.

אבל ליהודי ממוצע, שלא ראה אף פעם יהודי שכור, מלבד בחורי ישיבה ב„פורים" של זוקקו ועשו עצמם שכורים כדי לקיים את „עד דלא ידע", התוצאה הזוהרת של „שכרו־ תבי" התבטאה בדעבעת שלוש שהוחיל, על שלא חזרו בתשובה עד אותו פורים, מלבד אלה לא ראיתי שכור יהודי בימי, ראיתים שמחים, קראו להם „בגילופין" אבל שכור?

אילו בשום האסוציאציה האיומה של השכרות, ובוצה אותי הידיעה על האגודה למלחמה בשכרות, אולי משום האסוציאציה המפורסת, אלו, בענין זה, הידיעה את כל גופי, כאשר קרא־ תי את הידיעה הקטנה בת שלוש שורות בלבד.

כי לכל הבלה יש קץ — אפשר להיות יהודי בטובם, יהודי גנב, יהודי שודד.

אבל השכרות היא כל כולה גויות. האמנם זהו השלב הסופי, חלילה? רחמנא ליצלן.

א. ווייס

תחנות תדלוק למרגלות הענק האטומי...

מאת

ג. סמיד (מהנדס)

חברות נפט, סוחרי הזהב הש־ חור ובתי זקוק למיניהם מת־ בוננים כיום במתח ואי־וודאות גלויים אל מול הענק האטומי — כורי הכח הגרעיניים הנבנים ומתוכננים עתה בכל רחבי העו־ לם.

מה יעלה בגורלה של תחנת התדלוק כאשר העידן הגרעיני יתלבש במלוא תקפו?

הדמיון מציר לפנינו „תחנה גרעינית" בה המלאן זורק כמה „גרעינים" למנוע אטומי חדיש ו־ המכונית המתודלקת שועטת ק־ דימה בהותירה אחריה „פטריה אטומית" מרחפת.

האמת לעומת זאת היא פ־ שוטה ומאכזבת מעט בשיגרתיות שבה: חברות נפט עלולות ל־ התמוטט, בתי־זקוק יתכן שידמו — תחנת השרות — תשאר. ה־ מתכונת הקימות של מיכלי בנזין לסוגיו, סולר ונפט, משאבות מילוי, תור של מכוניות, נהגים עצבניים ומלאנים אדיבים ושאלה שאינם אדיבים — מתכונת זו לא תשתנה גם בעידן האטומי.

כל זה נובע מחולשה בסיסית אחת שיש לכח האטומי ובכך הוא נופל מהבנזין: אין הכח האטומי ניתן לפצול ל„יחידות אטומיים" קטנים. בתחנת הח־ שמל משתמשים בכמויות עצומות של נפט אבל ניתן לקחת ממאגר הנפט, ליטרים בודדים ולהסיק בהם תנור ביתי לדוגמה: גירקן בודד של בנזין „עובד" באורח עצמאי ו„מסיע" מכונית לאורך קילומטרים רבים.

המתכות המהוות את הדלק הגרעיני (הפלוטוניום והאורניום) אי אפשר לקחת מהן כמות ק־ טנה ולתדלק בזאת כור אטומי קטן, לחמום ביתי או לתדלק כך מכונית אטומית.

האנרגיה האטומית באה ל־ ידי ביטוי רק במתקנים גדולים. הסבוך הרב, הקשיים ומערכות העזר ההכרחיות, המלוות כל כור אטומי מונעים את בניתם של כורים קטנים, „משפחתיים". אוניה או צוללת אטומית מה־ וות כבר טכנולוגיה נועזת בעלות בטיחות רופפת. איש לא חולם כיום על כור אטומי כמנוע של מכונית פרטית. המניעה העי־ קרית היא בטיחותית. לבו של כל כור אטומי שרוי בקרינה ג־ רעינית הרסנית. יש הכרח ל־ מנוע את דליפת הקרינה הזו מ־ תוך הכור. מטרה זו מושגת ע״י מגן. בחלקו מתכות כבדות כגון עופרת וברזל וחלקו לוחות פ־ רפיניים עבים. מגן זה מכפיל פי כמה את משקל הכור ומגדיל את נפחו והקפו לממדים עצומים.

בנוסף לכך מצוי בכל כור גרעיני אגן התפשטות וספיגת לחץ. עקרון הפעולה של הכור הוא תגובת שרשרת המרוסנת ללא הרף ע״י אמצעי בקרה מ־ שוכללים. במקרה של תקלה בה רסון התגובה מאכזב, מתפתחת תגובת השרשרת בקצב הולך וגובר, נוצר חום רב ולב הכור גולש סביב. אגן ההתפשטות במערכת הגרעינית מיועד לקלוט את הלבה הגולשת ומתקני ס־ פיגת הלחץ מיועדים לעמוד ב־ לחץ הרגעי הגבוה העלול ל־ התפתח. (זו הסיבה שכורים ג־ רעיניים נבנים בצורת כדור או כפה שהן הצורות העמידות ב־ יותר כנגד לחצים פנימיים). שתי מערכות אלה גם הן מגדילות ומסבכות את הכור האטומי ו־ מעלות קושי נוסף בפני הפיתוי לבנות „מיקרו־כורים".

מנתוח זה עולה שהאנרגיה הגרעינית תנוצל רק בכורים ג־ דולים להפקת חשמל, התפלת מים וכו׳ אולם לא במערכות הנעה קטנות באופן ישיר. יתכן שכורים גדולים ויעילים שיפיקו חשמל זול ידרבנו את פתוח ה־ מכונית החשמלית אולם לפי מצב הפתוח הנוכחי אין להניח שהמכוניות המוסעות בכח חשמלי ישיר תדחוק את בוכנות מנוע הבנזין. במקרה הקיצוני יביא העידן החדש תוספת רציף ת־ דלוק לתחנה והמלאן ישאל: „83, 94 או מצבר?"

כללית, אותו אחוז של ת־ פוקת הנפט הנוכחית המיועד לתחבורה, אין לו עדיין תחליף. הענק הגרעיני הצומח לעומתנו יחליף את המזוט המזין את תחנות החשמל אולם תפוקת ה־ בנזין תמשך, ותחנות התדלוק תמשכנה לשרת אותנו ולהוות מצרך חיוני בחיינו. הן תמשכנה לפרוח ולהלבלב גם למרגלות ה־ ענק האטומי.

הנודניק

...נגשתי אליו ואמרתי לו: אדוני — —

הוא הפסיק אותי ברוגזה: בן־אדם דבר ישר לענין.

ראיתי מיתו שלפי דעתי זה יגרום הוצאות כיוהרות, זה יגרום..

אדוני, אל תתערב בעניינים שאינם נוגעים לך, אמרתי לך כי עליך לדבר ישר לענין, ובכן במה הענין?

הענין הוא — —

הראה, אם אתה תחזור על המלים שאני מ־ סיים, לא יצא מהשיחה כלום ואני עסוק, כידוע לך. ועוד משהו, אמור רק את האמת, אל תלך אלי בעקיפין, אינני אוהב אנשים שאינם מדברים אמת.

ראיתי אתמול כיצד הוציאו מן המחסן — —

מה עשית באמצע היום ליד המחסן?

זה לא היה באמצע — —

אמרתי לך שתגיד לי את האמת, אל תפחד לומר את האמת. אני סולד באנשים המסובבים אותי, אני מכיר בלשון חלקלקה שאין בה אף מלה אמת, ובכן, ישר לענין.

זה לא היה באמצע היום, אלא — —

פה, איזה נודניק, שלח לי על ההתרגזות, אבל אין לי אפשרות לשמוע את כל הסיפור מ־ לוהה בהקדמות אין סופיות, אני יושב כאן ומקבל באות אנשים, לא, לא מאות אבל עשרות אנשים כל יום, מלבד ישיבות יום ולילה, מלבד נסיעות בתפקיד, מלבד טלפונים ופגישות בבתי קפה ב־ עיר ומחוצה לה, ואין לי פנאי להתמסר לכל אדם, אבל אתה נראה אדם רציני, אגב, איפה אתה עובד?

במחסן, אדוני אני...

שוב אתה מתחיל בחדש, אם אתה עובד ליד המחסן מה עשית לא בצהרים „ליד המחסן", למה לא נמצאת בתוך המחסן כמו כל העובדים, כיצד זה אתה מקבל משכורת ומתחזב לו בנוחיות מ־ רבית ליד המחסן, כלומר, במלים יותר פשוטות: מסתובב לו בחוץ באפס מעשה ומתבונן מה ש־ אחרים עושים, האם לשם כך אנו משלמים משכו־ רת, תוספות, וכתלה והנאות סוציאליות, כדי ש־ אנשים יתבטלו ואחר כך יבואו לבקש תוספת או מענק מאמץ ועוד ועוד?

אבל אני לא באתי — —

מה פירוש לא באת? מה אתה עושה כאן, זה לא אתה הנמצא כעת אצל המנהל הכללי, זה אילו ה„דוכלי" שלך, אתה עובד בבסירות במחסן והמנהל שלך בא אלי כדי להתלונן על משהו או על מישהו או לבקש העלאה במשכורת או החלפת מקום העבודה.

לא בקשתי — —

אתה לא באת ולא ביקשת ואינך מבקש כלום, אלא סתם בא אלי כדי לומר לי שאינך מבקש כלום ואינך רוצה שום דבר ואתה שבע רצון, ואתה מוגה מהעבודה כאן, האם לשם כך בלבד באת אלי, דווקא בשעות העבודה ההומות ביותר בשנתל, ואתה לא מתבייש? כי המבוכה עליך?

סמבורסקי הוא המנהל שלי, אני באתי במיהוד —

—סמ־ב־ורסקי? בפעם הראשונה שאני שו־ מע שם כזה, הוא מנהל המחסן שלנו, איזה מחסן, יש לנו הרבה מחסנים, האם זה של חומר הגלם או של הסחורה המוכנה למשלוח, האם זה מחסן הסחורות או אביזרי חלקי החילוף, אתה מדבר בלי סוף ועדיין לא שמעתי ממך מילה וחצי מילה על עצם עבודתך, אתה אומר „במחסן", סתם דבריך, כדי להרבות בדבור ולגזול את זמני.

אני לא עובד במחסן זה — —

ראיתם? לא עובד בכלל במחסן זה, אז באיזה מחסן אתה עובד? ומה ההבדל באיזה מחסן אתה עובד, העיקר שאתה באת להודיע שהסתובבת ב־ צהרי יום ליד המחסן, בשעה שכולם עמדו ליד ה„ווארשטאט" שלהם, אתה יודע מה זה „ווארש־ טאט"? כן? ברוך השם שלפחות זה אתה יודע.

באתי להודיע כי בשעה שבאתי לקבל ס־ חורה — —

ממתי זה עובד במחסן בא לקבל סחורה, עו־ בד במחסן, עד כמה שידוע לי אינו בא לקבל סחורה, אלא הוא נמצא במחסן ומביאים לו סחורה ועליו לרשום אותה בהייקצות, לסדרה ולמיינה ו־ לפזר אותה במקומות המסומנים בדיוק, כדי שאפשר יהיה למצוא אותה ללא קושי, אז לשם מה פתאום באת למחסן כדי לקבל סחורה או כדי למסור ס־ חורה או כדי לרשום, איזה אדם משונה אתה, אתה כבר מוזמן עובד אצלנו?

— אני מוזמן עובד אבל לא — —

שוב אתה הולך בעקיפין, אתה עובד מוכן, אבל לא! מה לא? אתה עובד או לא עובד, עובד מוזמן או לא עובד מוזמן, אתה מקבל משכורת או לא מקבל, יש לך טענות או לא, לשם מה, רבונו של עולם, בא יהודי כמוך באמצע היום, בשעה שעשרות אנשים מתמינים לי, והטלפון הפנימי אי־ נו מפסיק לדגדג את העצבים שלי, ומבלבל לי את המוח בענין שהוא עצמו אינו יודע היטיב מה סיבו.

אבל אני רציתי למסור לאדוני פרטים על מה שראיתי — —

אבל אדוני זה לא הזמן המתאים לכך, קודם כל יש לך אפשרות לכתוב לי מכתב, המכתב א־ מנם לא יגיע לידי, יש לי ענינים יותר חשובים כאשר לקרוא מכתבים סתם, אבל הוא יבוא למרכז המזכירות והוא כבר יסדר את הענין המבוקש א־ צלנו עדיין לא נשאר מכתב ללא מענה, ויהיה כותב המכתב הנודניק הגדול ביותר בעולם, למה לך לבוא דווקא אלי אל המנהל הכללי בעצמו —

שלחו אותי — —

מה אתה אומר: ש ל ח ו? אני אפטר מיד את האדם הטיפש שמצא לנכון לשלוח אותך אלי, האם עד המנהל הכללי אין שום מרחק, לא נמצא שום איש בין שומר הפתח לבין המנהל הכללי? מי שלח אותך?

המצפון שלי, אדוני שלח אותי כיון שראיתי כמה דברים במחסן, כשבאתי לשם לקחת סחורה —

אח! המצפון שלך! יופי שלפחות יש אדם אחד במדינה שלנו שיש לו מצפון, והוא כל כך מציק עליך, עד שהוא עוזב את העבודה באמצע היום, כדי להודיעני כי מצפונו אינו נקי. האם רק היום מצפונך אינו נקי או זה אצלך ענין יומיומי.

אבל אני — —

אל תצעק עלי, אדוני או שאתה רוצה לראות את הדלת — —

אני אראה את הדלת מיד, אדוני, אבל קודם כל עלי להודיע לאדוני כי אני לא עובד כלל אצלך אלא אצל מר סמבורסקי, בעל בית החרשת „פינוקיו" ובאתי לקבל סחורה וראיתי שלוקחים ללא — —

תראה, אם אתה לא עובד אצלנו אז זה באמת חוצפה לבוא אלי להתלונן שלוקחים, מה לוקחים מי לוקח — — אין לך כאן אדם אחר. טוב, טוב, להתראות, מסור למנהל שלך שיתקשר אתי.

נודניק!

א. ווייס

ארבע שנות אימים של אידי אמין

— מאת סופר מיוחד —

לפני כחודש ימים, הוגש למזכירות האו״ם תזכיר על „ארבע שנות מש־ טר אימים של אידי אמין". התזכיר הוגש בידי הועדה הבינלאומית לענ־ יני חוק. להלן קטעים מהדו״ח, שלא פורסם בעתונות העולמית, משום־מה.

יום לאחר שאידי אמין תפס את השלטון, הוא הצהיר, כי הקרבן היחיד למהפכה הוא חיל בצוע. אבל לאחר מספר ימים הוברר ללא ספק, כי כבר בינואר 71, נרצחו עשרות אנשים, בי־ ניהם, הבריגדיר סולימאן חוסיין, שהיה הרמטכ״ל של צבא אוגנדה, סגן אלוף איטוק, מפקד גדוד, ועוד כמה עשרות קצינים של חיל התעופה מכל הדר־ גות.

„כבר בחודשים הראשונים של השל־ טון החדש, נראו אותות האימים שהת־ חדשו ובאו כמעט מידי יום ביומו, מידי שבוע „טוהר" חלק מסוים של הצבא או המשטרה. הראשונה היתה המשט־ רה, שנעשה בה טיהור שעלה בכמה מאות הרוגים בירידה, בשדות או ב־ קסרקטנים. לאחר מכן באו שחיטות איומות בעיקר על שבטי אחולי ולנגי, השנואים על אמין, ואשר ד״ר אובוטה השתייך לאחד מהם. לאחר מכן עבר אמין לרציחה מסודרת של האוכלוסיה, בין הנרצחים נמצאים הרופאים ד״ר ו.פ. אמירו וד״ר ג. ח. אבינה, אחמד אדוקה, מראשי המשטרה ומר רבמטו־ גה, נשיא איגוד עובדי הכבורות ב־ אוגנדה.

שחיטה המונית בקרב אנשי הצבא.

ביוני 71, נערכה שחיטה המונית בין אנשי הצבא, בעיקר בין החיילים ו־ הקצינים המשתייכים לשבטים הנ״ל, שהיה החשד שהם אוהדים של ד״ר אובוטה, קודמו של אמין בשלטון. השלטון הודה בכך אבל טען, כי הם תיכננו מרידה, הדבר הוכח ללא ספק כשקר מוחלט.

בראשית יולי אותה שנה נרצחו שני אמריקנים, מר ניקולאס סטרו, כתב ה„פילדלפיה אוונינג ביולוטין", וה־ פרופסור לסוציולוגיה רוברט סידל. הם ביקשו לערוך חקירה בקשר לרציחתם של 200 אנשי השבט לנגי.

אוגוסט־דצמבר 71.

הרציחות נמשכו במחצית השניה של שנה זו, בין הנרצחים נמצאו, מרטין אוקלו, חבר הסנט, מיכאל קאגווה, מנהל בית המשפט העליון ושני עוב־ דים של רשות השידור האוגנדית.

הרצח ההמוני במוטוקולה.

בשלהי דצמבר, ציוה אמין להביא מספר רב מאד של אסירים ולכלאם ב־ כלא הצבאי במוטוקולה, הנמצאת על גבול טנזניה, ביניהם גם מספר לא מו־ עט של קציני משטרה בוהים ד־80 חברים של הלשכה לשרות הצבורי, נוספו עליהם כמה מאות קצינים מהש־ בטים הנ״ל וחיילים, אחרוני החיילים שנשארו בחיים לאחר ההפיכה, אחדים נמלטו בעת המעצר, אחרים נורו ב־ דרך, היותר נרצחו בדם קר מיד לאחר שהובאו לכלא במוטוקולה.

אבל הרציחות לא נפסקו.

גם לאחר הרצח ההמוני במוטוקולה ולאחר הכרזת ה„אמנסטיה", המשיך אידי אמין לרצוח גם בחודשים הבאים.

אנשים שהחילו להיעלם ללא כל סיבה. לא ידעו כיצד הם נעלמו ולא נשאר אחריהם כל סימן. כך נעלמו במשך חדשים, וויליאם קלמה, שר ה־ מסחר והתעשיה של אוגנדה בשלטונו של אובוטה, אניל קלרק, עורך דין מפורסם וחבר הפרלמנט, והקומה מנאר, מנהל הלשכה המסחרית של תעשית הקפה, גורג׳ קמבגה, מי ששימש שג־ רירה של אוגנדה בלונדון וגם תחת שלטונו של אמין שימש מנהל המשרד לטלקומוניקציה של אפריקה המזרחית.

ב־17 לספטמבר 72, פלשו אוהדי הנשיא המודח אובוטה מטנזניה לאוגנ־ דה, אבל הפלישה דוכאה מיד על ידי הצבא וכחות הבטחון, ומיד לאחר מיכן השתוללו פלוגות רצח של אידי אמין, מאות אנשים נכלאו ועונו באכזריות ללא משפט ואחר כך הוצאו להורג, המפורסם בין הנרצחים היה בנדיקט קיוונוקה, נשיא בית המשפט העליון של המדינה, שחשבו אותו כאוהד ה־ משטר החדש, לאחר שהוציא כמה פס־ קי דין לטובת המדינה.

בינואר 73, פרסמה הממשלה עצמה דו״ח על היעלמם של 85 אישים מכל דרגות העילית של אוגנדה, היא הו־ דתה בכך, כי בין ה„נעדרים", נמצאים 11 שרים לשעבר, 22 קציני צבא, 12 קציני משטרה, 6 מדינאים בעלי שם, 4 מנהלי בתי סוהר ו־30 פקידים. לאחר מיכן נמסר כי ששה מהם נשארו ב־ חיים, כמה מהם נמלטו אל מעבר לגבול, ועל 38 „לא נודע כל פר־ טים".

גם לאחר פרסום הרשימה הנ״ל, נמשכות ההעלמויות של אנשים ידועי שם, בהתחלת השנה הכריזה הממשלה על התקפה נגד ארגון מחתרתי בשם „פרונה". לראשונה מזה 75 שנה, נער־ כו הוצאות להורג פומביות בכפרי ע־ רים, לאחר שהקימו בתי דין צבאיים ששפטו את ה„פושעים" בשפוט מהיר ללא זכות ערעור. ההוצאה להורג בוצעה מיד לאחר הקראת גזר ה־ דין.

הנשיא החדש לא שם לב לפניות לחון את האסירים, לאחר הוצאה ל־ הורג של כמה עשרות אנשים פרסם אידי אמין, סמל בצבא האנגלי המכנה את עצמו „גנרל", כי מתכננים לרצ־ חו, בין המתכננים לרצחו נמצאים: הנשיא לשעבר מילטון אובוטה, פר־ טיזנים סיניים, הממשלה של טנזניה, שבטים שונים של אוגנדה, שהנשיא ביקש להעבירם מן הצלים, ואחרונים, אחרונים חביבים: הציונים — כמובן.

מספר הפליטים לא ידוע, אומדים את מספרם בשתי רבבות, ידוע רק כי בקניה בלבד, בקשו מקלט מדיני למעלה מאלפיים פליטים מאוגנדה, מלבד אלה שברחו לטנזניה, זמביה ו־ מדינות אפריקניות אחרות.

המספר המדויק של ההרוגים אינו ידוע. האופטימיסטים מעריכים את מספר ההרוגים של הרציחות במשך ארבע שלטונו של אמין ל־50 אלף, פסימיסטים מגיעים אף למספר ה־ איום של מאתיים וחמישים אלף.

תוצאות המחקר.

במשך ארבע שנות שלטונו של א־ מין, נשללו מאזרחי אוגנדה הזכויות האלמנטריות המהוגות אף במדינות טוטליטריות. הונהג שלטון אימים פ־ רוע ללא כל מעצור. נאסרה כל פ־ עילות מדינית ומפלגתית. חוקי ה־ יסוד שהם האיב של מדינה במאה הזו, כגון: חופש הדבור, ההתארג־ נות, העתונות, החינוך והארגון ה־ מקצועי — נאסרו לחלוטין.

בתי המשפט איבדו את ריבונותם, כיון שכל פסק דין שאינו לרוח ה־ שליט, גורר אחריו לא רק נזיפה ג־ לויה לשופט אלא מלווה באיומים ג־ לויים, וכיון שכידוע נרצח נשיא בית המשפט העליון, אין להניח כי בית המשפט משוחרר מנגיעה, אין גם ל־ האשים את השופט החושש להיות, אם אין הוא מוצ״א משפט צדק. משום כך איבד בית המשפט את ערכו ב־ עיני הקהל, את מקומו תפסו בתי הדין הצבאיים, הנמצאים, כמובן, ת־ חת שבטו הישיר של הנשיא וממלאים אחרי פקודותיו ללא ערעור, על סמך זה מובאים אנשים חפים מפשע בפני בתי דין צבאיים, אף שלא עברו שום עבירה נגד בטחון המדינה.

הצבא העומד מעל לכל חוק, ד־ עושה כל מה שעולה בלבו. הצבא עורך חיפושים בכל מקום ואצל כל אדם מבלי לקבל צו חיפוש מבית המשפט, הצבא אוסר אנשים ללא צו, מחזיק אנשים זמן רב בבתי כלא מבלי להטריח את עצמו להסביר את הסיבה. לפי הנתונים, רק חמשה אחוז מהאסירים הנמצאים בבתי הכלא ב־ אוגנדה, נשפטו במשפט אזרחי אבל אין כל ערובה כי הם ישתחררו כ־ שיגיע מועד שחרורם.

הוקמה ועדה לבדיקת היעלמם של אנשים, אבל עד היום ללא תוצאות, אחדים מחברי הועדה שניסו לפעול בכיוון זה, נעלמו גם הם ולא נודע מקבותיהם עד היום.

„כידוע גורשו מאוגנדה בצוו של השליט כל האסיאנים. בידוע זה נוגד כל חוק אנושי".

המובא לעיל, הוא רק חלק קטן מהדו״ח שהוגש לפני כחודש ימים למזכיר האו״ם, אבל כמוני כמוכם לא שמענו ראשרוש קל בקשר לדו״ח ה־ מזעזע הזה, מר קורט ולדהיים קרא את הדו״ח, הוא ידע כי כל מלה בו נבדקה בכל בדיקה אפשרית, נגבו עדויות של אנשים מהימנים בהחלט, אבל לא נעשה עד כה שום דבר, העולם אף לא קבל את הדו״ח ד־ אינו יודע עליו.

אבל כאשר ישראל עורכת חפירות ארכיאולוגיות, כאשר ישראל מענישה (ענש קל מאד בהשוואה לזו של מדינות אחרות כלפי מחבלים ורוצחי נשים וילדים) במאסר מחבלים רוצ־ חים בדם קר, מכריזים בקולי קולות כי זהו מתעה זכויות האדם מתוש־ בי השטחים, שהוא — — —

רק משום השוואה הובאו קטעים מהדו״ח, ראיה נוספת ל„צדק" של מוסדות האו״ם ולאיפה ואיפה השורר בו.